

**GOSPODARSTVO
V TELEKOMU
TROŠILI MILIJARDE**

**INTERVJU
S PREDSEDNIKOM
ADRIINE UPRAVE**

DEMOKRACIJA

Občni zbor
Gibanja za
pravičnost
in razvoj
predsednika
Janeza Drnovška
odpira vrsto
vprašani in
pomislekov.

ENIGMA DRNOVŠEK

ISSN 1408-0494

9 771408 049069

POGOVOR

Dr. Angelika Niebler

O Evropi včeraj, danes in jutri

Čista in edinstvena izvirna voda Zala

Specifična geološka sestava terena, skrb za brezhibno tehnično stanje naprav in objektov za črpanje in polnjenje vode ter izbira kakovostnih materialov za embaliranje nam omogočajo, da Zala polnimo brez dodatne kemijske obdelave, zato ima napolnjena v plastenke ali balone enake lastnosti kot jih ima v naravnem stanju na izvoru.

Ustreznost Zale poleg interne službe kakovosti Pivovarne Union stalno spremlja tudi Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije. Smo tudi člani - EBWA (European Bottled Water Association). Kakovost vode Zala je priznana tudi mednarodno, kar dokazujejo zlate medalje za kakovost s tekmovanja Monde Selection iz Bruslja.

Kilav protest in iskalci ...

Metod Berlec

Študentske demonstracije pred državnim zborom prejšnjo sredo so bile videti precej kilave. Ne samo zaradi dežja, ampak tudi zaradi svoje nesmiselnosti. Vlada je namreč privolila v večino študentskih zahtev, študentski funkcionarji pa so se kljub temu odločili za proteste. Verjetno so pričakovali, da se bo na ljubljanskem Trgu republike študentov in dijakov kar trlo in bodo lahko še bolj pritisnili na vlado. A so se ušтели. Zbralo se je komaj nekaj sto študentov. Z vladno privolitvijo, da praktično ne bo šolnin, da se bo čezmerno študentsko delo štel kot delovna doba in da bo vlada poskrbela za 20.000 štipendij, je bil protest res povsem odveč. Ker se je na demonstracijah zbralo tako malo študentov, je bil protest za same študente praktično škodljiv. Vladi z demonstracijami ne bodo mogli več žugati, zato bodo verjetno dobro premislili, preden bodo znova organizirali proteste.

No, kljub temu se zdi, da je doseženi kompromis za študente zelo ugoden. Postavlja pa se vprašanje, zakaj je bilo potrebno govorjenje o uvedbi šolnin. So študentski funkcionarji z njim zavajali? Je vlada o njih sploh razmišljala? Kakor koli že, državne univerze naj bodo brezplačne (vsi vemo, da ima že sedaj študent veliko stroškov za študijsko literaturo, terenske vaje in podobno), zasebne pa naj se plačajo, še posebno če bodo ponudile kaj več kot državne. Nesmisel bi bil, da bi vladna koalicija, v kateri so stranke, ki so imele vedno razvit socialni čut in katere volivci večinoma niso bogati, sedaj na to pozabile. Prav je, da država s štipendiranjem in z brezplačnimi državnimi univerzami poskrbi, da imajo mladi iz revnih in bogatih družin enake začetne možnosti. Že tako ali tako so bili otroci »partijcev« v preteklosti privilegirani (tudi s študijem v tujini), zdaj ko so skozi tranzicijo še obogateli, pa jih šolnine res ne bi prizadele. Prizadele pa bi mlade iz delavskih in kmečkih katoliških

družin, ki so bili v preteklosti diskriminirani in so šele zadnja leta normalno zaživel. Vsekakor je dogovor vlade s študenti smiseln, problem je edino v tem, da nekateri študentski funkcionarji vladi nasprotujejo iz čisto ideoloških razlogov. Smiselne so tudi predvidene rešitve in nekatere omejitve glede študentskega dela, saj je jasno, da gre pri tem tudi za številne zlorabe, po drugi strani pa marsikdo brez študentskega dela ne bi mogel študirati. Težave, povezane s bolonjskim študijem in primerljivostjo starih in novih programov ter nazivov, pa so poglavje zase ...

Precej živahnejše zborovanje pa je bilo v nedeljo na Turjaku. Na dvorišču turjaškega gradu in pred njim se je zbralo več kot tisoč članov in privrženecv Drnovškovega Gibanja za pravičnost in razvoj. Ljudje so bili dobro razpoloženi, Janez Drnovšek pa se je pod budnim očesom varnostnikov sprehajal med njimi in delil avtograme. Med navzočimi je bilo več vidnejših politikov iz LDS, kar je nedvomno nezaupnica Jelku Kacinu. Od poslancev (Milan M. Cvikl, Matej Lahovnik, Cveta Zalokar Oražem, Matjaž Švagan, Aleš Gulič, Ljubo Germič, Mitja Slavinc, Borut Sajovic) do nekdanj zelo aktivnih članov te stranke (Vika Potočnik, Roman Jakič, Gregor Golobič, Miha Kozinc) in ljudi iz Drnovškovega kabineta (Ivo Vajgl, Maks Lavrinc, Magda Tovornik). Prišlo je tudi nekaj vidnejših članov nekaterih zunajparlamentarnih strank. Največ je bilo seveda »navadnih« ljudi. Prvi občni zbor je potekal zelo hitro. Ljudje so nekajkrat dvignili roke in zadeva je bila končana.

Navzoči novinarji smo ugibali, kaj se bo iz gibanja izcimilo. Nekateri so razvijali teorijo, da bo Gibanje za pravičnost in razvoj nekakšno levičarsko nasprotje desnega Zbora za republiko, drugi, da bo iz tega zrastle nova zelena, ekološka stranka, tretji, da iz tega ne bo nič. Uganka Drnovšek tako ostaja! **D**

Če je bilo na študentskih demonstracijah prejšnjo sredo zaradi slabe udeležbe ozračje komorno, je bilo nedeljsko zborovanje na Turjaku živahnejše. Ali bo Drnovškovo gibanje prineslo kaj konkretnega, pa je seveda veliko vprašanje.

UVODNE STRANI

- 9 Kaj prinaša Zbor za Ljubljano?
 10 **Pogledi:** Operacijske mize
 11 **Kolumna:** Za ljudi pred dobičkom

POLITIKA

- 12 Enigma Drnovšek
 15 V znamenju terminalov
 16 Študentski demagogi

GOSPODARSTVO

- 18 V Telekomu odtekale milijarde
 22 Padanje tečajev in prve ovire

SLOVENIJA

- 24 Obisk vlade na Notranjskem
 26 Slovensko kmetijstvo in EU

EVROPA IN TUJINA

- 28 Pogovor z dr. Angeliko Niebler
 31 Bush in Olmert: Brata v orožju
 32 **Globus:** Beslan ne bo pozabljen
 33 **Tuji tisk:** Predniki Evropejcev

INTERVJU

- 34 Tadej Tufek

NEKOČ IN DANES

- 38 Slovenija 1945
 41 Povezovalac nacij
 42 **Naši kraji:** Brežice

KULTURA

- 46 Kultura v mestu ob Krki
 47 Sklad Nazareška hišica

OGLEDALO

- 48 **Film:** Pustolovščina na kolesih
 50 **Avtomobilizem:** Razlika je v zadku
 52 **Znanost in tehnika:** Jez nasprotij
 54 **Šport:** Plemenita umetnost
 56 **Črna kronika:** Iščejo le nemočne žrtve
 58 **Rumeno:** Auer stopa v politiko
 60 **TV Kuloar:** Hri-baru v slovo
 62 **Kronika časa:** Varstvo pravic JBTZ
 66 Oda „najboljšemu moštvu“

34 Intervju: Tadej Tufek

Glede na zdajšnje cene goriv so cene vozovnic na spodnjih nivojih in je malo verjetno, da bi se lahko še znižale. Tudi drugi prevozniki ne bodo mogli še naprej poslovati z izgubo; Alitalia je imela recimo v prvem četrtletju 155 milijonov evrov izgube, Austrian Airlines okoli 100 milijonov evrov, tudi Easy Jet je zabredel v rdeče številke.

12 Enigma Drnovšek

Čeprav so nekateri upali, da bo prvi občni zbor Gibanja za pravičnost in razvoj, ki ga vodi predsednik Janez Drnovšek, prinesel odgovor na vprašanje, ali gibanje pomeni novo politično silo na slovenskem političnem prizorišču, se to ni zgodilo.

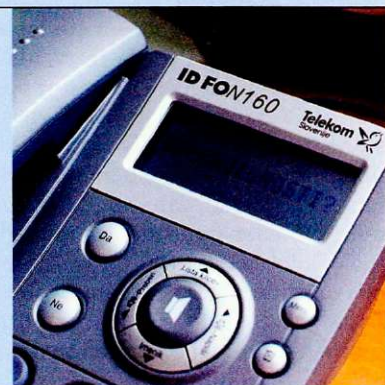
16 Študentski demagogi

Udeležba na t. i. črni sredi prejšnji teden pod okriljem Študentske organizacije Slovenije (ŠOS) v Ljubljani kaže dejansko podporo študentske populacije prizadevanjem funkcionarjev ŠOS po ohranitvi privilegijev.

18 V Telekomu odtekale milijarde

Revizija poslovanja Telekoma Slovenije v letih od 1998 do 2003 je pokazala, da so imeli v SDS in NSi pred dvema letoma prav, ko so opozarjali na nepravilnosti v tej družbi. Največ svetovalnih pogodb je sklenil Peter Tevž, vseh pogodb pa je bilo več kot tisoč. Ko je Peter Grašek pipice pripravil, je nastal preplah, nato se je moral po nalogu LDS posloviti s tega mesta.

DEMOKRACIJA, p.p. 4315,
 Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI
 Tel.: 01/ 434 54 48 (uredništvo), urednik@demokracija.si;
 01/ 230 06 66 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si
 Faks: 01/ 230 06 61

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Peter Avsenik, Gašper Blažič, Gregor Drnovšek, Lucija Horvat, Petra Janša, Lovro Kastelic, Barbara Kavtčičnik, Aleš Kocjan, Vida Kocjan, Monika Maljevič, Ana Müllner, Bogdan Sajovic, Denis Vengust, Mitja Volčanšek

Kolumnisti: mag. Andrej Aplenc, Esad Babačić, dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, dr. Janez Jerovšek, dr. Janko Kos, dr. Matej Makarovič, dr. Andrej Rahten, dr. Ljubo Sirc, dr. Peter Starič

Stalni zunanji sodelavci: Vera Ban, Peter Colnar, Pavel Ferluga, Igor Gošče, Miran Mihelič, Marija Vodišek

Lektoriranje: Joža Gruden

Prelom: Tone Tehovnik

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik), Bor Slana, Reuters, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 550 SIT / 2,29 EUR

Izdaja: Nova obzorja d.o.o.

Direktor: Andrej Lasbaher

Naklada: 11.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka d. d., Maribor
 Poština plačana pri pošti 1102. Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

Fotografija na naslovnici: Bor Slana

Sedanja zakonodaja spodbuja igralniško razvado

Gašper Blažič, foto: arhiv Demokracije

Pogovarjali smo se z dr. Antonom Stresom, ki je bil nedavno uradno umeščen za celjskega škofa.

V nedeljo, 21. maja, ste bili uradno umeščeni za celjskega škofa. Kako doživljate prehod iz službe pomožnega škofa v službo škofa ordinarija?

Škof ordinarij nosi polno odgovornost za svojo škofijo, medtem ko je pomožni škof samo pomočnik, ki te odgovornosti nima. Odgovornost je obremenjujoča pa tudi izizivalna. V Katoliški cerkvi je avtoriteta tudi osebna: ob vseh svetovalnih organih, ki jih ima škof, je na koncu odločitev njegova, s tem pa je njegova tudi odgovornost.

Za geslo ste si že leta 2000, ko ste bili posvečeni v škofa, izbrali stavek »Vse delam zaradi evangelija.« Do tedaj ste bili profesor filozofije na teološki fakulteti. Je mogoče vaše škofovsko geslo razumeti kot glavno vodilo pri različnih službah, ki ste jih opravljali doslej?

Res je, da sem bil predavatelj filozofije, vendar nisem nikoli skrival svoje pripadnosti Jezusu Kristusu v Katoliški cerkvi. Vsak zrel človek je enota in celota: ni mogoče sedeti na dveh stolih. V krščanstvu imamo pač to srečo, da zaradi vere ni treba zapostavljati razuma, ker verujemo, da je isti Bog izvir enega in drugega ne glede na napetosti, ki lahko nastanejo med njima. Toda te napetosti so se v zgodovini izkazale za produktivne.

Ali v tem, da ste postali celjski škof po nekajletni škofovski službi v Mariboru, vidite tudi kakšno simboliko? Ne nazadnje je škof Anton Martin Slomšek še v času svojega pastoralnega delovanja v Celju tja poklical Misijonsko družbo, iz katere izhajate tudi vi.

S Slomškom se kar naprej srečujem, in to že od malih nog. Moja mama ga je zelo častila

in mi je spoštovanje do tega izjemnega moža in svetnika že zelo zgodaj vcepila v srce. To je svetnik, ki ga je tudi danes zelo koristno in potrebno posnemati.

Od treh novih škofijskih sedežev je bilo samo Celje škofijski sedež že preteklosti, a vendarle so razlogi za ustanovitev škofij predvsem pastoralni. Katere so tiste pastoralne, sociološke in duhovne posebnosti, ki zaznamujejo novo celjsko škofijo?

Zgodovina je pri vsem tem res drugotnega pomena, čeprav se je ob njej zelo dobro malo pomuditi. Območje celjske škofije sodi v osrednji del Slovenije, pozna zelo dinamično gospodarsko rast in v njem so območja (Savinjska dolina), kjer je pripadnost Katoliški cerkvi še zelo močna in so relativno močne tudi družinske vrednote, četudi jih najeda zob modernega uživanja in individualizma. Vendar imamo v Zgornji Savinjski dolini kar nekaj župnij, kjer je število krstov večje kot število pogrebov.

V zadnjem času slovensko javnost razburja pismo kardinala Franca Rodeta predsedniku vlade Janezu Janši, ki pa se ne nanaša na cerkvene zadeve, ampak na odnos med italijanskim gradbenim podjetjem in Darsom. Je Cerkev na Slovenskem v zvezi s tem zavzela kakšno stališče?

Niti najmanjše potrebe ni, da bi Katoliška cerkev reagirala na očitno zlonamernost in pristranost nekaterih medijev, ki brezumno razpihnejo vse, kar bi nato lahko uporabili kot dokaz, da sta se nova vlada in Cerkev spajdašili. Preprosto se je treba vesti evropsko in se ne meniti za »kulturnobojniške« pritlehnosti. Pač pa me pri tem zanima nekaj drugega. Kako lahko kardinalovo

osebno pismo predsedniku vlade zaide na strani nekega glasila, ki se odlikuje po skrajno sovražnem in zlobnem odnosu do krščanstva in do Cerkve? Ni normalno živeti v državi, kjer poleg formalne oblasti obstaja še neka druga z močnimi vzvodi na območju komunikacij, glasil, tajnih služb ... Z vsemi načeli demokracije in pravne države je skregano, če vlada ne more vladati, če se torej na koncu ne ve, kdo vleče skrivne niti, oziroma da skrivne niti sploh obstajajo.

Komisija Pravičnost in mir je pred kratkim predstavila tudi stališče glede igralništva. Kakšen je namen te izjave?

Namen izjave ni samo in niti ne v prvi vrsti preprečitev postavitve največjega igralniškega centra v Evropi, temveč je namera samo povod za to, da se začne širša razprava o skrajno liberalni zakonodaji glede igralništva, ki jo imamo pri nas. Če bi šlo za popolnoma nesporen in neproblematičen vir proračunskih dohodkov, se tega zagotovo ne bi otepala nobena država. Če so torej druge države glede igralništva bolj stroge in restriktivne, že vedo zakaj. Naša zakonodaja pa prav spodbuja igralniško razvado, saj dovoljuje 45 igralnih salonov po Sloveniji, od katerih bi lahko vsak imel tudi 200 avtomatov. V načrtovanem novogoriškem megacentru naj bi bilo 3.000 avtomatov, v 45 igralnih salonih po Sloveniji pa bi jih lahko bilo 9.000 (trikrat več). Liberalna vlada, ki je v preteklih letih skrajno liberalizirala to področje, je ravnala zelo neodgovorno in nepremišljeno. Zato je treba o vsem tem odkrito razpravljati in upoštevati vse posledice tega pojava, ki nikakor niso samo davčni priliv v proračun. Glede tega pa res ne bi smelo biti pomislekov.

Ni držal obljube

Igralec Ivo Godnič, ki se je še nedavno razburjal nad domnevnim »črnim totalitarizmom« v naši državi, zaradi česar je tudi napovedal, da ne bo več oblekel uniforme maršala Tita, očitno ni mogel zdržati, saj se je za dan mladosti na Goriškem znova pokazal v svoji tradicionalni opravi. Očitno je bila nostalgija močnejša od trme.

ISKRICA

Basen (skoraj)

Aleksander Škorc

"No, fantje, kar usedite se pa plašče odložite, saj ni tako mraz, da bi se človek v krzno oblačil," je Hanžek nagovoril delegacijo medvedov. "Kaj vas torej tare? Vidim, da ste precej obrobna skupina in kot taki ste zanesljivo na pravem mestu."

"Khm!" se je gromko, čisto po medvedje odkašljala najstarejša mrcina, da so Hanžku kar naramnice zaškripale. "Prišli smo, ker nas preganjajo, celo pobijajo in ker nimamo več kam bežati, niti v Francijo ne. Pa še Podobnik je 'umil roke'. Pravi, da on samo podpisuje."

"Dovolj, fantje," je Hanžek vsevedno ustavil plaz tožečih besed. "Popolnoma razumem vaše težave. Ste očitna žrtev militantne desničarske vlade, ki doslej sicer res še ni pobijala, sem pa to od nje prej ali slej pričakoval. Kar se tiče Podobnika, o njem nima smisla razpravljati, saj celo jaz poznam njegovo legendarno nezanesljivost. Kar pa se vaših težav tiče, poklical bom nekaj svojih novinarjev in zagnali bomo vik in krik. To nikoli ne škodi. Vidi se tudi, da nimate rešene stanovanjskega problema, torej bomo zasedli kakšno kasarno in zahtevali bivalno dovoljenje. Prijavili vas bomo na zavod za delo, kjer boste dobili podporo. Imate kaj otrok? Veliko? Torej imate velike otroške dodatke. Nimate? To bomo uredili."

"Ne vem, ali bo šlo, veste, mi smo ..."

"No, če se nočete naprezati po raznih uradih, obstaja tudi krajša pot. Ravno jutri grem v Haag z izbrisanimi in lahko greste kar zraven. Pa ne pozabite dokumentov."

"Ampak gospod, mi nimamo dokumentov. Mi smo medvedi."

"Aaa!? Medvedi, pravite. No, saj malo ste se mi res zdeli čudni, po drugi strani ste mi pa tako domači ... Ja, no, če ste medvedi, vam res ne morem pomagati. Potem pač ne morete imeti človekovih pravic, mar ne? Edino ... Vas kaj moti množica cerkvenih objektov na vrhovih naših čudovitih hribov in nadležno razgrajanje njihovih zvonov?"

"O, gospod, to pa ne. Cerkvice so nam kot svetilniki, ko bežeči pred ljudmi izgubljeno tavamo po gozdnih prostranstvih, njih zvonjenje pa je prijetna glasba, ki nam vliva upanje na milost nekje pod brezmejno sebičnostjo zakopane človeške pravičnosti, in ne nazadnje, otroci nam ob njihovi božanski glasbi v naročjih zaspijo kot angelčki."

"Pha! Kako primitivno razmišljate. Nič čudnega, da ste medvedi. Na svidenje torej, gospoda, in še droban nasvet: če hočete, da vam otroci zaspijo, jih preprosto udarite po zadnjici. Saj vendar niste ljudje, porkamadona!"

H-umor

»Lizbonska strategija ni le konkurenčnost, temveč pomeni tudi socialno vključenost.«

(Evropska poslanka Romana Jordan Cizelj zavrača strahove slovenske levice, da Evropa drvi v turbokapitalizem.)

»DeSUS si post festum izmišlja neke dodatne argumente.«

(Poslanec NSi Alojz Sok se čudi, da se koalicijska partnerica v svojih stališčih nevarno približuje LDS.)

»Predsedniške volitve? A to je tisto, kar se bo zgodilo drugo leto? Se bomo takrat o tem pogovarjali.«

(Predsedniku države Janezu Drnovšku se prav nič ne mudi s pripravami na predsedniške volitve. V primerjavi s prejšnjimi volitvami seveda.)

»Minister trmasto vztraja s politiko, ki bo dolgoročno škodovala študentom, staršem, učiteljem, delavcem in celotni družbi.«

(Predsednik ŠOS Miha Ulčar je ravnanje ministra očitno presodil po sebi.)

»Mladi, ki naj ne bi šli minuto po 24. uri v park, ker je to pregrešno in ne vem kaj še vse, lahko petnajst minut prej spolno občujejo pred parlamentom, pa to ni kaznovano!«

(Poslanec DeSUS Vili Rezman razlaga, zakaj je proti »policijski uri« za mladostnike.)

»Hkrati pa si nadvse želim, da bi donatorska akcija, ki jo mora voditi nevtralna institucija, donatorji pa naj dobijo jasna dokazila, da je bil njihov denar porabljen gospodarno in v korist bolnikov, ne pa za dobičke posameznikov in političnih strank, uspela.«

(Nekdanji minister za zdravje Dušan Keber kljub svoji vlogi v zadevi z operacijskimi mizami izraža dobre želje. Iz njegovih ust v božja ušesa.)

»Na televiziji sem začela delati zelo zgodaj, že pri devetnajstih letih, in me je popolnoma potegnila vase – kot droga.«

(Petra Kerčmar se je prepustila posebni vrsti zasvojenosti.)

»Hčerki za včerajšnje demonstracije nisem več podpisal dovoljenja za špricanje.«

(Kolumnist Marko Crnkovič je tokrat kriv za manjšo udeležbo na študentskih protestih.)

»Ko boste imeli 4000 izjav, bom dal štiritisočprvo.«

(Gregor Golobič na ustanovnem srečanju Gibanja za pravičnost in razvoj ni bil pretirano govoren. Vsaj ne pred novinarji.)

»Hlače oblečem le v prostem času.«

(Poslanka SD Majda Potrata v svojih javnih nastopih za zdaj še ne prisega na emancipacijo žensk.)

»S solzami v očeh ob vseh pretresljivih izpovedih bolnikov in zdravnikov vam z veseljem v duši in nasmehom na obrazu sporočamo, da smo se odločili pomagati.«

(Tanja Frantar Zabret iz podjetja Medicoengineering je ganjeno sporočila, da bo njeno podjetje operacijske mize podarilo.)

»Moj oče Francesco se je rodil v Temišvaru na Madžarskem, moja mama se je rodila v Johannisbergu na jugu Nemčije, njen oče je bil Irec, moji stari starši so iz Stuttgarta ...«

(Italijanski »kralj kave« dr. Ernesto Illy je tudi kot oseba stičišče različnih narodov.)

»Ne morete si predstavljati, koliko magistrov sem že imel na razgovoru, pa niso znali niti enega jezika, da o diplomantih, ki ne poznajo Pike Nogavičke, niti ne govorim.«

(Založnik Luka Novak ni navdušen nad razgledanostjo nekaterih intelektualcev.)

Za ureditev statusa izbrisanih

Poslanca vladne SDS Branko Grims in Zvonko Černač sta minuli teden opozicijske poslanske skupine pozvala, naj čim prej preučijo osnutek ustavnega zakona o izbrisanih ter posredujejo svoja mnenja in pripombe, da ne bi z rešitvijo tega problema še nadalje po nepotrebnem odlašali.

Po njenem mnenju je notranji minister Dragutin Mate že pred časom korektno predstavil osnutek ustavnega zakona vsem poslanskim skupinam, zato bi bil skrajni čas, da slednje podajo svoje odgovore na predstavljeni predlog ustavnega zakona. Šele po posredovanju odgovorov opozicijskih poslanskih skupin se namreč lahko začnejo tudi usklajevanja o zakonu. Grims je v svojem govoru med drugim poudaril, da je za sprejetje zakona potrebna dvetretjinska večina, kar bi po njegovo doseglo tisto stopenjo soglasja, ki bi preprečila nadaljnjo politizacijo te vroče teme. Dodal je še, da pri tem vprašanju ne gre le za rešitev problema vsakega posameznika, temveč tudi za

Branko Grims in Aleksandar Todorović

dvig ugleda Slovenije v svetu, saj se je o tej problematiki v tujino pošiljalo napačne informacije.

Zvonko Černač je predstavil nekatera temeljna izhodišča osnutka ustavnega zakona. Zakon naj bi po njegovih besedah vsem omogočal enako možnost za ureditev problema. Če je oseba v času »izbrisa« resnično živela na območju Slovenije in je bila v tem času vložena vloga, potem zakon ne izključuje nobenega posameznika. Pravice bi tako pridobili tudi mladoletni otroci izbrisanih, ne bi pa jih dobili tisti, ki so v tistem času delovali proti Sloveniji in njeni osamosvojitvi. Na to pobudo poslancev iz SDS se je odzval Miran Potrč iz SD in dejal, da koalicija pozna bistvo problema izbrisanih in tudi stališče ustavnega sodišča ter ima sama dovolj glasov, da sprejme zakon, ki bi rešil problematiko. SD pa bo podprla vsak zakon, ki bo v skladu z odločbo ustavnega sodišča priznal izbrisanim stalno prebivališče od izbrisa naprej. G. D.

Modrosti tedna

»Družbene strukture, vključno z demokracijo, človekovimi pravicami in svoboščinami in podobno, so položene v ustrezno kulturno klimo. Če te ni, družbene strukture ne delujejo.«

(Minister in politolog dr. Milan Zver)

»Tik pred praznovanjem 15. obletnice samostojne Slovenije ugotavljam, da je zgodovinski spomin neurejen. Slovenska vojska šteje 16 let in ne 15 ali 14 let. Zato si želim, da se zgodovinski spomin uredi ...«

(Evropski poslanec Lojze Peterle)

Še en slovenski škof

Potem ko je papež Benedikt XVI. ustanovil tri nove škofije v Sloveniji in za škofo ordinarije imenoval msgr. Andreja Glavana, dr. Antona Stresa in dr. Marjana Turnška, je v sredo, 24. maja, imenoval dr. Petra Štumfa za novega mariborskega pomožnega škofa. Štumf se je leta 1962 rodil v Murski Soboti, v Želimljah pa je obiskoval srednjo versko šolo (sedanjo gimnazijo). Nato je vstopil med salezijance in študiral teologijo v Ljubljani in Torinu. Leta 1990 ga je mariborski (nad)škof Franc Kramberger posvetil v duhovnika. Po novi maši je opravljal pastoralne službe na Igu, v Sevnici, Zabukovju, Veržetu in na Rakovniku v Ljubljani, kjer je bil nazadnje župnik. Vmes je tudi končal podiplomski študij na Teološki fakulteti v Ljubljani ter leta 2002 doktoriral s področja prekmurske zgodovine. Peter Štumf je tako peti slovenski škof, ki ga je imenoval papež Benedikt XVI., in tretji, ki bo na novo posvečen (poleg murskosoboškega škofa dr. Marjana Turnška ter ljubljanskega pomožnega škofa dr. Antona Jamnika). Je tudi drugi slovenski škof iz vrst salezijancev (poleg beograjskega nadškofa msgr. Stanislava Hočevarja) in podobno kot njegov prekmurski rojak ter pomožni škof Jožef Smej dober poznavalec zgodovine Prekmurja. G. B.

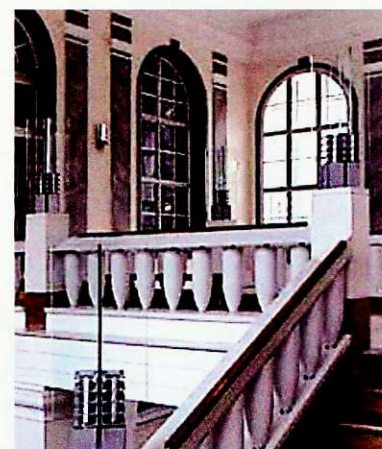
Novi pomožni škof Peter Štumf

Preživela stalna razstava

Stalna razstava Slovenci v XX. stoletju, ki je na ogled v Muzeju novejšje zgodovine Slovenije v Ljubljani (MNZS), je bila postavljena leta 1996.

Že takrat so njeni avtorji načrtovali njeno prenovo. Ker je razstava takrat povzročila nemalo kritik, češ da ne zrcali prave slovenske zgodovine, da v preveč lepi luči prikazuje tiste, ki so igrali tudi zelo negativno vlogo (komunistično nasilje med drugo svetovno vojno in po njej), in demonizira žrtve komunističnega nasilja, so na pobudo kroga Nove revije in pisatelja Draga Jančarja prav tako v MNZS postavili razstavo Temna stran meseca, ki je prikazovala le čas po koncu vojne. Žal je bila ta razstava spravljena v depoje, temne strani socializma pa izpred oči javnosti.

V torek so v MNZS organizirali javno razpravo o dopolnitvi stalne razstave, vodil pa jo je direktor muzeja Jože Dežman. Del obstoječe razstave, ki je naslovljen Dežela delavcev in kmetov, bi nadomestili z novim prikazom pod naslovom Slovenija 1945–1960. V. M.

Muzej novejšje zgodovine Slovenije

Kučan kritiziral reforme

Kot vse kaže, organizacije, ki temeljijo na vrednotah nekdanjega socialističnega sistema, počasi, a zanesljivo izgubljajo svoj pomen. To je pokazalo tudi srečanje društva Zvezda konec preteklega tedna v Dolenjskih Toplicah.

Na srečanju, ki ga je konec preteklega tedna v Dolenjskih Toplicah v spomin na brigadirje in udeležence mladinskih delovnih akcij pripravilo društvo Zvezda, se je zbralo le kakšnih sto udeležencev, čeprav je bil kot osrednji govornik napovedan nekdanji predsednik Milan Kučan. Kot je v svojem govoru dejal Kučan, je bila Slovenija nekoč znana kot dežela z najbolj množičnimi mladinskimi delovnimi akcijami, vendar so te že pred časom izgubile svojo tekmo. »Najprej s stroji in tehniko, potem še z ekonomiko in na koncu s spremembami v družbenih odnosih. Tudi pri nas je romantično in entuziazma polno navdušenje odstopilo prostor bolj racionalnim razmislekom. Prišel je čas, ko vsako poslovno in razvojno odločitev določa izračun, ta pa neusmiljeno pokaže, da sodoben stroj ceneje in hitreje opravi fizično delo kot še tako marljive in zagnane roke,« je

Niti Kučanu ni uspelo pritegniti veliko jugonostalgikov.

dejal Kučan. V svojem govoru se je dotaknil nekaterih aktualnih vprašanj, med katerimi je Partnerstvo za razvoj označil za nezadostno, predlagane reforme pa za prehitre. »Če bodo odgovori na razvojne izzive, pred katerimi je Slovenija, v korist in dobro vseh, potem bo nujne spremembe lažje prepoznati kot koristne

in jih tudi izpeljati. Potem bo mogoče doseči tudi soglasje o skupni predstavi, v kakšni družbi in državi želimo živeti, in o prihodnosti, ki jo želimo odpreti znanamcem. Poiskati takšno soglasje je izziv za politiko, ki želi biti demokratična in odgovorna do svojih državljanov. To je veliko več kot le soglasje strankarskih elit,« je menil Kučan. Glede reform pa: »Vztrajne, vendar postopne spremembe so doslej Slovenijo tudi v mednarodnih razmerjih predstavile kot uspešno zgodbo. Čemu zdaj to nadomestiti z radikalnimi posegi, ki predvsem ožijo socialno državo, spreminjajo

socialno strukturo in posegajo v vrednote, ki so Slovenijo doslej določale kot demokratično laično državo, zavezano libertarnemu izročilu?« se je vprašal Kučan. Odgovora ni dobil, lahko pa bi ga poiskal v lastnem stavku, ko je dejal, da je danes marsikaj drugače. Za jugonostalgijo to očitno drži. A. K.

Parade ne bo

Vojaške parade ob letošnjem dnevu državnosti ne bo, bo pa Slovenska vojska na osrednji državni proslavi na predvečer praznika 24. junija sodelovala s častno četo, dvignila zastavo, sprožila salve z ljubljanskega gradu in pokazala svoje veščine, je pretekli teden razkril državni sekretar v kabinetu predsednika vlade Aleksander Zorn, ki je tudi predsednik koordinacijskega odbora za državne proslave. »Tako smo se odločili po premisleku tudi zato, da polemike, ki so se sprožile ob vojaški paradi, ne bi preglasile slovesnosti tega praznika in tega trenutka in bi se potem ukvarjali samo s tem, ne pa s tem, da smo odlična mlada država, ki ima odlično pot v prihodnost in se nima česa sramovati.« Proslava na ljubljanskem Trgu republike bo »velika replika osamosvojitvene proslave«, ki je potekala pred 15 leti. Zorn si želi, da bi bila ob 20. obletnici osamosvojitve v Ljubljani velikanska parada. Za osrednjo državno slovesnost bo iz proračuna namenjenih 65 milijonov tolarjev (lani je bilo porabljenih 49, predlanskim 83, ob desetletnici samostojne države pa 116 milijonov tolarjev). M. B.

Državni sekretar Aleksander Zorn

Foto: D. Novakovič/STA

V luči širitve EU

Pretekli konec tedna je v Ljubljani potekalo dvodnevno zasedanje Mednarodne panevropske unije.

Minilo je predvsem v luči petnajste obletnice ustanovitve Slovenskega panevropskega gibanja. Srečanja se je udeležil tudi častni predsednik gibanja Otto von Habsburg in poudaril predvsem vlogo gibanja pri prihodnji širitvi Evropske unije, ki je po njegovem mnenju nujna za preživetje Evrope.

Opozoril je tudi na dejstvo, da ta čas največjo nevarnost za Evropo predstavlja Rusija pod vodstvom Vladimirja Putina, ki se vedno bolj zateka k totalitarističnemu načinu vladanja.

Predsednik Slovenskega panevropskega gibanja France Bučar pa je opozoril na pomembnost tega gibanja pri sprejemanju skupnih evropskih odločitev tako v preteklosti, ko Slovenija še ni bila članica EU, kot tudi v prihodnje. A. M.

Otto von Habsburg

Kaj prinaša Zbor za Ljubljano?

Gregor Drnovšek

»Skupaj za boljšo Ljubljano« intelektualci in somišljeniki iz kroga Nove revije so v sredo predstavili Zbor za Ljubljano, s katerim želijo pridobiti čim večje število Ljubljančanov, ki niso zadovoljni z razmerami v mestu. Zbor naj bi po besedah ustanoviteljev nastal v krogu civilne družbe, prizadeva pa si za mestno oblast, ki bo sposobna pridobiti zaupanje meščanov in bo lahko zagotovila višjo kakovost življenja meščanom in tistim, ki v Ljubljani živijo začasno ali pa so v njej le zaposleni. Predsednik Zbora Stane Granda, ki do zdajšnje mestne oblasti ne goji pretiranih simpatij, je med drugim dejal, da si bo zbor prizadeval za vsestransko razvitost Ljubljane, poudaril pa je, da je Ljubljani »treba služiti, ne pa vladati«. Dodal je, da je imela zdajšnja oblast v Ljubljani dovolj časa, da bi se izkazala, a tega ni izkoristila. Ljubljana zato nazaduje in nima projektov, ki bi si jih kot prestolnica zaslužila. Zbor za Ljubljano je z geslom »Skupaj za boljšo Ljubljano« nakazal, da hoče na prihajajočih županskih volitvah Ljubljančanom ponuditi takšnega kandidata za župana, ki bi Ljubljano po razvosti pripeljal med resnične evropske prestolnice.

Mesto potrebuje dobrega gospodarja Kot so pobudniki zbora zapisali v deklaraciji, »mesto potrebuje dobrega gospodarja in odločno vodstvo, ki bo prisluhnilo volji meščanov, hkrati pa imelo pred očmi tudi njegov razvoj, da ne bo imelo podobe nekakšne zanikrne kvazievropske prestolnice«. Podpisniki deklaracije so med drugim kulturniki, znanstveniki in intelektualci Viktor Blažič, Jože Hribernik, Janko Kos, Bine Matoh, Janez Bernik, Niko Grafenauer, Igor Grdina, Japec Jakopin, Milček Komelj, Manca Košir. V deklaraciji so med svoje cilje zapisali, naj Ljubljana končno postane enotno mesto, ne pa sestavljenka iz petih delov. Prav tako se zavzemajo za Ljubljano kot središče evropske regije, da uveljavi sodoben gospodarski koncept in se reši korupcije, da razvozla nemogoč prometni voz. V prestolnici po mnenju zbora ne sme biti socialnih ali verskih getov, zavzemajo se za okoljsko sanacijo Ljubljane in želijo, da postane varnejše mesto – tudi z napovedjo boja prekupevalcem z mamili in drugemu kriminalu. Ob koncu podpisniki deklaracije pozivajo meščane, naj dajo zboru priložnost, »da dokaže zmoglost upravljati Ljubljano na gospodaren, učinkovit in pravičen način z županom, ki bo od vseh spoštovana in zaupanja vredna osebnost«!

Kdo bo podprl zbor? Seveda se poraja vprašanje, kakšno politično podporo bo imel Zbor za Ljubljano. Glede na zakoreninjenost »leve scene« v Ljubljani se zdi, da bi zbor lahko združil zdajšnjo opozicijo v ljubljanskem mestnem svetu, ki bi bila tako vendarle sposobna ponuditi županskega kandidata z realnimi možnostmi za župansko verigo. Mestne opozicijske stranke zbora sicer še niso podprle, verjetno pa se bo to spremenilo do javne tribune, ki

Pobudniki Zbora za Ljubljano niso zadovoljni z razmerami v Ljubljani.

Predsednik Zbora za Ljubljano Stane Granda je dejal, da je imela zdajšnja oblast v Ljubljani dovolj časa, da bi se izkazala, a tega ni izkoristila. Ljubljana zato nazaduje in nima projektov, ki bi si jih kot prestolnica zaslužila.

jo Zbor za Ljubljano pripravlja konec junija. Takrat naj bi bilo objavljeno tudi ime županskega kandidata, čeprav se zdi, da bi kandidat že moral biti znan in tudi že voditi nekakšno tiho kampanjo, s katero bi meščanom predstavil svojo vizijo vodenja prestolnice. Še vedno niso potihnile govornice o dr. Danilu Türku, saj naj bi bil po naših informacijah najprimernejši kandidat in bi ga kot nestranskega kandidata podprla SDS. V igri je še vedno tudi Peter Sušnik, medtem ko Dimitrij Kovačič ni več kandidat za župana. NSi naj bi po nekaterih, a zelo malo verjetnih govorih poskušala pridobiti podporo za kandidaturu Lojzeta Peterleta. V SLS so predstavili svojega kandidata, to je mag. Peter Volasko, kljub temu pa ne izključujejo podpore drugemu kandidatu, ki bi kandidiral tudi s podporo Zbora za Ljubljano. Svojo vnovično kandidaturo napoveduje sedanja županja Danica Simšič iz SD, kot najverjetnejši kandidat LDS pa se pojavlja ime njihovega novega ideologa Dušana Kebra. Na koncu še zapišimo, da je vedeževalec Danany od svoje kandidature odstopil. **D**

Operacijske mize

Vida Kocjan

Na ministrstvu so previdni in se ne zanašajo preveč na donaciji operacijskih miz.

Niti teden dni po ponudbi zasebne trzinske družbe Medicoengineering o donaciji 18 operacijskih miz petim slovenskim bolnišnicam stvari na tem področju niso nič jasnejše kot prej. Minister za zdravje Andrej Bručan je dejal, da zaradi nujnosti nabave miz na ministrstvu pripravljajo tudi dokumentacijo za nadaljevanje postopka s pogajanjem brez poprejšnje najave, hkrati pa se strokovne službe ministrstva s podjetjem Medicoengineering pogovarjajo o tehnični izvedbi donacije in drugih elementih pogodbe, saj želijo zagotoviti dogovor, ki bo skladen z zakonodajo. Pri tem je minister zavrnil vsakršno donatorstvo s strani državnih gospodarskih družb. Na ministrstvu so torej previdni in ravnajo tako, da se postopek javnega naročila za mize ne bi še podaljšal. Če bo dogovor o donaciji miz uspešen, postopek naročila še vedno lahko ustavijo. Ob tem se je oglašil predsednik republike Janez Drnovšek in se vprašal, ali gre resnično za nesebično potezo v želji pomagati bolnikom in razrešiti gordijski vozal neskončnih razpisov in izigravanja ali pa le za pokvarjenost brez primere in še eno igro za dobiček in provizije za vsako ceno in brez predsodkov. Neznank je ta čas torej veliko, nihče pa ne more z gotovostjo potrditi ali zanikati dobrih namenov vodilnih v družbi Medicoengineering. Z gotovostjo lahko le potrdimo, da ministrstvo za zdravje ravna pravilno, ko nadaljuje postopek naročanja, kot mu dopušča veljavna zakonodaja. To pomeni, da ima ta čas v roki dva aduta: nadaljuje postopek naročanja miz in se dogovarja o donaciji. Po drugi strani pa ni mogoče razumeti tistih, niti predsednika države ne, ki so zaradi donacije zagnali vik in krik ter iščejo vse mogoče informacije. Težave pri nabavi operacijskih miz namreč niso od včeraj. Glavni vzrok zanje je v slabem zakonu o javnem naročanju, za to pa je kriva prav tista politična opcija, ki je to državo vodila polnih 12 let, in tista, ki ji je bil kapital edino in temeljno merilo. Večino tega časa je vodil vlado zdajšnji predsednik države. Časa je bilo več kot dovolj, da bi sistem vzpostavili tako, da bi bolnišnice do operacijskih miz prišle že zdavnaj. Očitno pa volje za to pri prejšnjih vladah ni bilo. Del odgovornosti seveda nosi tudi zdajšnja vlada, in to zato, ker ni nemudoma spremenila zakona, vendar v toliko mesecih, kolikor let je bila prejšnja politična opcija na oblasti, ni mogla popraviti vsega. Spremembe zakona je sicer že zdavnaj pripravila, sprejemanje pa ni tako hitro, da bi se to lahko zgodilo čez noč.

Previdnost pri prodaji

Denis Vengust

Vlada je potrdila programa za postopen umik države iz lastništva Telekomu in NKBM.

Čedalje bolj kaže, da utegne do lastniških sprememb priti tudi v Petrolu. Kot smo že opozarjali, bo pri privatizaciji potrebna velika mera previdnosti. Še tako visoka kupnina namreč ne more odtehtati negativnih učinkov, ki jih lahko povzročijo tuji prevzemi najpomembnejših slovenskih gospodarskih družb – izgube delovnih mest in propadanja dobaviteljev ter posledično velikega zmanjšanja plačanih davkov in prispevkov državi ob sočasno večjih izdatkih za socialo. Od treh omenjenih podjetij strateškega partnerja in sanacijo še najbolj potrebuje NKBM. Vendar ni razloga, da bi tujcem prepustili večinski delež. Država načrtuje, da bi strateškemu partnerju prodala le 20 odstotkov delnic banke, sama bi obdržala dobro četrtino delnic, preostale pa bi prodala na borzi. Vendar je pri tem scenariju težko zagotoviti, da ne bi tuji kupec pokupil glavnino delnic na borzi in se dokopal do večinskega deleža.

Še mnogo manj kot NKBM potrebujeta večinsko tuje lastništvo Petrol in Telekom. Pri Petrolu posamezniki prepričujejo javnost, da bi potreboval strateškega partnerja, ker nima lastnih črpalnic in rafinerij. A dokler ima Petrol tako prevladujoč položaj na trgu, lahko brez težav posluje sam. Pri skoraj vsakem poslu je namreč najpomembnejše obvladovanje trga. Upošteva je prostorske omejitve za graditev novih črpalk ni verjeti, da bi Petrol kmalu izgubil svojo prevlado nad slovenskim trgom. Večinsko tuje lastništvo je povsem nepotrebno in verjetno celo škodljivo z vidika države tudi pri Telekomu. Slišati je utemeljitve, da je sedaj pravi čas za prodajo, ker se bo podjetjem iz Skupine Telekom (poleg matičnega podjetja še Mobitelu in Sio-lu) v prihodnje zmanjševal tržni delež in bo zato vrednost podjetja kasneje nižja. Vendar se neizogibnega zmanjševanja tržnih deležev pri dovčerajsnjih monopolistih zagotovo zavedajo tudi kupci. Zato bo vse to vračunano v ceni, ki jo bodo pripravljene plačati. Po drugi strani nihče ne poudarja, da se bodo z razvojem Slovenije zagotovo še povečevali cene in izdatki prebivalstva ter podjetij za telekomunikacije, kar pomeni rast vrednosti Telekomu.

Program privatizacije predvideva, da bi država strateškemu partnerju prodala 39, sama pa obdržala dobrih 25 odstotkov delnic. Toda ker bo vlada 10 odstotkov delnic ponudila državljanom, približno 26 odstotkov pa jih je že razpršenih med »nedržavne« delničarje, bo dejansko strateški partner prej ali slej pokupil tudi te delnice in postal večinski lastnik. Slišati je sicer utemeljitve, da se to ne bo zgodilo prej kot leta 2011. Toda takšna argumentacija ne prepriča, saj nam mora biti skupen interes dolgoročen razvoj Slovenije in ne le to, kar se bo dogajalo prihodnjih pet let.

Za ljudi pred dobičkom

Dr. Ljubo Sirc

Menda so liberalni demokrati tako naslovili novo izdajo svojega programa. Vsekakor te besede kažejo, da so bolj pod vplivom marksizma kot liberalnih idej. Taka usmeritev bi morala biti za Slovence zelo nezaželena, saj je prav marksizem kriv, da je Vzhodna Evropa zaostala za Zahodno in ima težave. Marksizem je povzročil, da danes šele lovimo Grčijo, medtem ko je leta 1940 Grčija imela približno polovico slovenskega dohodka na osebo.

Za kaj gre? Gre za to, da gospodarsko ne moremo skrbeti za ljudi, če ne dosegamo dobička. Dobički pomenijo, da proizvajalci izdelujejo dobrino ceneje, kot so ljudje pripravljene zanj plačati. Pomeni tudi, da bodo proizvodnjo širili, dokler se cene ne izenačijo s stroški.

Če se zaradi marksistične teorije odpovemo takemu usmerjanju proizvodnje, zaidemo v težave, v kakršne je zašlo najprej sovjetsko gospodarstvo, za njim pa vsa druga, tudi jugoslovansko. Dobrin, kakršne ljudje potrebujejo, ni bilo dovolj. Zadovoljevanje potreb je zaostajalo za možnostmi.

Kidrič, ki je pri nas uvedel stalinistični način planiranja brez resničnih cen in dobička, je že čez nekaj let ugotovil, da ne zna tako planirati, in je vodil poskuse, da bi se vrnil k tržnemu gospodarstvu tako rekoč pod krinko samoupravljanja. Toda za časa posnemanja sovjetskega sistema so Kidrič in njegovi pomočniki gospodarstvo že tako zamešali, da se ga ni dalo zlahka preusmeriti, čeprav so v petdesetih letih storili marsikaj v ta namen. Jugoslovani so imeli srečo, da so leta in leta, tja do leta 1970, dobivali zahodno pomoč, nato pa še deset let velika posojila. Ker se je Jugoslavija zaradi Stalinove sovražnosti odpovedala njegovemu sistemu in seveda zaradi zahodne pomoči, je do leta 1990 živela bolje kot njene sosede na Vzhodu, toda vseeno na pol tržni sistem ni omogočil pravega napredka.

Ko se gospodarski anal-fabeti zmrdujejo nad dobičkom, navadno pod to besedo vključijo ceno kapitala, obresti, ki jim Angleži pravijo »normal profit«. Ne vemo, ali je ta dobiček všteti v liberalnodemokratsko geslo, ki postavlja dobiček proti ljudem. Vsekakor so liberalni demokrati, ko so bili še odkriti komunisti, krepko grešili, ker se niso brigali za to, da bi bil kapital dobro investiran. Ker ni bil nihče osebno vezan na kapital in zato tudi ne osebno odgovoren zanj, so odločali partija, direktorji, ni bilo niti docela jasno kdo. Posledica je bila, da je Titovo gospodarstvo zahtevalo trikrat več kapitala za isti napredek kot Grčija

ali Portugalska. To je eden izmed razlogov, zakaj sedaj Slovenci komaj dohitevamo Grke in Portugalce, medtem ko so bili pred komunizmom daleč za nami. Vzoredno se starejši spominjamo investiranja tja v en dan, novih strojev, ki so rjaveli po tovarniških dvoriščih, in drugih takih nesmiselnih reči.

Kljub slabim posledicam nerazumevanja dobička je treba pribiti, da dobiček ni cilj, temveč sredstvo. Ker je dobiček najuspešnejše sredstvo za dviganje proizvodnje in zadovoljevanje potreb, moramo stremeti za njim zaradi ljudi.

Dve pripombi: prvič, človek ni samo gospodarsko bitje. Živi še od marsičesa drugega, ne le od gospodarskih dobrin. Toda komaj bi mogli reči, da ga pri tem ovira ceneno, t. j. profitno proizvodnjo le-teh.

Drugič: vemo, da so nekateri ljudje nesposobni za delo ali da iz različnih vzrokov ne zaslužijo dovolj za normalno življenje. V takih primerih mora pač socialna država z davki zbrati sredstva za socialne podpore potrebnim. Vendar to spet ne pomeni, da bi se morali odpovedati najcenejši mogoči proizvodnji, torej dobičku, kar zadeva dobrine, ki jih kupujejo ljudje s podporami.

Končno: dobiček mora biti zaslužen z legalnimi in moralnimi sredstvi. S krajo ali prevaro ne izboljšujemo splošne blaginje. Ta premislek je treba še posebej poudariti dandanes, ko se po petdesetletnem gospodarskem blodenju vračamo k tržnemu gospodarstvu. Kot so mnogi že zapisali; v nepretrganem tržnem gospodarstvu dobijo kapital v roke najboljši podjetniki, tisti, ki so znali organizirati najcenejšo proizvodnjo železnih dobrin. Če pa je gospodarjenje pretrgano z nesmiselnimi in zato neuspešnimi posegi, se pri vzpostavljanju normalnega stanja pokažejo možnosti za »prisivljanje« kapitala, namesto da bi bila lastnina rezultat uspešnega poslovanja, z drugo besedo dobička.

Kaj žene liberalne demokrate, da spet uporabljajo stare floskule o dobičku kot nečem, kar utegne ljudem škoditi, vedo samo oni. Ribarjenje v kalnem? **D**

Dobiček mora biti zaslužen z legalnimi in moralnimi sredstvi. Jasno je, da s krajo ali prevaro ne izboljšujemo splošne blaginje.

Enigma Drnovšek

Aleš Kocjan, foto: Bor Slana, arhiv Demokracije

Čeprav so nekateri upali, da bo prvi občni zbor Gibanja za pravičnost in razvoj, ki ga vodi predsednik države Janez Drnovšek, prinesel odgovor na vprašanje, ali gibanje pomeni novo politično silo na slovenskem političnem prizorišču, se to ni zgodilo.

Drnovšek je napovedal, da gibanje ne bo delovalo kot klasična politična stranka, ni pa izključil možnosti, da ne bo poskušalo uveljavljati nekaterih svojih, tudi političnih, pogledov na posamezne zadeve. Prvi občni zbor Drnovškovega gibanja je bil v nedeljo na gradu Turjak, kjer so leta 1943 potekali hudi spopadi med domobranci in partizani v drugi svetovni vojni. Kljub temu je bilo razpoloženje med udeleženci navidezno apolitično in nadvse spravlivo. Razlog za slednje je bil verjetno v dejstvu, da na Turjak niso prišli zato (če sklepamo po udeležencih, med katerimi so bili tudi pripadniki nekaterih novo-

dobnih duhovnih gibanj), ker bi jih zanimala politika, ampak bolj zato, ker jih zanima duhovnost, o kateri v zadnjem času govori precej spremenjeni predsednik države. Vse skupaj se je tudi začelo v tem slogu. Tako so predsednika takoj, ko se je pojavil na dvorišču grada Turjak, obstopili člani društva Vrbov log in mu s šamanskim obredom zaželeli dobrodošlico. Slednje je bilo videti tako, da so mu na glavo posadili venec iz svežega rastlinja, ki naj bi ga varoval pred vsemi negativnimi vplivi. Sledil je predsednikov govor, v katerem je pojasnil razloge za ustanovitev gibanja in načela, po katerih naj bi giba-

nje delovalo. Kot je dejal, naj bi Gibanje za pravičnost in razvoj tvorili ljudje, ki želijo spremenjati svet na bolje. »Vsi vemo, da je to potrebno, vendar včasih mislimo, da se ne da nič narediti. To gibanje smo ustanovili prav zato, da bi to miselnost spremenili. Prepričan sem, da obstaja še nekaj posameznikov, ki želijo delati dobro in želijo spremeniti svet na lepše,« je dejal Drnovšek. Pri tem je opozoril na žgoč problem varstva okolja: »Stvari bomo morali vzeti v svoje roke in rešiti ta planet. Več kot nas bo, več bomo dosegli. Ne bomo čakali, da nam bo nekdo prinesel rešitve. Vsak naj prinese rešitve,

vsak naj prispeva nekaj tam, kjer lahko. Želimo dvigovati zavest o boljši in pravični družbi. Ne bo šlo od danes na jutri, ampak počasi se bodo stvari začele spreminjati,« je dejal Drnovšek. Nato je odgovoril vsem tistim, ki so v zadnjih dneh ugibali, ali bo gibanje preraslo v politično stranko. »Pri gibanju ne gre za politiko. Politične stranke že obstajajo. Delajo po nekih svojih mehanizmih in po svojih omejitvah. Zakaj bi sprejemali te omejitve in te mehanizme? To gibanje bo poskušalo delati še nekaj zraven. Delovali bomo na stranke in preko njih. Poskušali bomo ustvarjati takšno klimo, da bomo

Navzoče je zabaval tudi Adi Smolar.

Gibanje je dobilo vse potrebne organe.

lahko iskali boljše in bolj pozitivne rešitve. Iskali bomo načine, ki bodo pomenili, da smo lahko uspešni in da nikogar ne pahnejo v stisko. Da imamo občutek za socialno, da ne prepustimo vsega kapitalu. Tržni mehanizmi so sicer koristni in jih je treba obdržati, ampak ne na takšen način, da bomo ustvarjali nepravilno družbo. Želimo takšno družbo, kjer bo imel vsak človek možnost dostojnega življenja. «

Sekta, gibanje ali stranka? Ker Drnovšek v svojem govoru, ki mu je sledila le še formalna izvolitev upravnega odbora gibanja, njegove nadzorne komisije in častnega razsodišča (med bolj znanimi člani omenjenih organov velja omeniti nekdanjega ministra za pravosodje Miho Kozinca, ki ga je z ministrskega položaja spodnesla stanovanjska afera R + 3), ni razkril, na kakšen način bo gibanje delovalo, v poznejšem pogovoru z novinarji pa je dejal, da se bo to pokazalo čez čas oziroma po potrebi, so se med novinarji pojavila

ugibanja o tem, kakšno vlogo bo gibanje igralo v prihodnosti. Tako so nekateri prepričani, da bo gibanje do prihodnjih parlamentarnih volitev delovalo kot civilno gibanje, tik pred volitvami pa se bo preoblikovalo v stranko in nastopilo na volitvah. Drugi menijo, da bo gibanje vseskozi delovalo kot civilnodružbeno gibanje, tik pred volitvami pa bo odigralo podobno vlogo, kot jo je pred zadnjimi državnoborskiimi volitvami odigral Zbor za republiko. Tretji pravijo, da gibanje nikoli ne bo nastopalo politično, pač pa se bo bolj posvečalo duhovnosti in tako postalo neke vrste sodobna verska sekta.

Tako kot si o prihodnosti Drnovškovega gibanja niso enotni novinarji, soglasnega mnenja o tem nimajo niti politiki niti politični analitiki. Vodja poslanske skupine NSi in podpredsednik te stranke Alojz Sok je prepričan, da gre pri gibanju za še eno politično stranko. »Glede na to, kdo se zbira v tem gibanju in koga je bilo mogoče videti v predsednikovi družbi, je povsem jasno,

V zadnjih dneh so nekateri začeli dvomiti o dobrodelnosti in socialni usmerjenosti Drnovškovega gibanja. Najbolj jih je zmotilo to, da je Drnovšek občinski zbor gibanja v veliki meri izkoristil za prodajo svoje nove knjige in da je od vsakega izdoda, ki stane slabih 5.000 tolarjev, v dobrodelne namene namenil le 100 tolarjev.

da to ne bo gibanje civilnih ljudi, ampak združenje politikov, ki bo želelo postati politična stranka,« pravi Sok. Sok tudi sicer nima dobrega mnenja o gibanju, saj želi Drnovšek, kot pravi, samo oprati svojo podobo v javnosti. »Predsednik države je še kot predsednik vlade dovolil veliko nepravilnost, ko je dopustil, da je preko procesa lastninjenja s certifikati prišlo do izjemne obogatitve določenega števila Slovencev. Sedaj se zdi, da hoče v slovenski javnosti ustvariti drugačno podobo o sebi. Vendar za tako drugačnost predsednik nikakor ne potrebuje organizacije z voljenimi organi in občnega zbora. Institucijo, ki v Sloveniji opozarja na pravičnost, že imamo v okviru Slovenske škofovske konference, z razvojnimi dilemami pa se tako ali tako zelo intenzivno ukvarja tudi slovenska vlada, zato ni treba, da bi isto počel predsednik države,« meni Sok. Bolj pozitivno vidi gibanje poslanec LDS Milan M. Cvikl. Zanj se zdi, da je tako kot nekateri njegovi kolegi in nekateri člani druge največje opozicijske stranke SD zadovoljen, da se gibanje za

zdaj ne bo oblikovalo v stranko in tako neposredno konkuriralo obojema levosredinskima strankama. »Civilno gibanje je edina logična oblika delovanja glede na to, da gre za društvo in da ga vodi aktualni predsednik republike. Gibanje je način sporočanja slovenski javnosti, za kaj se zavzema Janez Drnovšek. Pravzaprav nadaljuje in nadgrajuje tisto najboljše, kar je določalo LDS v času, ko je bila vladna stranka – skrb za svobodo, za razvoj in solidarnost med ljudmi,« pravi Cvikl. Gibanje vidi kot združenje, ki je miselno blizu LDS in ki bi lahko pred naslednjimi volitvami odigralo podobno vlogo, kot jo je pred zadnjimi volitvami odigral Zbor za republiko. »Gibanje ocenjujem kot kompleментарnega politika LDS in predvsem kot alternativo konservativni, republikanski politiki ▶

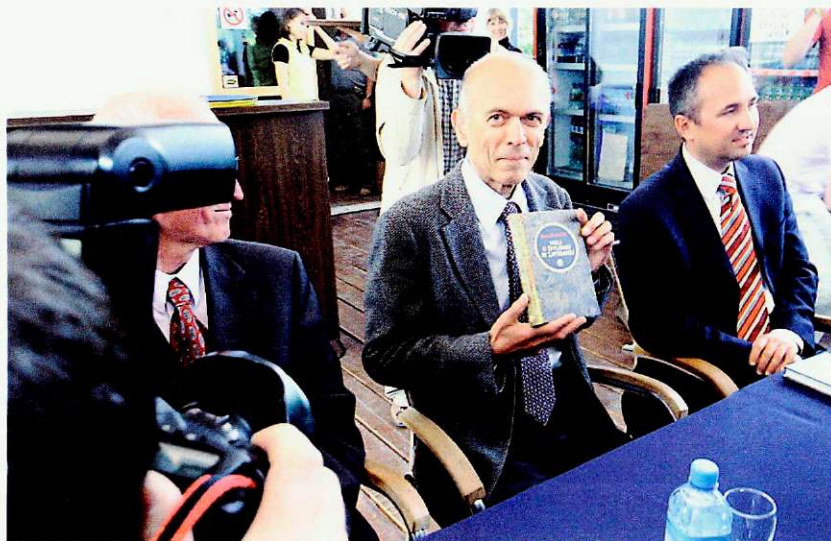

Poslanec NSi Alojz Sok

Poslanec LDS Milan M. Cvikl

Slava Klavara 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Veliko zanimanja je pretekli teden veljalo tudi predstavitvi Drnovškove nove knjige z naslovom *Misli o življenju in zavedanju*. Čeprav so nekateri pričakovali, da bo v njej podobno kot v svoji prvi knjigi *Moja resnica*, ki jo je izdal pred desetimi leti, vsaj delno opisal politično dogajanje v zadnjih letih, se to ni zgodilo. Knjiga je namreč nekakšna mešanica Drnovškovih osebnih pogledov na svet ter življenjskih nasvetov in modrosti. Kot je pri predstavitvi dejal Drnovšek, je knjigo napisal v tako rekoč enem zamahu, usmerjena pa je v prvi vrsti k človeku, iskanju njegovega notranjega ravnotežja ter vzpostavljanju dovolj visokega zavedanja o samem sebi in svetu. »Svet je mogoče spreminjati le tako, da začnemo najprej spreminjati sami sebe, da poskušamo sami najti svoje notranje ravnotežje, svoj mir, svojo celovitost in začnemo to prenašati tudi v svojo okolico,« je dejal Drnovšek.

▶ Janeza Janše. Zato se mi zdi združevanje pomembnega števila ljudi v gibanju odraz njihove skrbi za razvoj ob poudarjanju pravičnosti in solidarnosti. To sporočilo je skladno z elementarnimi cilji politike stranke, katere poslanec sem v državnem zboru. Gibanje namerava delovati vključujoče in stranke, ki želijo delovati na isti način, bi lahko skupaj z gibanjem pred parlamentarnimi volitvami oblikovale Zbor za demokracijo,

ki bi lahko premagal sedanjo republikansko konservativno koalicijo. Naj spomnim, da tudi oblikovanje Zbora za republiko ni škodovalo političnim strankam sedanje vladajoče koalicije, nasprotno, njegovo oblikovanje je bila vzpodbuda za njihovo enoznačno delovanje,« pravi Cvikel.

Nadomestek Foruma 21? Previdnejši pri napovedovanju vloge, ki bi jo lahko igralo gibanje,

je profesor na katedri za kulturalnologijo na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani in dober poznavalec političnega dogajanja dr. Matevž Tomšič. Na vprašanje, kakšno vlogo bi lahko igralo gibanje v prihodnje, odgovarja, da je način prihodnjega delovanja gibanja odvisen predvsem od tematik, s katerimi se bo ukvarjalo. »Kot je razbrati iz predsednikovih dosedanjih izjav in dejanj, je namen gibanja sicer delovati globalno, to je preko meja slovenske države, saj ga zanimajo svetovni in občečloveški problemi, pri čemer je opazen tudi pridih spiritualnosti, vprašanje pa je, koliko bo pri udejanjanju svojih ciljev uspešno. Do sedaj so namreč vse Drnovškove mednarodne pobude – vključno z najbolj razvpito darfurško – prinesle zelo pičle rezultate,« razlaga Tomšič. Na vprašanje, ali bi lahko gibanje delovalo tudi politično, čeprav Drnovšek zatrjuje, da ne bo delo-

valo kot politična stranka, Tomšič odgovarja, da je pojem »politično« mogoče razumeti v dveh smislih – širšem in ožjem. »V širšem smislu je 'politično' vsako delovanje, ki je usmerjeno v spreminjanje splošnega stanja v družbi, medtem ko je v ožjem smislu 'politično' razumljeno predvsem sodelovanje v boju za politične pogoje, ki poteka skozi udeležbo na volitvah (na različnih ravneh). V širšem smislu bo tako Drnovškovo gibanje vsekakor politično, za ožjega bomo pa še videli. Janez Drnovšek sicer zatrjuje, da se gibanje v konkretno politično tekmovanje ne bo spuščalo, vendar imam občutek, da to ni prav dorečeno,« pravi Tomšič. Po njegovem mnenju je pri gibanju opazna precejšnja implicitna težnja po »nepolitični politiki«, to je po spreminjanju stvari na nestranski način, kar bi lahko bilo problematično. »Seveda politične stranke niso edini akter politike v demokratični družbi, ampak so tudi še drugi legitimni kanali političnega vplivanja. Problem, ki lahko nastane pri tem, pa je, če se poskušajo na ta način nadomestiti politične stranke in tekmovanje med njimi. Le-to je namreč najbolj odkrit in transparenten način političnega boja in kot takšno predstavlja jedro demokratične politične dinamike,« še meni Tomšič.

No, na odgovor, v katero smer bo v prihodnje šlo Drnovškovo gibanje, bo treba še počakati. V najslabšem primeru ga bomo dobili takrat, ko bo gibanje začelo vleči prve konkretne poteze. **D**

ANKETA

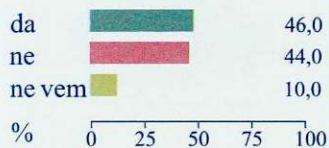
Ali podpirate gradnjo zabaviščno-igralniškega centra v Novi Gorici?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

Odgovorite na www.demokracija.si

Rezultati preteklega tedna

Bo Drnovškovo Gibanje za pravičnost in razvoj tekme LDS in SD?

Glasovalo: 50

DEMOKRACIJA spletna

Dr. Matevž Tomšič

Znane osebnosti

Na občnem zboru gibanja je bilo več vidnih članov LDS, med njimi nekdanji generalni sekretar stranke Gregor Golobič, svetovalec v Drnovškovem uradu Maksimiljan Lavrinc, nekdanja ljubljanska županja Vika Potočnik, in nekaj zdajšnjih strankinih poslancev in poslank, med njimi Milan M. Cvikel, Majda Širca, Cveta Zalokar Oražem, Aleš Gulič, Matej Lahovnik, Matjaž Švagan, Ljubo Germič in Mitja Slavinc. Med znanimi osebnostmi smo opazili motoristko Benko Pulko, predstavnika »izbrisanih« Aleksandra Todoroviča in nekdanjega TV-voditelja Stojana Auerja.

V znamenju terminalov

Vida Kocjan, foto: Bor Slana

Pretekli teden so poslanci DZ največ pozornosti namenili načrtovani graditvi plinskih terminalov v Tržaškem zalivu, obravnavo pa sklenili po ponedeljkovi več kot deveturni in pogosto precej polemični izredni seji.

Sklic je predlagala skupina 31 poslancev iz vrst LDS in SD s prvim podpisanim poslancem Pavlom Gantarjem. Po njegovih besedah so želeli vlado spodbuditi k ukrepanju, da ne bomo priče položaju, ko se Slovenija ne bo mogla več vmešavati v postopke. Poslanci so v svoji zahtevi za izredno sejo predlagali sprejetje več sklepov, nekatere predloge sklepov pa so pred odločanjem umaknili. O vsem tem je razpravljal tudi parlamentarni odbor za okolje in prostor in poleg treh predlaganih sklepov skupine sprejel še štiri svoje sklepe. Janez Podobnik, minister za okolje in prostor, je v razpravi zanikal očitke, da se je vlada z vsaj dvomesečno zamudo odzvala na novice o načrtih Italije, da v Tržaškem zalivu zgradi dva plinska terminala. DZ pa je nato ugotovil, da so s sklepi vlade glede načrtovane graditve plinskih terminalov zagotovljeni ustrezni koraki za zavarovanje nacionalnih interesov Slovenije. Vlada je namreč že sprejela 14 sklepov v zvezi s to problematiko. Med drugim je vlado Italije pozvala, da drži čim prej končata postopek za

sklenitev protokola med Slovenijo in Italijo o posvetovanjih glede čezmejnih vplivov na okolje. Ob tem poslanci niso potrdili dopolnil, ki sta jih predložili poslanski skupini LDS in SNS. LDS je predlagala, da DZ ugotovi, da vlada doslej ni ustrezno in pravočasno ukrepala, in jo pozove, da nemudoma uporabi vse razpoložljive mehanizme za zagotovitev spoštovanja pravic in uresničevanja slovenskih interesov. Za predlog LDS je glasovalo 30 poslancev, proti pa se jih je izreklo 45. Podpore ni bil deležen niti predlog SNS, naj DZ v zvezi z načrtovano graditvijo plinskih terminalov vlado pozove k sklicu koordinacije med predstavniki vlade, DZ in evropskimi poslanci. Za predlog SNS se je opredelilo 24 poslancev, proti pa jih je glasovalo 46.

Medijski zakon Državni zbor je z 38 glasovi za in s 23 glasovi proti sprejel novelo zakona o medijih, katere namen je med drugim izboljšati pogoje za pluralnost medijev. Novo medijsko zakonodajo so podprli v koalicijskih SDS, NSi in nekateri poslanci SLS, medtem ko so zakonu na-

sprotovali poslanci opozicijskih LDS in SD ter nekaj poslancev SLS, glasovanja pa so se vzdržali v SNS in DeSUS. Pogoji za zagotovitev medijske pluralnosti naj bi se izboljšali z dodeljevanjem proračunskih sredstev za zagotavljanje pluralnosti in demokratičnosti splošoinformativnih tiskanih medijev pa tudi vsebin radijskih in televizijskih programov ter elektronskih publikacij. Komisijo za presojo in ocenjevanje projektov sofinanciranja bo imenoval minister za kulturo, zakon pa določa, kdo ne sme biti imenovan za njegovega člana in tudi merila, ki naj bi jih komisija upoštevala. Glede pravice do popravka so v zakonu zapisana določila, ki pojasnjujejo, kdaj je popravek objavljen na enakovrednem mestu in v kakšni obliki. Pravica do objave popravka pa ni absolutna, saj lahko odgovorni urednik zavrne objavo popravka, če je ta nesorazmerno daljši od novinarskega prispevka. Z dopolnilom, s katerim so se strinjale tako koalicijske kot opozicijske stranke in tudi državni zbor v drugi obravnavi, pa je uveljavljena rešitev, ki odpravlja absolutno in uvaja pogojno

prepoved nekaterih vsebin za otroke in mladoletnike.

Zbornice Za gospodarstvo je pomemben zakon o zborničnem sistemu, ki uvaja prostovoljno članstvo. Podprlo ga je 47 poslancev, 22 pa je jih glasovalo proti takšni ureditvi. Zakon predpisuje postopek za ustanovitev, delovanje in prenehanje gospodarskih zbornic, hkrati pa nadomešča do sedaj veljavni zakon o Gospodarski zbornici Slovenije (GZS). Slednji zakon opredeljuje kot samostojno, prostovoljno, interesno in nepridobitno združenje pravnih in fizičnih oseb, ki na trgu samostojno opravljajo pridobitno dejavnost. GZS bo delovala še naprej, postala bo svoja pravna naslednica, lahko pa bo tudi obdržala ime. Člani zbornice se bodo odločili, ali bodo ostali včlanjeni v GZS ali bodo izstopili in se vključili v kakšno novo nastalo zbornico. GZS mora svoj statut in delovanje uskladiti v petih mesecih po uveljavitvi zakona. Novonastale zbornice bodo imele pravico do uporabe infrastrukture GZS in delitve njene lastnine, vendar le če jim bo priznana reprezentativnost. **D**

Študentski demagogi

Mitja Volčanšek, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana

Udeležba na t. i. črni sredi prejšnji teden pod okriljem Študentske organizacije Slovenije (ŠOS) v Ljubljani kaže dejansko podporo študentske populacije prizadevanjem funkcionarjev ŠOS o ohranitvi privilegijev.

Nekaj sto (v času največjega obiska morda slabih tisoč) premočenih študentov, ki so razburkali dogajanje pred parlamentom, v nasprotju s podobno akcijo aprila res ni naredilo posebnega vtisa.

Bržkone je bil razlog za številčni osip demonstrantov v primerjavi s protesti na bližnjem Kongresnem trgu pred tedni dejstvo, da dijaki niso dobili opravičil za udeležbo na zborovanju. Kot smo namreč opazili že prejšnjikrat, je bila razlog za veliko udeležbo zabave željnih najstnikov na demonstracijah pijača.

Demonstracije vsemu navkljub

Ob vztrajanju študentskih funkcionarjev na okopih demonstracij tudi po radodarnih ponedeljkovih ponudbah vladne pogajalske skupine (o tem pišemo v nadaljevanju) se poraja sum, da so demonstracije preprosto morale biti, saj so ne

nazadnje ŠOS drago stale – govor je o več kot 23 milijonih tolarjev stroškov. Sredina »žurka«, katere končni namen naj bi bilo izboljšanje gmotnega položaja študentov, predstavlja nesorazmerno visok strošek v primerjavi s sredstvi, ki jih ŠOS in podobne organizacije namenjajo socialno ogroženim študentom (ljubljska ŠOU je denimo v vsem lanskem letu v ta namen porabila šest milijonov tolarjev).

Po ocenah predstavnikov ŠOS naj bi bilo demonstrantov okoli 5000, a naj bi bili prihajali in odhajali ves čas prireditve. Napovedane so bile različne oblike protestov tudi za kasnejše dni, a so bile očitno tako slabo obiskane, da jih mediji še opazili niso. Nastala je celo zgodbica kot opravičilo za skromno število udeležencev, da so podmladki pomladnih strank pošiljali sporočila SMS, da prireditve odpade. Tokrat niti računanje na

sočasnost zabave za Bežigradom ob koncu študentskih Majskih iger ni prineslo zelenega rezultata.

Najbolj negativno pa nas je presenetila kulturna raven protestnikov oziroma izgreznikov, ki so nad policiste metali jajca, podobno usodo pa je doživela tudi stavba parlamenta, da o neokusnosti kuhanja »bolonjskih špagetov«, s čimer naj bi predstavili neresen odnos vlade

do reforme visokega šolstva, niti ne govorimo. Žalostno je tudi, da so študentski aktivisti že pred demonstracijami nadvse neprimerno »okrasili« spomenik generala Maistra pred glavno železniško postajo, ki je nato še vrsto dni kazal izmaličeno podobo – posledico omenjenega vandalizma. Pri tem je seveda vprašanje odnosa protestnikov do temeljnih vrednot slovenstva, saj je na Trgu republike po drugi strani mrgolelo simbolov komunističnega režima in revolucionarjev.

Popuščanje ni zadostovalo

Ob več kot očitnem zavajanju ŠOS, ki je na svoji spletni strani še naprej ponavljala, da bodo demonstrirali zaradi nasprotovanja vladnim ukrepom, te je vlada medtem že umaknila, je na mestu podrobnejši pregled pogajanj. Intenzivna pogajanja med vladno in študentsko stranjo, ki so potekala do ponedelj-

Predsednik ŠOS Miha Ulčar

Generala Maistra so »okrasili«.

kovih poznih večernih ur, so ponudila bistveno boljša izhodišča za študente kot vsa pogajanjih doslej.

Seveda je zavrnitev podpisa sporazuma, kot je poudaril vodja vladne pogajalske skupine in minister za visoko šolstvo Jure Zupan, povzročila, da »se vrnemo na izhodišče«. Vlada je bila pripravljena popustiti v večini spornih točk. Sprejela je, da bo država plačala šolnine za vseh pet let bolonjskega študija, torej tudi za novo podiplomsko stopnjo. Po zdaj veljavnem zakonu o visokem šolstvu, sprejetem za časa Ropove vlade, je namreč za zadnji letnik druge bolonjske stopnje predvidena šolnina. Vlada se je prav tako zavezala priskrbeti 20.000 novih štipendij do leta 2010 in ohraniti študentske bone za prehrano.

Zataknilo pa se je pri študentskem delu. Po Zupanov je prednostna naloga študentov, da študirajo in predvsem doštudirajo v najkrajšem mogočem času ter ohranijo socialni status, kar bi zagotovili prav s povečanjem števila štipendij. Študentskega dela po predlogu vladne pogajalske skupine ne bi črtali, ampak bi ga omejili na 120 dni v letu. Za delo, ki bi preseglo to mejo, bi študent plačal prispevke in bi se mu štel v delovno dobo. To bi bilo glede na težavnost iskanja zaposlitve in zahteve delodajalcev, ki praviloma med pogoji za zaposlitev zahtevajo tudi delovno dobo, nadvse dobrodošlo. Poleg tega se sprašujemo, ali prihodki od 120 dni dela po osem ur dnevno ne bi zadoštovali za preživetje med študijem.

Legitimni predsednik? Predsednik ŠOS Miha Ulčar je po eni strani govoril o pripravljenosti na pogo-

Pogajanja s študenti se vračajo na izhodiščni položaj.

vore, a le še s premierjem Janšo, saj je minister Zupan v njegovih očeh zaradi neuspešnega vodenja pogajanj zapravil svoj pogajalski mandat, v isti sapi pa je poudarjal, da jih ni strah dolgotrajnega boja.

Predsednik vlade je s svoje strani izrazil dvom o legitimnosti sedanjega vodstva ŠOS, saj že več tednov zamujajo z volitvami. V skladu s notranjim statutom organizacije naj sicer ne bi bilo nič narobe s podaljšanjem mandata sedanjemu vodstvu, dokler novo ni izvoljeno.

S spremembami zakonodaje na področju študentskega dela bi študentske organizacije izgubile prvovrsten vir financiranja.

Glede na našeto se poraja ključno vprašanje, zakaj študentske organizacije nikakor ne morejo odstopiti od študentskega dela. Odgovor je preprost, izgubile bi prvovrsten vir financiranja, pri čemer pa se položaj socialno ogroženih študentov ne bi bistveno spremenil. Ko govorimo o socialnem korektivu in o preživitvenem minimumu za študente, o katerem šosovci veliko govorijo, se sprašujemo, ali so vanje všteti zimski smuka na francoskem ledeniku, poletno potepanje po Sredozemlju ali številne razpisne žurke med študijskim letom. Kot zagovornik revnih študentov je bil pred dnevi na zasebni televiziji glasen tudi razvpiti direktor Študentskega servisa Maribor Marjan Krajnc, ki je, kot smo razkrivali tudi v Demokraciji, študentski servis spremenil v svoj fevd; jasno je, da ga pri nasprotovanju izena-

čitvi statusa študentskih servisov v prvi vrsti vodijo osebni interesi.

Ne v imenu vseh Podpore študentskemu gibanju je na demonstracijah izrazila delegacija Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, v javnosti pa je svojo podporo »legalni obliki zahtev« študentov podal tudi predsednik Sindikata vzgoje, izobraževanja in znanosti Branimir Štrukelj.

Pri razdeljenosti mnenj glede na politične stranke je treba opozoriti na samo legitimnost krovnih štu-

V ŠOS so napovedali pripravljenost na boj.

pravičenih koristolovcev na račun obstoječe zakonodaje,« trdi Hubad. Kompromis z vlado bi na ŠOS lahko dosegli, so prepričani pri Amosu, vendar »tega predstavniki ŠOS očitno niso želeli, ker gre za njihove finančne interese«. Sistem študentskega dela, po katerem študentski servisi pobirajo svoj delež in ga preusmerjajo v ustvarjanje zasebnega kapitala, pri čemer se okoriščajo predvsem študentski funkcionarji in posredno delodajalci, ki izkoriščajo poceni delovno silo, politične stranke, ki prek servisov izpeljejo marsikateri transfer v času volitev, in nekdanji študenti – direktorji podjetij, nastalih iz študentskega denarja, predstavlja začaran krog, so prepričani v AKZ Amos. Posledica tega sistema je, da primanjkuje dela za diplomante in brezposelne. V AKZ Amos verjamejo v nujnost spremembe zakonodaje; posredovalnice del bi morale postati neprofitne, študentsko delo pa naj bo vezano na stroko, v kateri se študent izobražuje. Poleg tega v Amosu opozarjajo na kontradiktornost ŠOS, ki hkrati zagovarja uveljavitev bolonjske reforme in študentsko delo, saj je smisel omenjene reforme »prav v tem, da se čas študija skrajša, da je študij prepleten z gospodarstvom in da se doseže večja mobilnost med univerzitetnimi programi«.

Glede na našeto se poraja ključno vprašanje, kako se marsikateri študent ne strinja z agitiranjem ŠOS. To se je pokazalo tudi med samimi demonstracijami, čeprav so bili študenti, ki so svoje drugačne poglede izrazili z manj vpadljivimi transparenti, deležni srditih odzivov agitpropovskega aparata ŠOS.

Med drugim so se v javnosti oglasili predstavniki Akademskega katoliškega združenja (AKZ) Amos iz Maribora oziroma njegov predsednik Aleksander Hubad. Čeprav pri Amosu nekatere zahteve razumejo, saj so bili sami v začetku devetdesetih let med pobudniki za uvedbo študentskih bonov za prehrano, so pogajanja ŠOS z vlado pokazala, da so prednostne naloge študentske organizacije druge. Za Hubada je najbolj problematično prav vztrajanje pri ohranitvi študentskega dela v sedanji obliki. »V obstoječem sistemu študentskega dela je več neu-

Za podmladke treh pomladnih strank, ki pod svojim okriljem združujejo nemajhen delež študentov, pa je ravnanje ŠOS neodgovorno in postavlja pod vprašaj njeno kredibilnost, saj »dokazuje, da ni sposobna konstruktivnega dialoga in da ji je ljubši princip ulice«. Prav tako bo morala ŠOS zaradi takega pristopa »na svoja ramena prevzeti odgovornost za posledice, ki jih bo prinesel nepodpis sporazuma z vlado«, so zapisali predstavniki podmladkov. **D**

V Telekomu odtekale milijarde

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven, B. Reya/Finance

Revizija poslovanja družbe Telekom med letoma 1998 in 2003 je pokazala, da so imeli v SDS in NSi prav, ko so opozarjali na nepravilnosti v družbi. Največ pogodb za svetovanja je sklenil Peter Tevž, vseh pogodb pa je bilo več kot tisoč.

Ko je Peter Grašek zaprl pipice, je nastal preplah, nato pa se je moral po nalogu LDS posloviti s tega mesta. Obdobja Liborja Vončine revizorji niso pregledovali.

pregledu so ugotovili, da vodstvo Telekom Slovenije ni ravnalo kot dober gospodar. Predpise so kršili predvsem pri javnih naročilih za storitve in trženjske aktivnosti, pri plačah članom uprave, pri iz-

plačilih odškodnin za neizrabljeni letni dopust, pri reprezentanci in pri oddaji storitev. Revizijo poslovanja so opravili na podlagi ugotovitev nekdanje opozicije in po izredni seji državnega zbora

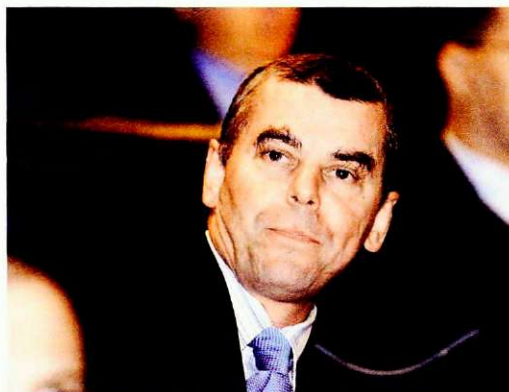
pred dvema letoma, na kateri so poslanci razpravljali o korupciji in klientelizmu. Zanimivo je, da so revizorji potrdili skoraj vse domneve, ki so jih takrat izrekli poslanci SDS in NSi, vladajoča LDS

Revizija poslovanja Telekom Slovenije

Revizorji računskega sodišča so pretekli teden predstavili tudi na spletni strani dostopno poročilo o reviziji poslovanja družbe Telekom Slovenije, ki je v večinski državni lasti. Revizijo so opravili mariborski revizorji, pregledali pa so pet področij v obdobju od leta 1998 do 2003. Poleg svetovalnih in trženjskih storitev so pregledali obračun amortizacije, plač ter donacij za humanitarne in podobne namene ter stroške odškodnin. Pri

Adolf Zupan

Največ svetovalnih pogodb je sklenil Peter Tevž.

Marjan Podobnik

Predstavitev družbe

Telekom Slovenije je nastal leta 1995 po razdružitvi podjetja PTT Slovenije na dva samostojna poslovna subjekta, in sicer na Pošto Slovenije in Telekom Slovenije. Leta 1997 je vlada z zakonom preoblikovala Telekom v javno podjetje. Z uveljavitvijo novega zakona o telekomunikacijah je Telekom 11. maja 2001 izgubil status javnega podjetja, čeprav je še vedno ostal v večinski državni lasti.

pa jim je seveda oporekala. Revizorji pa niso pregledovali smotrnosti naložb v prenavo poslovne stavbe uprave, o kateri smo pred časom pisali v našem tedniku.

Denar skozi okno Poleg preverjanja nekaterih stroškov so revizorji presojali posamezne poslovne dogodke in ugotovili precej nepravilnosti. Tako je Telekom v letih 2002 in 2003 za prestrukturiranje poslovanja najel svetovalno družbo A. T. Kearney, ki je za svoje storitve zaračunala 290,4 milijona tolarjev. Revizorji so ugotovili, da je vodstvo pri oddaji tega naročila in njegovem izvajanju ravnalo premalo skrbno, saj ni zagotovilo gospodarne porabe sredstev. Pred oddajo naročila namreč niso opredelili niti predmeta naročila, niso ravnali v skladu z internimi postopki za oddajo naročil, prav tako niso ocenili prejete ponudbe in niso vzpostavili učinkovitega nadzora nad izvajanjem pogodbe. Ob koncu projekta oziroma ob njegovem predčasnem končanju niso izdelali ocene izvedbe projekta.

Številne provizije Telekom je načrtovane zneske za trženjske aktivnosti v obdobju petih let presejal kar za 29 odstotkov. Stroški teh so naraščali v letih od 1998 do 2000, ko je

družbo vodil Peter Tevž, in so bili bistveno večji od načrtovanih zneskov, leta 2001 pa je družba začela trženjske stroške zmanjševati in s to prakso nadaljevala tudi v naslednjih dveh letih. Tako so stroški za trženje v letu 2003 predstavljali le še odstotek poslovnih prihodkov, medtem ko so v letu 2000 predstavljali tri odstotke. V letu 2004 so na primer znašali spet 1,2 odstotka poslovnih prihodkov. Revizorji so ugotovili, da je bilo načrtovanje trženjskih aktivnosti v letih od 1998 do 2003 neučinkovito, saj aktivnosti niso bile

načrtovane pregledno in merljivo ter z natančno oblikovanimi cilji in ukrepi za njihovo doseganje. Tako so na primer izvajalcem reklam in propagande priznali tudi za dva- do štirikrat višji odstotek agencijske provizije, kot je bila dogovorjena s pogodbo.

Tevževo obdobje V teh letih Telekom ni imel izdelane niti strategije

Generalni direktorji oziroma predsedniki uprave:

Adolf Zupan	do 29. 1. 1998
Peter Tevž	od 29. 1. 1998 do 15. 6. 2000
Marjan Podobnik	od 16. 6. 2000 do 19. 4. 2001
Peter Grašek	od 19. 4. 2001 do 18. 2. 2004
Libor Vončina	od 1. 3. 2004 do 12. 3. 2006
Bojan Dremelj	od 13. 3. 2006 dalje

Število zaposlenih

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Št. zaposlenih	3.161	3.085	3.028	2.974	2.934	2.857	2.697

V letih od 1998 do 2003 je Telekom zmanjšal število zaposlenih za 464 oseb ali za 15 odstotkov. Za plače so v tem času v družbi izplačali 59.786 milijonov tolarjev in hkrati 510,5 milijona tolarjev za dokup delovne dobe.

Poslovanje družbe Telekom

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Prihodki	58.139	72.417	75.555	80.511	81.360	79.460
Čisti dobiček	7.132	7.897	5.076	5.104	5.522	10.336

Opomba: Zneski v milijonih tolarjev

Skupna izplačila v letih od 1998 do 2003

1. Svetovanje in storitve trženja	10.840 milijonov tolarjev
2. Izplačila za humanitarne in podobne namene	1.063 milijonov tolarjev
3. Izplačila za odškodnine	101,6 milijona tolarjev

ravnanja s sponzorskimi sredstvi, s katero bi predvsem določili, kako bo družba porabljala sponzorski denar in kakšne učinke na poslovni izid pričakuje od sredstev, ki jih bo porabila za sponzoriranje. Prav tako v letnih načrtih družba ni natančno oblikovala ciljev sponzoriranja in ukrepov za njihovo doseganje. Poročanje o porabi denarja ni vsebovalo podatkov o učinko-

vitosti porabljenega denarja. Revizorji ugotavljajo, da nihanja med leti v obsegu porabljenih sredstev za sponzoriranje in drastičen padec obsega v letih 2002 in 2003 ter med načrtovanimi in porabljenimi sredstvi pričajo o slabem obvladovanju tega dela poslovanja Telekoma in kažejo predvsem v letih od 1999 do 2001 na vprašljivo učinkovitost porabe sponzorskega ▶

Peter Grašek

Libor Vončina

Gregor Golobič

Kaj bo rekel Pavel Gantar, nekdanji minister?

► denarja glede na poslovne izide družbe. Spomnimo, da je Peter Tevž Telekom Slovenije vodil od januarja 1998 do 15. junija 2000, nato je bil do 19. aprila 2001 predsednik uprave Marjan Podobnik, Peter Grašek pa je vodenje prevzel 19. aprila 2001.

Previsoke plače Telekom je v tem obdobju članom uprave obračunal brutoplače, večje od zneskov, ki so jih opredeljevali sklepi. Izplačal jim je 138,6 milijona tolarjev preveč. Poleg tega so člani uprave prejeli tudi denar za projektno delo, nagrade, božičnice, odškodnine za neizrabljen letni dopust in premije za nezgodno zavarovanje, ki niso bile dovoljene in za katere se niso dogovorili. Za vse to so izplačali slabih 55 milijonov tolarjev,

Tudi s Telekomom so mastno služili.

skupaj torej malo manj kot 200 milijonov preveč, poleg tega pa jim do decembra 2002 družba ni obračunavala pavšalnega zneska za uporabo službenega vozila, s čimer je bila družba prikrajšana še za milijon tolarjev.

Milijarde za storitve V letih od 1998 do 2003 je Telekom izplačal

106,5 milijarde tolarjev za storitve, od tega za intelektualne in trženjske storitve (brez stroškov uporabe lastnih proizvodov in storitev) 10,8 milijarde tolarjev, kar je 10 odstotkov vseh storitev v teh letih. Od tega je deset največjih izvajalcev svetovalnih in trženjskih storitev v letih od 1999 do 2003 prejelo 3 milijarde 914 milijonov tolarjev, kar pomeni, da je šlo v obdobju petih let za deset izvajalcev 41 odstotkov vseh stroškov za svetovalne in trženjske storitve. Med temi izvajalci je na prvem mestu družba Class I iz Ljubljane (solastnik je bil Aleksander Lucu, novinar Nedela, to podjetje pa je bilo še pred nedavnim močno vpeto tudi v Petrol), na drugem Agencija Imelda (lastnik je Mojmir Ocvirk, član LDS), tretji je Pristop in tako dalje (seznam objavljamo posebej). Telekom je v letih od 1998 do 2001 objavil 331 razpisov za oddajo javnih naročil s skupno ocenjeno vrednostjo 485 milijard tolarjev, kar je bilo 40 odstotkov stroškov blaga, materiala in storitev v tem obdobju. Ko je 11. maja 2001 s spremembo zakona o telekomunikacijah

družba izgubila status javnega podjetja, ji za oddajo naročil ni bilo treba več ravnati skladno z zakonom o javnih naročilih. Po tem datumu bi morala upoštevati določila internih aktov, vendar je tudi tu kršila predpise.

Izgovori vpletenih Revizorji so pri preverjanju računov za svetovalne in trženjske storitve, ki so bile oddane brez javnega razpisa, ugotovili, da so nepravilno oddali tri javna naročila v skupnem znesku slabih 122 milijonov tolarjev. V tem znesku so pri izvajalcu AV Studio iz Velenja leta 2000 naročili izdelavo idejne in fizične ureditve desetih sejemske prireditve in za to plačali 42 milijonov tolarjev (brez davka na dodano vrednost). Družbi Pristop so leta 2000 naročili načrtovanje in izvajanje komunikacijske podpore spremembam številčenja v telekomunikacijskem omrežju v znesku dobrih 39 milijonov tolarjev. Pri družbi Mayer Company iz Ljubljane so leta 2001 naročili pripravo medijske strategije za pospeševanje klicanja in načrtovanje, rezervacijo in zakup me-

Agencija Arih med prvimi po zaslužku

Lastništvo družbe Telekom

Osnovni kapital družbe je 65,3 milijarde tolarjev in je razdeljen na 6,5 milijona navadnih delnic z nominalno vrednostjo 10 tisoč tolarjev. Osnovnega kapitala Telekom v preteklih letih oziroma v času od 1998 do 2003 ni spreminjal, spreminjala pa se je njegova lastniška sestava, kar je razvidno iz naslednje tabele:

ŠTEVILO IN SESTAVA DELNIČARJEV, VPISANIH V REGISTER KLIRINŠKO DEPTNE DRUŽBE (KDD) OB KONCU VSAKEGA LETA

Delničarji	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Št. delničarjev	11.417	11.635	8.684	8.196	8.138	7.930
Delež države	73,9	73,9	66,5	66,5	62,5	62,5
KAD in SOD	8,2	8,4	8,5	8,4	11,6	11,6
Drugi delničarji	17,9	17,7	25,0	25,1	25,9	25,9

Opomba: Iz pregleda lastništva je razvidno, da se je delež države v družbi Telekom Slovenije v letih vodenja Petra Tevža oziroma vladavine LDS ves čas spreminjal v korist drugih (malih) delničarjev in v škodo države.

Deleži so v odstotkih.

Deset največjih partnerjev trženjskih storitev od 1999 do 2003

Družba	Znesek	Odstotki
1. Class I, Ljubljana	906,0	11,8
2. Agencija Imelda, Ljubljana	882,2	11,5
3. Pristop, Ljubljana	690,6	9,0
4. Agencija Arih, Ljubljana	266,0	3,5
5. AV Studio, Velenje	244,2	3,2
6. Mayer McCann, Ljubljana	237,9	3,1
7. Sodexho, Ljubljana	140,3	1,8
8. Košarkarski klub Olimpija	119,1	1,6
9. Kolesarski klub Krka, Novo mesto	95,1	1,3
10. Kanal A, Ljubljana	93,1	1,2
Skupaj 10 največjih	3.674,6	47,9

Opomba: Zneski v milijonih tolarjev

Vir: Poslovne bilance Telekoma Slovenije

Imelda v lasti Mojmirja Ocvirka (LDS)

Telekom je podpiral tudi Kanal A.

dijskega prostora ter za to plačali slabih 40 milijonov tolarjev (brez DDV). Pri tem so se v Telekomu izgovarjali, da lahko oddajo javno naročilo z neposredno pogodbo brez javnega razpisa, kadar je predmet naročila svetovalna in nadstandardna intelektualna storitev, pri kateri cena ni bistveno merilo za izbiro izvajalca, predmeta naročila in tudi izvedbe naročila pa ni mogoče podrobno določiti brez sodelovanja izvajalca.

Izbranci Telekom je z družbo za komunikacijski menedžment Pristop novembra 1998 za dobo enega leta sklenil pogodbo o načrtovanju in izvajanju akcije tržnega komuniciranja in odnosov z javnostmi ob pospeševanju prodaje paketa Siol. Komisija za zbiranje ponudb je nato junija 1999 izmed treh prispelih ponudb izbrala najugodnejšo. V zapisniku je zapisala, da ponudba družbe Pristop ne vsebuje finančne ocene in TV-spota, da prispele ponudbe niso finančno primerljive, vendar predvideva, da odstopanja glede na dosedanje delo z omenjeno agencijo niso prevelika. Telekom je nato ponudbo sprejel in sklenil še dodatek k pogodbi ter na koncu za vse skupaj plačal slabih 42 milijonov tolarjev (brez DDV).

Drago svetovanje tujcev Telekom je v petih letih za svetovalne storitve porabil 2,1 milijarde tolarjev, kar je dobra polovica vseh stroškov intelektualnih storitev v tem obdobju. Deset največjih izvajalcev mu je zaračunalo dobrih 900 milijonov tolarjev, kar je bilo 46 odstotkov vseh stroškov za svetovalne storitve tega obdobja. Prva na seznamu je družba A. T. Kearney iz Nemčije, druga PricewaterhouseCoopers iz Ljubljane, tretja pa družba Passcard iz Velike Britanije (seznam desetih največjih izvajalcev svetovalnih storitev objavljamo posebej). Pri tem je pomembno, da je Telekom plačal deset računov v znesku dobrih 25 milijonov tolarjev, ne da bi bila za storitev izdana naročilnica ali zanjo sklenjena pogodba.

500 pogodb Za področje trženja je imel Telekom sklenjene pogodbe s 500 partnerji, od tega je deset največjih ustvarilo promet v zne-

Stroški raznih storitev, sponzoriranja in reprezentance (zneski v mio SIT)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Skupaj
Svetovalne storitve	151,3	308,1	417,3	383,6	513,3	333,9	2.107,6
Stroški sejmov	40,0	56,6	63,7	45,2	65,9	66,3	337,7
Reklama	929,7	714,9	1.028,3	548	389,3	421,7	4.031,5
Promocija podjetja	0	364,4	368,4	415,9	396,0	80,1	1.625,2
Sponzoriranje	0	404,7	517,8	466,9	131,8	161,4	1.682,8
Reprezentanca	83,6	159,3	248,7	346,1	131,6	85,6	1.055,0

Vir: Poslovne bilance družbe Telekom Slovenije

Deset največjih prejemnikov za svetovanje in trženje (zneski v mio SIT)

Družba	1999	2000	2001	2002	2003	Skupaj
1. Class I, Ljubljana	223,2	248,2	149,7	205,4	79,5	906,0
2. Agencija Imelda, Ljubljana	90,9	258,9	144,7	203,5	184,2	882,2
3. Pristop, Ljubljana	207,0	214,9	114,6	48,7	105,4	690,6
4. A.R.Kearney, Nemčija	0	0	0	196,7	93,7	290,4
5. Agencija Arih, Ljubljana	40,5	18,6	61,0	51,6	94,3	266,0
6. AV Studio, Velenje	51,1	95,8	61,8	32,3	3,2	244,2
7. Mayer McCann, Ljubljana	70,0	30,8	73,5	61,0	2,5	237,9
8. Sodexho, Ljubljana	14,5	23,2	32,1	42,5	27,9	140,3
9. PricewaterhouseCoopers	18	14,8	40,3	64,2	0	137,3
10. Košarkarski klub Olimpija	45,1	56,9	17,0	0	0	119,1
Skupaj 10 največjih	2.008,3	2.644,3	2.205,6	1.628,0	1.149,2	9.635,5

Vir: Knjigovodske kartice Telekoma Slovenije od leta 1999 do 2003

Deset največjih izvajalcev svetovalnih storitev v letih od 1999 do 2003

Družba	Plačano od 1999 do 2003	Odstotki
1. A. T. Kearney, Nemčija	290,4	14,8
2. PricewaterhouseCoopers, Ljubljana	137,3	7,0
3. Passcard, Velika Britanija	89,6	4,6
4. Pristop, Ljubljana	72,8	3,7
5. Lazard brothers, Velika Britanija	62,4	3,2
6. Univerza v Ljubljani	54,8	2,8
7. KPMG Ljubljana	53,3	2,7
8. Odvetnik Andrej Gorec, Ivančna Gorica	47,3	2,4
9. KPN Nepostel Consultancy, Nizozemska	46,8	2,4
10. Icos, Ljubljana	45,9	2,3
Skupaj 10 največjih prejemnikov	900,7	46

Drugih 512 izvajalcev svetovalnih storitev je prejelo 1.055,6 milijonov tolarjev.

Opomba: Podatki v milijonih tolarjev

Vir: Poslovne bilance družbe Telekom Slovenije

sku 3,6 milijarde tolarjev, kar je 48 odstotkov vsega, kar je Telekom plačal za trženje v tem obdobju. Pri tem je na prvem mestu družba Cass I iz Ljubljane, ki je prejela 906 milijonov tolarjev, na drugem je Agencija Imelda, na tretjem Pristop, na četrtem Agencija Arih (seznam objavljamo posebej). S preverjanjem računov za trženske storitve so revizorji ugotovljali skladnost ravnanja z internimi

predpisi pri naročanju storitev za sejemске prireditve, za reklame in propagando ter predstavitev družbe. Preverjali so tudi, ali so bili obračunani in dokumentirani stroški storitev v skladu s pogodbami oziroma naročilnicami. Ugotovili so, da Telekom Slovenije v petih letih naročil za trženske storitve v skupnem znesku slabih 65 milijonov tolarjev ni oddal na pravi način. Tako je od agen-

cije Class I prejel dva računa za oglaševanje sponzorskega paketa 24 ur šport na POP TV. Agencija je zaračunala agencijsko provizijo v višini 20 odstotkov oziroma 12 odstotkov osnovne cene medijske storitve, čeprav je bila pogodbeno dogovorjena višina 5 odstotkov. Telekom Slovenije napačnih računov ni zavrnil, ampak je agenciji plačal 1,9 milijona tolarjev preveč provizije. **D**

Padanje tečajev in prve ovire

Boštjan Kramberger, Kapitalska družba

Prejšnji teden nikakor ni bil pogodu investorjem s slabšimi živci, saj so se borzni tečaji gibali, kot da bi se vozili po toboganu smrti.

PORTFELJ 10 DELNIC NA DAN 26.05.2006

VREDNOSTNI PAPIR	TRG	INDEKS	VALUTA	ŠT. LOTOV	NAKUPNI TEČAJ	TEČAJ 26.5.2006	RAST DELNIC V %	SKUPAJ V SIT
1 Oberthur card system	Francija	PAR	EUR	542	7.69	6.31	-17.95	819,574
2 DJ Stoxx sm 600 oil&gas	Nemčija	GER	EUR	98	42.52	42.15	-0.87	989,881
3 FJH AG	Nemčija	GER	EUR	1073	3.89	2.58	-33.68	663,405
4 FJH AG nova	Nemčija	GER	EUR	357	3	3	0.00	256,654
5 Zijin mining	Hong Kong	HKG	HKD	10720	3.05	3.8	24.59	1,003,051
6 Nutreco NV	Amsterdam	AEX	EUR	111	48.4	46.96	-2.98	1,249,138
7 Petroleo Brasileiro S.A.	Amerika	NYQ	USD	53	96.88	90.65	-6.43	898,654
8 Conergy	Nemčija	GER	EUR	42	149	149	0.00	1,499,667
9 Krka	Slovenija	SBI	SIT	10	143000	143000	0.00	1,430,000
10 Sanofi-Aventis	Francija	PAR	EUR	82	76.15	76.15	0.00	1,496,384

Denar v SIT 797,692 • Skupaj 11,104,100

Vrednost portfelja 04.11.2005→10,023,326 • Vrednost portfelja 26.05.2006→11,104,100 • Donosnost portfelja v odstotkih→10.78 • Donos portfelja v SIT→1,080,774
EUR→239.64 • USD→187.046 • HKD→24.623

Ponedeljek se je začel s padcem tečajev, najhujše ure so bili deležni tako imenovani razvijajoči se trgi, za glavo pa so se držali tudi investitorji na razvitejših trgih. V Indiji so za nekaj časa celo ustavili trgovanje, saj so indeksi v nekaj urah izgubili 10 odstotkov vrednosti, v Avstriji je ATX padel za več kot 7 odstotkov, londonski FTSE 250 je v ponedeljek dočkal najvišji padec, odkar obstaja. Skratka, v ponedeljek so si medvedje »dali duška« na vseh svetovnih trgih. V torek je bila slika popolnoma drugačna, saj so tečaji tokrat drveli v nasprotno smer, FTSE 250, ki je dan poprej doživel enega najbolj črnih dni, je v torek znova dosegel rekord, le da tokrat v enodnevni rasti.

Amerika, Evropa, Azija V Ameriki so investitorji ta teden pogledovali proti makroekonomskim objavam in te jih tokrat, kot kaže, niso razočarale, saj se je po vsaki objavi zaupanje v trg malce okrepi. K rasti so tokrat v nasprotju s prejšnjim tednom pripomogle delnice naftne industrije, ki so malce zrastle. Poleg njih se je

med »blue chipi« dobro godilo delničarjem Yahooja in Ebaya, ki sta podpisala pogodbo o medsebojnem sodelovanju, tečaja obeh delnic pa sta zaradi tega vknjižila več kot 10-odstotno rast. V petek in četrtek smo na ameriskem trgu dočakali manjši popravek tečajev, pri tem pa analitiki opozarjajo, da bi bil lahko popravek kratkotrajen, saj naj bi bila trenutna rast posledica nakupa investitorjev, ki so v prejšnjih dneh trgovali s pomočjo tako imenovanega shortanja. Ko bodo ti investitorji »pokrili svoje t. i. short pozicije« in bodo tečaji višje, lahko pričakujemo prodajo investitorjev, ki pri tem niso sodelovali v prejšnjih dneh. Seveda pa tudi ti analitiki ne vedo vsega in obstaja možnost, da se njihove napovedi izkažejo za nepravilne. Kakor koli, škarje in platno ima v rokah ameriška osrednja banka, ki bo junija odločala o morebitnem zvišanju obrestne mere.

Evropski indeksi so v četrtek in petek pridobili del vrednosti, ki so jo izgubili na začetku tedna. Stanje najlepše ponazorimo z dogajanjem v sosednji Avstriji, z delnicama OMV in banke Raiffeisen Interna-

tional. OMV je, potem ko je objavil, da se ne bo združil s Verbundom, zrasel za 10, Raiffeisen pa je v začetku tedna padel za približno 15 odstotkov, potem pa v sredinem in petkovem reliju pridobil skoraj vso izgubljeno vrednost.

Azijski indeksi so konec tedna rasli, vendar pa so na tedenski ravni zaradi črnega začetka tedna padli. Hang Seng je na tedenski ravni izgubil 2,6, japonski Nikkei 225 pa 1,1 odstotka. Pri Aziji kot glavni potrošnici surovin omenimo, da so le-te znova začele rasti,

izjema je le zlato, ki je na tedenski ravni vknjižil manjši minus.

Pri nas podobno V Sloveniji so se tečaji gibali podobno kot v svetu, saj so se šele konec tedna obrnili navzgor. Petrol je ob dokaj velikem prometu s svežnji teden končal pri enotnem tečaju 83.477 tolarjev, kar je za slaba dva odstotka više kot prejšnji petek. Tečaj Krke se je ustavil pri 143.000 tolarjih.

Glede na poslovanje Krke in napovedi, ki so prišle iz novomeške tovarne, smo se določili, da bomo delnico uvrstili v naš portfelj. Poleg povedanega je Krkina delnica zanimiva tudi zaradi tega, ker je panoga farmacije v negotovih časih na delniških trgih dokaj varno zatočišče za prosti denar. Poleg Krke bomo v portfelj uvrstili še eno farmacevtsko delnico, in sicer delnico Sanofi Aventisa. Poleg dveh dokaj varnih naložb v teh časih pa bomo v portfelj dodali še eno tvegano naložbo, in sicer delnico Conergyja, ki se ukvarja s solarno energijo. Najvišje ravni so bile tik pod 200 evri, in to le pred nekaj tedni. Analitiki ji napovedujejo ceno okoli 250 evrov. **D**

Odloči se
za paket
SOLO,
DUO
ali **TRIO.**

103
TV programi

0 SIT/min

20Mb/s

Ker dobiš
1, 2 ali 3
mesece
brezplačne
naročnine!

S priklopom
za samo
1 SIT.

Minister Dragutin Mate v Centru za tujce

Obisk vlade na Notranjskem

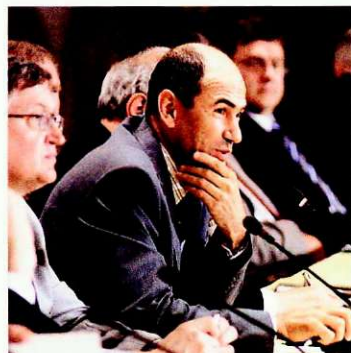
Gašper Blažič, foto: Bor Slana

Slovenska vlada je v sredo, 24. maja, v okviru svojih obiskov po Sloveniji tokrat obiskala notranjsko-kraško regijo.

Obisk na Notranjskem, ki je trinajsti obisk regij po izvolitvi te vlade, se je začel že dan prej, ko je predsednik vlade Janez Janša skupaj z ministrom za gospodarstvo Andrejem Vizjakom obiskal Kovinoplastiko Lož, minister za okolje in prostor Janez Podobnik ter minister za lokalno samoupravo in regionalno politiko Ivan Žagar pa sta se udeležila delovnega sestanka s predstavniki lokalnih skupnosti notranjske regije. Na sestanku so govorili o razvojnih možnostih in podpisali pismo o nameri za razvoj notranjsko-kraške regije kot ekoregije. Minister za pravosodje Lovro Šturm je v zvezi s postopki denacionalizacije obiskal Okrajno sodišče v Cerknici ter upravni enoti v Cerknici in Postojni. Za sodišče

v Cerknici je ugotovil, da sodnih zaostankov tako rekoč nima.

Ilirska Bistrica Obisk vlade (z izjemo ministra za kulturo Vaska Simonitija, ki je moral zaradi parlamentarne razprave o t. i. medijskem zakonu ostati v Ljubljani) na Notranjskem oz. v notranjsko-

Janez Janša po delovnem sestanku

kraški regiji se je formalno začel z delovnim sestankom vlade v gozdni hiši Mašun v bližini Knežaka. Sestanek je potekal za zaprtimi vrati, po neuradnih podatkih pa naj bi šlo samo za usklajevanje nalog vlade za tisti dan, ki ga je vsaj v prvi polovici zaznamovalo močno deževje. Aktivnosti vlade oz. posameznih ministrov so

se nadaljevale po dvanajsti uri. Ministri so najprej obiskali širše območje Ilirske Bistrice. Tako je notranji minister Dragutin Mate obiskal mednarodni mejni prehod Jelšane in policijsko postajo v Ilirski Bistrici. Minister za delo, družino in socialne zadeve Janez Drobnič je v Ilirski Bistrici obiskal invalidsko podjetje IPIL, minister

Minister Gregor Virant na upravni enoti v Ilirski Bistrici

Minister Janez Podobnik

Minister Janez Drobnič na posvetu

Minister Andrej Bajuk v LIV Postojna

za šolstvo in šport Milan Zver pa občino Ilirska Bistrica, kjer se je z županom Antonom Šekincem pogovarjal o prihodnosti gimnazije v Ilirski Bistrici in tamkajšnjega športnega kompleksa. Skoraj hkrati je upravno enoto v občini Ilirska Bistrica obiskal minister za javno upravo Gregor Virant in se srečal z njenim načelnikom. Minister Zver je svoj obisk nadaljeval na Osnovni šoli Antona Žnidaršiča v Ilirski Bistrici, medtem ko je državna sekretarka na ministrstvu za šolstvo in šport Alenka Šverc obiskala osnovne šole v Pivki, na Rakeku in v Postojni. Upravno enoto Ilirska Bistrica je obiskal tudi minister Šturm v zvezi z denacionalizacijskimi postopki, medtem ko je minister za zdravje Andrej Bručan obiskal tamkajšnji zdravstveni dom in lekarno. V gostišču Škorpiljon se je v zvezi z graditvijo avtocestnega kraka Postojna-Divača-Jelšane ter s cestnim in železniškim omrežjem v regiji mudil minister za promet Janez Božič.

Notranjska kot ekoregija Nekaj pozornosti je vlada namenila tudi obisku severnega dela regije. Tako je predsednik vlade Janez Janša skupaj z ministrom za gospodarstvo Andrejem Vizjakom in državnim sekretarjem za razvoj Andrejem Horvatom obiskal Ydria Motors v Cerknici. Minister Vizjak je dejal, da je podjetje dokaz, da neslovenski kapital lahko »naredi veliko in uspešno gospodarsko zgodbo v Sloveniji«, kar je dober zgled in vzpodbuda za naprej. Vizjak je nadaljeval obisk v podjetju Novolit v Novi vasi, Horvat pa podjetje Profiles v Razdrtem, kjer izdelujejo lesene ležaje. Minister za zdravje Andrej Bručan

je v Cerknici obiskal zdravstveni dom. Zunanji minister Dimitrij Rupel se je v Starem trgu pri Ložu sešel z županom Loške Doline Janezom Sterletom, podžupanom Dušanom Barago in predsednikom uprave Kovinoplastike Lož Alojzom Mazijem. Že pred tem si je ogledal grad Snežnik. Stari trg pri Ložu sta obiskala tudi minister za regionalno politiko in lokalno samoupravo Ivan Žagar ter minister za okolje in prostor Janez Podobnik, in sicer v okviru projekta Ohranimo vode čiste.

Veliko pozornosti je bilo namenjene tudi občini Pivka, kjer je bilo podpisano pismo o nameri za ustanovitev centra odličnosti za obnovljive vire energije in varovanje okolja, ki sta ga podpisala ministra Podobnik in Zupan, ki je tam obiskal tudi zavod Lesarski grozd. V Pivki se je dlje časa zadržal tudi obrambni minister Karl Erjavec, ki je obiskal poligon in Park vojaške zgodovine. Finančni minister Andrej Bajuk je obiskal tovarno Javor Pivka, ministrica za kmetijstvo Marija Lukačič pa podjetje Pivka perutninarstvo.

Središče dogajanja v Postojni

Vlada je svoj obisk na Notranjskem sklenila v Postojni, kjer so najprej potekali posamični obiski ministrov. Notranji minister Dragutin Mate se je tako na postojnski občini pogovarjal o selitvi policijske postaje in uprave v Postojni na novo lokacijo, in sicer v nekdanjo vojašnico v Postojni, nato si je ogledal še Center za tujce v Velikem Otoku in se srečal z vodstvom centra. Obisk je bil pomemben zlasti zaradi obtožb, ki so jih na račun centra v medijih izrekli nekateri tujci, vendar jih je vodstvo centra odločno zavrnilo.

Minister Zupan se je sešel z vodstvom Inštituta ZRC SAZU za raziskovanje krasa in se udeležil tudi posveta o razvoju visokega šolstva na Notranjskem. Minister Drobnič je obiskal Dom upokojencev v Postojni, nato pa se je v hotelu Sport udeležil posveta z naslovom Institucionalno varstvo v regiji. Minister Šturm je obiskal postojnski oddelek Okrožnega državnega tožilstva Koper in Okrajno sodišče v Postojni, minister Bručan pa je se udeležil slovesnosti ob izročitvi novega rentgena in reševalnega vozila v Zdravstvenem domu v Postojni, kjer sta še bolnišnica za ženske bolezni ter porodništvo in zasebna ortodontska ordinacija. Minister Bajuk je obiskal podjetje LIV Postojna, ki sodi pod okrilje koncerna Kolektor Group, nato pa še davčni urad v Postojni. Ministrica za kmetijstvo Marija Lukačič je na postojnski občini obiskala oddelek za kmetijstvo in gozdarstvo.

Razvojne možnosti Sklepno dejanje obiska je bilo v Jamskem dvorcu pri Postojnski jami, kjer so si podjetje Postojnska jama

ogledali predsednik vlade Janez Janša, zunanji minister Dimitrij Rupel, minister za gospodarstvo Andrej Vizjak ter minister za okolje in prostor Janez Podobnik in se sešli z vodstvom podjetja, ki ga vodi Matjaž Berčon. Že pred tem sta predsednik vlade Janša in minister za okolje Podobnik na tiskovni konferenci orisala glavne značilnosti obiska. Janša je dejal, da ima Notranjska največje razvojne možnosti v turizmu in logistiki predvsem zaradi dobro razvite infrastrukture, kovinske in lesnopredelovalne industrije. Po Janševih besedah je regija posebnost, saj je po razvojni ogroženosti na drugem mestu, vendar je zanjo značilna nadpovprečna zaposlenost. Del regije je dobro prometno povezan s preostalo Slovenijo, medtem ko ima drugi del težave na energetske, telekomunikacijskem in prometnem področju.

Sledil je širši sestanek celotne vlade z župani in gospodarstveniki notranjske regije. Obisk vlade na Notranjskem se je končal v Športnem parku Postojna s prijateljsko nogometno tekmo med ekipama vlade in regije. **D**

Odmerite si svoj dom!

Ugoden stanovanjski kredit za nakup ali obnovo nepremičnine lahko odplačujete sami ali skupaj z družinskimi člani. Tudi za nekomitente!

Polovični stroški odobritve do 15.7.

Obiščite nas v poslovalnicah, ki odobravajo stanovanjske kredite.

www.nkbm.si -> izračuni **080 17 50**

STANOVANJSKI KREDIT **Nova KBM** d.d.

Slovensko kmetijstvo in EU

Peter Avsenik, foto: Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

Dve leti po vstopu v Evropsko unijo je stanje v slovenskem kmetijstvu sicer stabilno, a sodoben način življenja in tehnološki napredek slovenske kmete spodbuja v čedalje bolj tržni način razmišljanja, kar pa za kakovost hrane ni vedno dobro.

Slovenija zelo uspešno črpa evropska sredstva za kmetijsko politiko, saj je po podatkih finančnega ministrstva v preteklem letu pridobila kar 98 odstotkov vseh predvidenih sredstev za to področje. Vstop v EU po besedah državnega sekretarja na kmetijskem ministrstvu Francija Buta na področju kmetijstva za Slovenijo ni pomenil večjih pretresov. »To pomeni, da je bilo očitno narejenega kar veliko, da je vstop potekal brez večjih pretresov in umirjeno,« pravi But. Ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Marija Lukačič pa dodaja, da se je slovensko kmetijstvo znašlo pred izzivi, ki jih prinaša sodoben način življenja in tehnološki napredek. »Zato bodo kmetije morale svoje dejavnosti prilagoditi zahtevnejšim razmeram, začeti razmišljati bolj podjetniško

in iskati najboljše tržne možnosti za pridelavo med potrošniki iskanega blaga.«

Uspešno črpanje iz EU Slovenija za ukrepe kmetijske politike evropskim doda tudi sredstva iz državnega proračuna. Za vloge in izplačila je odgovorna Agencija za kmetijske trge in razvoj podeželja, ki je lani predvidela 56 milijard tolarjev za izvajanje ukrepov na tem področju. Od tega je država približno polovico sredstev pridobila iz evropskih skladov; v letu 2005 je bilo za izvajanje ukrepov na področju kmetijske politike iz evropskega proračuna Sloveniji namenjenih dobrih 27 milijard tolarjev, od katerih je bilo realiziranih kar 26,7 milijarde izplačil. Država je torej namensko porabila slabih 98 odstotkov sredstev, od tega največ (11 milijard tolarjev) za izplačila za območja s težkimi razmerami

za kmetovanje, 6 milijard tolarjev pa za neposredna plačila.

Rast zunanje trgovine Člani parlamentarnega odbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano so se v drugi polovici preteklega meseca seznanili s poročilom o stanju kmetijstva, živilstva in gozdarstva v letu 2004. Franci But je ob tej priložno-

sti dejal, da je stanje na področju kmetij in kmetijskega gospodarstva vendarle nekoliko boljše kot na področju živilsko-predelovalne industrije. »Po vstopu je iz več razlogov prišlo do upadanja proizvodnje in izvozne aktivnosti živilske industrije, zmanjšalo se je tudi število zaposlenih. Skupni poslovni izid panoge pa bi bil še bolj negativen,

Kmetijska ministrica Marija Lukačič

Državni sekretar Franci But

Predsednik SKS Marjan Gorenc

V Sloveniji imamo dobro hrano.

če bi iz statistike izločili tobačno industrijo,« je dejal državni sekretar. Blagovna menjava kmetijskih proizvodov se je po Butovih besedah sicer povečala, vendar se je povečal le uvoz. Zaradi odprave prostotrgovinskih sporazumov z državami nekdanje Jugoslavije, ki so bili tradicionalno najpomembnejši izvozni trgi slovenske živilske industrije, je izvoz upadel. Poleg tega je bila letna rast cen kmetijskih pridelkov v letu 2004 spet manjša od inflacije. Cenovno-stroškovne razmere so v kmetijstvu predvsem iz navedenih razlogov v letu 2004 dosegle najnižjo raven v zadnjem desetletju. »Na drugi strani pa so se znova močno povečali proračunski izdat-

ki za kmetijstvo – skupaj so znašali 54 milijard tolarjev,« dodaja But.

Tudi lani je proračunska podpora kmetijski dejavnosti rasla s podobnim tempom kot v preteklih letih. »Prve ocene kažejo, da bo fizični obseg proizvodnje ostal približno na ravni leta 2004,« je dejal Miroslav Rednak s Kmetijskega inštituta Slovenije. Obseg zunanje trgovine v letu 2005 pa se je povečal za 15 odstotkov.

Predstavitev blagovnih znamk

Na drugi strani v Sindikatu kmetov Slovenije (SKS) opozarjajo na dokaj togo zakonodajo v zvezi z dodeljevanjem sredstev. »O tem, ali so vsi standardi, ki jih zah-

tevajo od kmetov, upravičeni, bi se dalo pogovarjati. Dodeljevanje sredstev ne bi smelo biti tako togo,« je dejal predsednik SKS Marjan Gorenc. V sindikatu se ne strinjajo povsem z Butovimi ocenami, da je stanje na področju kmetij in kmetijskega gospodarstva vzpodbudno. »Makroekonomisti, ki opravljajo izračune v zvezi s tem, ne izhajajo iz realnega stanja. Pri izračunih namreč uporabljajo samo končne produkte, vhodnih pa ne spremljajo oziroma jih spremljajo samo glede na statistiko. To pa največkrat ni čisto pravi podatek, zato ti rezultati v praksi ne držijo povsem,« dodaja Gorenc.

na neučinkovitost Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije.

Kvantiteta pred kvaliteto Evropska unija torej slovenskemu kmetijstvu na eni strani izrazito povečuje finančna sredstva, na drugi pa je Sloveniji zaprla zlato izvozno jamo – Balkan. Odrpote evropskih trgov bo sčasoma verjetno omogočilo večjo gospodarsko konkurenčnost slovenskega kmetijstva. A pri pridelavi hrane se vendarle ne bi vse smelo gledati skozi tržno logiko. V času globalizacije želja po konkurenčnosti in čim večji produkciji tudi na področju kmetijstva večkrat prevladuje nad željo po pridelavi kakovostne hrane. Posledica tega

Dodatni rok za vloge do 9. junija

15. maja se je iztekel rok za oddajo zbirnih vlog za kmetijske subvencije oziroma za tako imenovana plačila za ukrepe kmetijske politike v tekočem letu. Kljub temu pa lahko kmetovalci še vedno oddajo vlogo za sredstva. Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja je namreč določila podaljšani 25-dnevni rok za oddajo vlog, vendar z enodstotnim dnevnikom odbitkom sredstev.

S Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) so nam sporočili, da je elektronsko izpolnjevanje vlog potekalo na 83 vnosnih mestih, pri tem pa je sodelovalo 230 kmetijskih svetovalcev in več kot 100 zunanjih sodelavcev. »Do 18. maja 2006 je bila na lokacijah Kmetijske svetovalne službe elektronsko izpolnjena 62.101 zbirna vloga za neposredna plačila. Na agencijo je po pošti prispelo 61.920 zbirnih vlog (od tega 163 v zamudnem roku). Ostal je še 25-dnevni rok za zamudnike, ki lahko svojo vlogo oddajo do 9. junija 2006, vendar z enodstotnim dnevnikom odbitkom sredstev, za katera so upravičeni. Koliko je upravičencev, ki bodo še prišli na elektronski vnos, ne moremo predvideti. Lani je bilo oddanih 63.128 vlog, kar pomeni, da jih letos manjka okoli 1000. Vsi so potencialni zamudniki, ne vemo pa, kdo od njih je kmetovanje opustil, koliko kmetij se je povezalo, koliko jih je oddalo vlogo prvič,« nam je dejal Tomaž Čör, vodja sektorja za kmetijsko svetovanje na KGZS.

V času globalizacije želja po konkurenčnosti in čim večji pridelavi tudi na področju kmetijstva večkrat prevladuje nad željo po pridelavi kakovostne hrane.

V SKS so prepričani, da bi se dalo več narediti predvsem pri propagiranju in s tem prepoznavnosti slovenskih blagovnih znamk ter da bi to moral biti naslednji korak slovenske kmetijske politike. »Res je, da prava Evropa iz z njo globalizacija, odprti trgi, konkurenca, novi produkti in nova trgovina šele prihajajo. Če ne bomo znali dovolj ceniti in izkoristiti svojih možnosti – v evropskem merilu imamo v Sloveniji izrazito biološko hrano – nam bo Evropa to vzela,« meni Gorenc in med drugim opozarja

so slabši pridelki in končni izdelki, česar ljudje navadno ne opazimo, pa tudi boleznih rastlin in živali. Ko javnost izve za človeku nevarne viruse oziroma bolezni, kakršni sta bili denimo bolezen norih krav in ptičja gripa, se navadno dvigne veliko prahu. Za večino posegov, ki jih predvsem večje kmetije v želji po veliki pridelavi ali prireji izvajajo na rastlinah in domačih živalih, pa širša javnost niti ne ve. Zato bi bilo za Slovenijo koristno, če bi v evropskem merilu zelo kakovostno hrano znala primerno ceniti in predstaviti evropski javnosti. **D**

Zločin ostane zločin

Mitja Volčanšek, foto: Bor Slana

Pogovor z evropsko poslanko in članico odbora evropskega parlamenta za industrijo, raziskave in razvoj dr. Angeliko Niebler. Je članica nemške Krščanskodemokratske unije.

Evropska poslanka, pravnica dr. Angelika Niebler je bila prejšnji teden gostja javne tribune, ki jo je v Ljubljani organiziral Ženski odbor SDS pod vodstvom

Romane Jordan Cizelj, na njej pa so govorili o reformah in vlogi žensk v politiki. Priložnost smo izkoristili za pogovor o aktualnih vprašanjih Evropske unije in položaju Nemčije.

Evropska poslanka je članica Evropske ljudske stranke oziroma bavarske Krščanskodemokratske unije (CSU), v Nemčiji pa sedi v svetu druge nemške javne televizije ZDF.

Najin pogovor bi začel z žgočo problematiko energije. Položaj na Bližnjem vzhodu kot tudi rastoče potrebe razvijajočih se azijskih držav bodo Evropsko unijo bržkone prisilili sprejeti novo strategijo na tem področju. Kaj lahko pričakujemo?

Globalizacija je velik izziv za vse države EU in lahko si samo prizadevamo za to, da najdemo primerne rešitve za soočanje z njo, če smo resnično močni znotraj EU. To je moje iskreno prepričanje in isto velja za energetska vprašanja. Evropa bi morala tu igrati aktivnejšo vlogo, posebej pri dogovarjanju s tretjimi državami. Kot veste, smo se v začetku leta pogovarjali z Rusijo in Ukrajino in mislim, da smo se iz te izkušnje naučili, da moramo razviti popolnoma novo zunanjo strategijo za energetska vprašanja. Ne podpiram pa zamisli, da bi na evropski ravni odločali, katera vrsta energije je primerne za posamezno državo. V moji državi na primer poteka obsežna razprava o jedrski energiji, imamo ljudi, ki je ne marajo, in druge, ki jo podpirajo. Osebnostno menim, da bi vprašanje energetskih potreb moralo biti nacionalno vprašanje, toda ko gre za zunanje odnose EU, ko se je treba dogovarjati z državami dobaviteljicami energije, bo Evropa bistveno močnejša s koordinacijo na evropski ravni, ko bo govorila z enim glasom.

V EU imamo tako države, ki jedrsko energijo s pridom uporabljajo, na primer Francija, in države, ki so se ji odpovedale, na primer Italija. Je jedrska energija dvajset let po katastrofi v Črnobilu razumen vir energije?

Mislim, da ne bi smeli prepovedati jedrske energije, saj je njen delež v odnosu do celotne proizvodnje električne energije za vašo državo okoli 40 odstotkov, podoben je tudi delež v naši državi, tako da se tudi ob investiranju v obnovljive energijske vire v teh državah ne bi dalo živeti brez jedrske energije. Slednja je tudi dokaj varna, saj je tehnologija precej napredovala v zadnjih desetletjih. Čeprav imamo še vedno določene težave, mislim, da je jedrska trenutno ena od vrst energije, ki bi morala biti del našega portfelja. Ne moremo se ji odpovedati, saj v

naši državi pridobimo več kot 30 odstotkov energije iz jedrskih virov. V primeru, da bi zaprli naše jedrske obrate, naša država ne bi bila sposobna zapolniti tolikšne vrzeli. Mislim, da potrebujemo uravnoteženo mešanico energijskih virov – še posebej zato, da ohranimo konkurenčnost svoje industrijske proizvodnje.

Novi bolivijski predsednik Evo Morales, ki je bil prejšnji teden gost plenarnega zasedanja evropskega parlamenta (pogovor je potekal v torek, 23. maja, op. p.), je začel proces nacionalizacije naftnih in plinskih virov v svoji državi. Čeprav Bolivija nima pomembnejših trgovinskih odnosov z EU, bi to lahko bil zgled za njene sosede. Kako bo Moralesova poteza vplivala na evropsko gospodarstvo in na odnose z Bolivijo oziroma z latinskoameriškimi državami?

Ne morem vam še dati ključnega odgovora na to vprašanje. Strategija EU je vedno bila, da se pogajamo in pogovarjamo s sogovorniki. Po moje je to naša moč. EU ni bila vpletena v nobeno vojno, vedno smo se zanašali na diplomacijo, pogovore, pogajanja in vedno smo iskali kompromisne rešitve. Mislim, da je to pravi pristop tudi pri vprašanju bolivijskih energetskega virov.

Telekomunikacije so drugo občutljivo vprašanje. Nedavno se je evropska komisija odločila poseči v cene za mednarodne klice prek mobilnih telefonov. Je regulacija telekomunikacijskih podjetij sploh mogoča in kakšen razvoj dogodkov lahko pričakujemo?

To je pravzaprav problem že več let. Spominjam se, da je bilo, potem ko sem bila prvič izvoljena v evropski parlament leta 1999, eno prvih vprašanj, s katerimi sem se ukvarjala na odboru za industrijo, prav sveženj ukrepov na področju telekomunikacij. Že leta 2000 smo razpravljali o tem, kaj storiti s cenami mobilnih komunikacij. Navadno podpiram konkurenco in

Na področju energetske politike bo Evropa bistveno močnejša s koordinacijo na evropski ravni, ko bo govorila z enim glasom.

verjamem, da ne bi smeli posegati v cene. Toda če se danes ozrem na to sedemletno obdobje, so se na vseh drugih področjih zaradi konkurence cene znižale. Kar se tiče stroškov za t. i. roaming v tujih mobilnih omrežjih, pa je prav, da je komisija predlagala regulacijo, ki bo dejansko sprožila učinkovito konkurenco. Če trg ne deluje na zadovoljiv način, je treba izvajati politični pritisk na odgovorne v industriji in tako pokazati, da z vidika potrošnikov nikakor ni sprejemljivo obdržati tako visoke cene. Komisarka Viviane Reding bo vsekakor uživala široko podporo evropskega parlamenta pri tem vprašanju. Podobna težava so prenosi denarja iz ene države v drugo. Banke so pri tem ogromno zaračunavale in nam več kot deset let razlagale, kako velik logistični zalogaj je to, čeprav v dobi telekomunikacij ne vidim, zakaj so potrebovali toliko denarja. Zato smo jih prosili, naj predstavijo svoje rešitve,

s katerimi bi prenosi denarja med državami postali učinkoviti, toda zgodilo se ni nič. Potem pa smo pred tremi ali štirimi leti prišli na dan z osnutkom regulacije. Šlo je za približno tak model, o katerem govori Viviane Reding. Prepričani smo, da se stroški za roaming in za mednarodne bančne transferje ne bi smeli razlikovati od tistih, ki veljajo znotraj iste države. No, kar ne-

nadoma, ko so bile banke soočene z grožnjo regulacije, so se vse strinjale z znižanjem svojih tarif in pri tem ni bilo nikakršnih težav več. Na podlagi te izkušnje mislim, da gre za dober model tudi pri vprašanju telekomunikacij.

Zdaj pa bi prešel na nemško politično prizorišče. Kanclerka Angela Merkel je deležna velike naklonjenosti, toda kako v resnici shaja t. i. velika koalicija, če vemo, kako velike razlike obstajajo med CDU/CSU in SPD?

Mislim, da Angela Merkel opravlja svoje delo izredno dobro. V Nemčiji so jo dobro sprejeli in menim, da gre za zelo zanesljivo sogovornico tudi na evropski in mednarodni ravni. Seveda imamo zaradi demografskih sprememb v naši državi veliko težav. Naš zdravstveni sistem je denimo treba popolnoma spremeniti. Glede večine teh vprašanj smo v veliki koaliciji dejansko šele na začetku. Po prvem letu koalicije pa bi kljub temu rekla, da smo v nekaterih pogledih dosegli presenetljivo velik napredek, predvsem pri vprašanjih, povezanih z družinsko politiko. Slednja so na vrhu naše politične agende. Nova ministrica za družinsko politiko Ursula von der Leyen je uvedla denarno pomoč staršem, ki jo bomo začeli izplačevati s 1. januarjem 2007 in okoli katere je v naši državi potekala obširna razprava. Na koncu je velika koalicija dosegla soglasje o konceptu, za katerega menim, da je dober. Spopadati smo se začeli tudi z vprašanjem davkov. Finančni mi-

nister Peer Steinbrück iz SPD dela dobro in poskuša ustvariti uravnotežen proračun do konca leta 2007. Vlada je predlagala povečanje davka na dobrine in storitve in parlament ga je podprl, čeprav gre za med Nemci zelo nepriljubljen ukrep, toda sprejeli so ga skupaj. Menim, da gre za nepriljubljeno, a potrebno odločitev, če hočemo doseči uravnotežen proračun. Hkrati je to pogoj za investicije na političnih področjih, kjer so potrebe večje, na primer v raziskave in izobraževanje. Gledano v celoti pa velika koalicija deluje bolje, kot je kdor koli pričakoval.

Velika koalicija se sooča tudi z vprašanjem reform trga dela. V bistvu imate enake s sindikati težave Slovenija. Kakšna bo usoda reform?

Najpomembnejše za majhna in srednje velika podjetja, iz katerih prihaja 85 odstotkov inovacij v naši državi, je, da se rešimo birokracije. Naša država je velika in zaposluje milijone ljudi, vendar predvsem majhna in srednje velika podjetja vlagajo v izobraževanje ljudi. Zato moramo zagotoviti, da se lahko dejansko spoprimejo z okvirjem, ki smo ga politično postavili na noge. Trg dela ni preveč fleksibilen in mislim, da je to eno resnično osrednjih vprašanj, ki ga moramo v prihodnje upoštevati. Znotraj velike koalicije vpliv sindikatov ne bo zlorabljen. Bo pa pomembno najti način, kako majhnim in srednje velikim podjetjem omogočiti, da se bodo bolj fleksibilno odzivala v poslu.

Delovni urniki in razmere so se spremenili, delo veliko bolj temelji na projektih. Nekoč si lahko prišel v podjetje in tam delal trideset let, toda zdaj se je trg dela spremenil, medtem ko se naša pravila in miselnost v naši državi niso spremenili na isti način. Temu moramo posvetiti pozornost. Mislim pa, da kljub temu velika koalicija ne bo šla iz ene skrajnosti v drugo in da ne bomo dobili povsem liberalnega trga dela, temveč bomo napredovali postopoma.

Med nekdanjimi vzhodnonemškimi deželami in zahodno polovico države kljub izdatnim investicijam v vzhodni del še vedno zija velik prepad.

► Tu je treba razlikovati. Nekdanje vzhodnonemške dežele niso vse v enakem položaju. Saška se na primer kar dobro razvija, imamo pa precejšnje težave v deželah Mecklenburg-Vorpommern in Saška-Anhalt. Saški je na primer uspelo pridobiti veliko naložb iz industrije, posebej iz informacijskega in telekomunikacijskega sektorja. Tiste dežele, ki niso imele take sreče, pa imajo velike težave. Stanje je takšno, da mladi s kvalifikacijami zapuščajo svojo deželo in gredo na zahod, da bi tam našli dobro službo. Nobenih novih služb ne razvijajo. Če v svoji deželi nimaš zaposlitve, ne moreš razmišljati o socialnih vprašanjih – zaposlitev je pogoj za nadaljnji razvoj. Pri nas je opaziti precejšen naval v velika mesta, kar je težava za ruralna območja ne le v deželah nekdanje vzhodne polovice, temveč v Nemčiji kot celoti in tudi drugod. Na Bavarskem, od koder prihajam, opažamo isti pojav. Moja politična skupina se zdaj resnično trudi poiskati načine, kako napraviti zanimiva tudi ruralna obmo-

čja, da bi ne le ljudje v Münchnu in nekaj drugih mestih, ampak tudi tisti, ki živijo na deželi, imeli možnost ostati v svoji deželi in dobiti primerno delo. Velik izziv, ki je pred nami, je, da se ne delimo na vzhodno in zahodno Nemčijo. Zaradi tega smo z zahoda prenesli na vzhod veliko denarja, za katerega mislim, da je bil dobro naložen. Ne nazadnje gre za vprašanje unije v zvezi s sredstvi strukturnih skladov. Mislim, da gre za vprašanje solidarnosti.

Kancelerka Angela Merkel je zelo občutljiva glede tega vprašanja, ker prihaja iz nekdanje Vzhodne Nemčije, od koder črpa svoje politične izkušnje. Naredila bo vse, da bi pripomogla k razvoju vzhodnega dela Nemčije. Toda najpomembnejše je, da tja pritegneš naložbe, tako da se ustvarijo nova delovna mesta, ljudje pa ostanejo. Tako se ustvari življenjski krog.

Zdaj bi se usmeril v občutljivo vprašanje t. i. zgodovinskega revizionizma. Pred meseci je Svet Evrope potrdil resolucijo, s kate-

ro obsoja zločine komunističnih režimov. Nekateri v Sloveniji menijo, da bo obsodba komunizma povzročila relativizacijo nacističnih zločinov.

Najpomembnejše je, da zločin ostane zločin; ni važno, kateri režim ga je zagrešil. Obsoditi je treba vse zločine. Pod nacizmom so se zgodile grozljive stvari, vendar je bilo tako tudi pod komunističnimi režimi. Treba je obsoditi ene in druge.

Priseljevanje ni le nemški problem, pa vendar - mislite, da so težave na tem področju povezane z velikim številom priseljencev, ki prihajajo v Nemčijo? Kot vemo, je npr. turška skupnost zelo številčna.

Integracija priseljencev je velik izziv. V nekaterih naših mestih se člani priseljenjskih skupnosti, posebej mladi, najstniki, niso naučili nemščine. To pa pomeni, da imajo težave v šoli in posledično ne najdejo primerne službe. Nimajo nobene perspektive. Gre za začaran krog, zato se moramo potruditi za boljšo integracijo priseljencev, jih prisiliti, da se naučijo tudi jezika, ki je temelj. S problemom se bomo morali vsekakor soočiti. Pred nami je dolga pot, toda mislim, da je izobraževanje pravi pristop.

Češka in Nemčija še vedno nista zaprli vprašanja Sudetskih Nemcev. Po skupni češko-nemški deklaraciji leta 1997 problematiziranj Beneševih dekretov s strani organizacij Sudetskih Nemcev ni več na naslovnih časopisov, a tega vprašanja vseeno nimajo za končanega. Kakšno je vaše stališče do zahtev sudetske skupnosti?

Znova poudarjam: v zgodovinskem pogledu ne sme biti nobene vrste relativizacije. Tu govorimo o dvojnem zločinu.

Kar se je zgodilo Češki pred in med vojno, je bilo grozno, in to moramo obsoditi vse od začetka pa do konca. Kar se je zgodilo Sudetskimi Nemcem po 2. svetovni vojni, je bil prav tako zločin. Govorim o Beneševih dekretih, ki so pomenili jasno diskriminacijo manjšin.

Kljub temu so Sudetski Nemci že v petdesetih letih prejšnjega stoletja bili odločeni pokazati svojo voljo do rekoncilijacije in so si močno prizadevali za integracijo.

Po svetu imamo številčno skupnost – več kot milijon Nemcev

iz Sudetov živi v naši skupnosti, vsi so zelo dejavni. Pri tem je treba upoštevati dejstvo, da so izgubili vse in so začeli svoje življenje graditi na novo. Do te skupnosti gojimo izredno spoštovanje.

Svoje poglede moramo usmeriti naprej in najti skupni temelj za razumevanje in sodelovanje v prihodnosti. Vendar mislim, da je jasno, da so Beneševi dekreti prav gotovo kršili pravice manjšine Sudetskih Nemcev in da nikakor ne sodijo v pravno kulturo današnje Evropske unije.

Med drugim ste članica sveta druge nemške javne televizije - ZDF. Glede na to, da je bil lani v Sloveniji sprejet zakon o RTV, po katerem večino članov sveta imenuje državni zbor, kar so v opoziciji kritizirali zaradi domnevnega vpliva politike, in glede na to, da je sistem v Nemčiji podoben, me zanima, kako zagotavljate pluralnost in neodvisnost javnega medija.

S politične perspektive in zaradi zagotavljanja pluralnosti in raznolikosti medijev je pomembno, da nimamo monopolističnih struktur. Tako politika tudi ni zmeraj na isti liniji s tistim, kar opazita televizija ali radio. Naša demokracija živi od svoje raznolikosti. Pri nas nimamo televizije v državni lasti. ZDF, vodstveno telo, ki mu pripadam, je resnično neodvisna struktura – premore predstavnik različnih strank kot tudi predstavnike družbe oziroma njenih različnih skupin. In to vodstvo resnično dobro deluje, ker gre za zelo široko mešanico predstavnikov. Poleg tega bedimo nad programom ZDF, a ne moremo izvajati neposrednih posegov, ne moremo na primer reči: Radi bi razširili to sporočilo. Lahko le komentiramo, kar je TV predvajala, in mislim, da je tako prav. Ne moremo intervenirati, lahko pa izrečemo kritike in rečemo: Ta oddaja ni bila nevtralna, ta je bila politično pristranska. Lahko se zanesemo na dva stebra; prvi je ta, da imamo raznoliko paleto ljudi, ki predstavljajo različne interese in celoten politični spekter ter tudi družbo, ki zagotavlja tovrstno pluralnost. In imamo primerna orodja, da preprečimo državno ali politično vmešavanje v televizijsko skupnost. **D**

Beneševi dekreti so prav gotovo kršili pravice manjšine Sudetskih Nemcev in nikakor ne sodijo v pravno kulturo današnje Evropske unije.

Prvo uradno srečanje predsednikov Združenih držav Amerike in Izraela.

Brata v orožju

Ana Müllner, foto: Reuters

Nedavni obisk izraelskega premierja Ehuda Olmerta v Washingtonu potrjuje skupno usmeritev obeh držav predvsem v boju zoper skrajno iransko politiko.

Srečanje izraelskega premierja Olmerta z ameriškim predsednikom Georgeom Bushem je bilo njuno prvo, odkar je Olmert postal izraelski premier. Drugače pa sta se oba politika srečala že leta 1998 v Jeruzalemu, ko je bil Olmert župan mesta, Bush pa guverner Teksasa. Glavni namen Olmertovega obiska je bil iskanje podpore pri izvedbi enostranskega delnega umika Izraela z območja Zahodnega brega, za kar se izraelski premier zavzema že od prevzema položaja. Bush pa je presenetil z izjavo, da bi v primeru iranskega napada na Izrael ZDA priskočile na pomoč s svojimi vojaškimi zmogljivostmi.

Potrditev zaveznitva Zaveznitvo med obema državama je bilo še posebej močno v času, ko je bil izraelski premier Ariel Šaron, ki ga je Bush močno občudoval in v njem

V primeru iranskega napada na Izrael bi ZDA Izraelu priskočile na pomoč.

videl tako močno osebnost kot tudi resnega sogovornika. A čeprav Olmert v večini pogledov nadaljuje politično pot svojega predhodnika, se mora v Bushovih očeh še potrditi kot dostojen Šaronov naslednik. Glede načrtovanega umika z Zahodnega brega je Olmert dejal, da Izrael ne more večno čakati, da se na palestinski strani pojavi nekdo, s katerim se bo mogoče dogovoriti, zato bo nadaljeval z odstranjevanjem dela judovskih naselbin na Zahodnem bregu, razen tistih z veliko koncentracijo judovskih naseljencev, in zarisal mejo. Zagotovil je, da bo najprej izčrpal vse možnosti za pogajanja. Bush je sicer podprl načrtovani umik z Zahodnega brega, vendar je bil v svojih izjavah precej previden in ni želel podrobneje komentirati Olmertovega načrta. Glede Hamasa pa sta bila Bush in Olmert povsem enotna. Hamas mora priznati Izraelu pravico do obstoja ter vse dosedanje sporazume in dogovore,

se odpovedati terorizmu in začeti pogajanja. Olmert je zagotovil, da bo, če se to zgodi, Hamas v Izraelu imel partnerja, pripravljene na mir. Sicer pa so se pred srečanjem Busha in Olmerta v Washingtonu sešli palestinski predsednik Mahmud Abbas, izraelska zunanja ministrica Tzipi Livni in namestnik izraelskega premierja Šimon Peres. Tovrstno srečanje je bilo prvo po nekaj mesecih, vendar pa je Olmert napovedal, da se bo v kratkem sešel z Abbasom, k čemur ga je spodbudil tudi Bush.

Skupni nasprotnik Glede na iransko vodstvo s skrajnim predsednikom Ahmadinežadom na čelu je bila v ospredju ameriško-izraelskega vrha seveda tudi ta tematika. Ahmadinežad, ki še vedno glasno brani razvoj iranskega jedrskega programa, je za Izrael čedalje večja grožnja. Naj spomnimo, da je iranski predsednik že večkrat izjavil, da izraelska država nima pravice do obstoja, in pozval k uničenju države. Glede na čedalje agresivnejšo iransko politiko je samo še vprašanje časa, kdaj bo Iran začel groziti z napadi na Izrael, saj v njem poleg ZDA vidi največjega sovražnika, in to še posebej v času, ko še naprej razvija svoj jedrski program. Prejšnji teden je Iran poskusno izstrelil raketo vrste šihab-3, ki ima doseg 1500 kilometrov. To je sicer storil že nekajkrat, a vendar vsak tovrsten vojaški poskus vzbudi veliko medijsko pozornost.

Prvič pa je ameriški predsednik Bush uradno izjavil, da bodo ZDA v primeru iranskega napada podprle Izrael, čeprav bodo skupni jezik z uradnim Teheranom še naprej poskušali vzpostaviti po diplomatski poti. A slednje je laže reči kot storiti, saj se je iranska oblast, odkar je bil na položaj predsednika izvoljen Ahmadinežad, izkazala za zelo težavnega sogovornika. Busheva izjava o podpori Izraelu v primeru napada pa je začela vzbujati dvome o tem, ali se v Teheranu res pripravljajo in oborožujejo na napad. Po mnenju analitikov v španskem El Paisu je možnost spopada med Iranom in Izraelom čedalje večja in to je nehote potrdil Bush, ko je izrazil vojaško pripravljenost ZDA na posredovanje v sporu. ■

tel.: 03/ 897 50 05

www.radiovelenje.com

107,8 MHz

RADIO VELENJE

Beslan

Hollywoodski filmski studio načrtuje snemanje filma o tragediji, ki se je leta 2004 zgodila v šoli v Beslanu. Imagine Entertainment, ki ima pod svojim okriljem tudi Da Vincijevo šifro, in Universal Studios sta odkupila pravice za članek C. J. Chiversa, posvečen moriji v Beslanu. Za obleganje ruske šole, ki je zahtevalo 331 žrtev, med njimi 186 otrok, so odgovornost prevzeli čečenski separatisti. Producent bo Brian Grazer, ki je produciral Čudoviti um in Apollo 13.

Manj orkanov Ameriški strokovnjaki napovedujejo, da bo nad Atlantskim oceanom in Karibi tudi letos nastalo nadpovprečno število orkanov, ki pa vseeno ne bo presegló lanskega. Delno optimistične napovedi so predvsem

posledica temperatur v Atlantskem oceanu, ki so nižje od lanskih. Po podatkih naj bi v letu 2006 po ZDA pustošilo do deset orkanov, od teh pa naj bi jih štiri do šest spadalo v najvišje kategorije (od tretje do pete). Pri orkanih, ki spadajo v peto kategorijo,

veter dosega hitrosti do 265 kilometrov na uro. Sezona orkanov se navadno začne 1. junija, konča 30. novembra, najbolj kritična meseca pa sta avgust in september. Nad severnim Atlantikom naj bi se pojavilo do 16 neurij, ki bi se lahko razvila v orkane, zanje pa so že določili 21 imen. Nekateri menijo, da gre za naravne, ciklične spremembe podnebja in morskih temperatur, drugi pa, da igrata pri tem veliko vlogo človek in onesnaževanje okolja.

Atrakcija V Arheološkem muzeju v mestu Varna je odprta priložnostna razstava z naslovom Trakijsko zlato, na kateri si je do 20. septembra mogoče ogledati več kot 100 predmetov iz zlata in srebra, ki so jih ustvarili nekdanji

prebivalci Trakije. Med njimi so nakit in obredne čaše s konjskimi glavami, ki so jih arheologi izkopali na območju današnje Bolgarije. Organizatorji pričakujejo več kot milijon obiskovalcev. Tračani so od 3. tisočletja pr. Kr. poseljevali jugovzhodni del Balkanskega polotoka med Rodopskim gorovjem ter Egejskim in Marmarskim morjem. Za njihovo civilizacijo sta bili značilni izjemno dobro razviti umetnost in umetna obrt.

Njihovi izdelki so sloveli po svoji lepoti in kakovosti.

Podvig Sedemletni Braxton Bilbrey iz Arizone je v pičlih 47 minutah preplaval 2,3 kilometra dolgo razdaljo od otoka Alcatraz do San Franciscas. Po koncu podviga je dejal, da mu je bilo najteže prenašati mrzlo vodo, katere temperatura je bila okoli 10 stopinj Celzija. Bilbrey se je za podvig odločil lani, ko je videl zgodbo o 9-letniku iz Kalifornije, ki je to razdaljo pre-

plaval oktobra lani. Sedemletniku so pri plavanju z otoka, ki je nekoč gostil najhujše kriminalce ZDA na čelu s slavnim Al Caponejem, pomagali trener in še dva izkušena plavalca. Na srečo plavalcev je bilo morje, v katerem je veliko morskih psov, navzoči pa so tudi močni tokovi, mirno. Sedemletnik je že napovedal, da namerava kmalu preplavati Rokavski preliv.

Vse za denar Rusko državno podjetje za izvoz orožja Rosoborneksport in malezijsko obrambno

TUJI TISK

The Times

Obračun

Pred kratkim odkriti dokumenti kažejo, da je bila Sovjetska zveza pripravljena uničiti svoje zaveznike v državljanski vojni v Španiji. Za marsikoga je herojski mit o španski republikani tesno povezan z mednarodnimi brigadami. Nihče ni mogel

dvomiti o idealizmu in požrtvovalnosti prostovoljcev iz 52 držav, ki so se odpravili v Španijo, da bi tam premagali fašizem. Toda pred kratkim odkriti dokumenti iz sovjetskih arhivov odkrivajo podrobnosti dejavnosti organizatorjev Kominterne, ob katerih ledeni kri v žilah. Kar počez so žrtvovali človeška življenja v brezplodnih napadih. Še preden so prostovoljci prišli do Španije, so svetovalci iz Sovjetske zveze načrtovali uničenje svojih zaveznikov. Leta 1936 je general Gorev sporočil v Moskvo: »Po zmagi nad belimi je boj z anarhisti absolutno neizbežen. Boj bo krut.« Tudi Pravda je decembra tistega leta pisala, da bo čistka trockistov in anarhosindikalistov v Španiji potekala enako odločno kot v ZSSR.

Le Figaro

Nesmisel in laž

V predgovoru k svojemu romanu Dan Brown piše, da so njegove teze o Jezusovem zakonu z Marijo Magdaleno potrjene z realnimi dejstvi, toda pred nami je mistifikacija. V resnici ni nikjer nobenega govora o tem, omenjena je le kot

njegova najboljša učenka in oseba, ki se ji po vstajenju prvi prikaže. Marija Magdalena so tri evangelijske žene iz kanoniziranih evangelijev, povzete v eni osebi: Marije iz Magdale, iz katere je Kristus izgnal hude duhove, Marije, sestre Marte in Lazarja, ter Marije – grešnice, ki mu je umivala noge s solzami. V Da Vincijevi šifri je zapisano, da je Kristus mistificiral cesar Konstantin, ki naj bi bil dal sestaviti besedilo Nove zaveze. Toda tudi za to trditev ni nobene podlage. Že leta 112 je rimski gubernator Plinij pisal, da se imajo kristjani navado redno zbirati pred zarjo, da bi počastili Kristusa kot Boga. Citatov cerkvenih očetov Ignacija, Ireneja, Klimenta Aleksandrijskega in drugih, ki predstavljajo Kristusa kot Boga, je zelo veliko.

ministrstvo sta podpisali sporazum, po katerem bosta v vesolje poslali prvega malezijskega astronava. Malezijec naj bi v vesolje poletel septembra prihodnje leto, in sicer z rednim letom ruske rakete sojuz proti Mednarodni vesoljski postaji (ISS). Več kot milijardo dolarjev vreden sporazum spada v okvir širšega sodelovanja med državama, po katerem mora Malezija med drugim od Rusije kupiti več vojaških letal tipa suhoj 30-MKM.

Stotnja hotelov Prireditelji olimpijskih iger v Pekingu leta 2008 so sporočili, da bo kitajska prestolnica pred začetkom iger bogatejša za 110 hotelov, ki bodo v veliki večini visoke kategorije. Ta čas je v Pekingu 658 hotelov oziroma

109.000 hotelskih sob, medtem ko je v okolici prestolnice še 56 hotelov. Prireditelji pričakujejo, da bo med igrami v Pekingu prenočišče v hotelih poiskalo okrog pol milijona obiskovalcev.

Odgovorni V bombne napade na egiptovsko obmorsko letovišče Dahab na Sinajskem polotoku so bili po podatkih egiptovskega notranjega ministrstva vpleteni tudi Palestinci. Po navedbah naj bi bila namreč dva Palestinca finančno podpirala in usposabljala člane egiptovske teroristične skupine, ki so nato izvedli bombne napade. Eden od njiju naj bi bil egiptovski skupini, odgovorni za napade, prispeval denar, drugi pa naj bi bil na območju Gaze pomagal pri usposabljanju napadalcev. Od oktobra 2004 je na Sinaju poleg zadnjega napada v Dahabu prišlo še do dveh večjih bombnih napadov. V vseh napadih je bilo ubitih približno 130 ljudi.

Leviske Jacob Davis, krojač iz ameriškega kraja Reno, je leta 1871 dobil tri dolarje z nalogo, da naredi trpežne kavbojke za močnega gozdarja. Latvijski priseljenc je prišel na genialno zamisel. Uporabil je kovinske zakovice in to je bil začetek ene najbolj znanih svetovnih blagovnih znamk jeansa Levi's. 133 let po dogodku oziroma izumu bo mestece Reno v čast svojemu meščanu na ulici, kjer je imel trgovino, postavilo pomnik. Prava industrija omenjenih kavbojk se je začela 20. maja 1873, ko je bil patent potrjen in ko se je Davis združil z nemškim priseljencem Levijem

Straussom. Od takrat so prodali 3,5 milijarde kavbojk Levi's.

Preveč vitaminov Več kot polovica odraslih Američanov jemlje multivitamine, vendar je zelo malo dokazov, da je to koristno. Ameriški znanstveniki namreč opozarjajo, da je dolgotrajno jemanje mul-

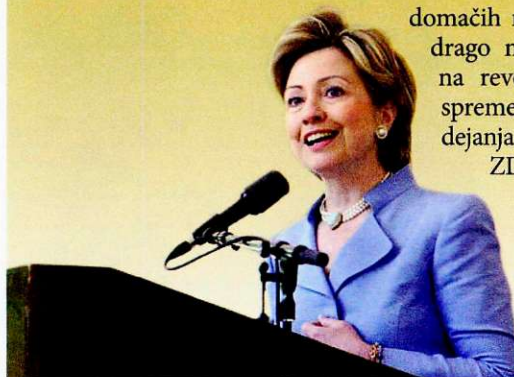
tivitaminov in mineralov lahko škodljivo. Nekateri ljudje sicer potrebujejo nadomestne vitamine. Tako na primer starejše ženske za krepitev kosti potrebujejo kalcij pa tudi vitamin D. Nobena študija pa ni prepričljivo dokazala, da imajo ljudje koristi od nepredpisane jemanja multivitaminov in mineralnih nadomestkov. Glede na nekatere študije je očitno, da sta koristnejša zdrava prehrana in telesna dejavnost.

Pogled v prihodnost

Hillary Clinton, ameriška senatorka iz New Yorka, je pozvala k revolucionarnim spremembam ameriške energetske politike in predlagala zmanjšanje nafne odvisnosti od tujine s programom večje uporabe etanola. Načrt senatorke predvideva zmanjšanje ameriške odvisnosti od tuje nafte za polovico do leta 2025 oziroma za 8 milijonov sodčkov nafte na dan. Hillary Clinton, ki sicer še ni razglasila predsedniške kandidature za leto 2008, čeprav je to pravzaprav že splošno pričakovanje, je dejala,

da nima smisla kriviti tujcev ali domačih naftnih podjetij za drago nafto, ker je treba na revolucionaren način spremeniti razmišljanje in dejanja vseh Američanov.

ZDA ta čas uvozijo 13,7 milijona sodčkov nafte na dan, do leta 2025 pa naj bi uvoz narasel na 15,6 milijona sodčkov na dan.

Vir: STA

TUJI TISK

Liberation

Škodljivo dihanje

To ni novost, vendar je šele zdaj uradno potrjeno: mogoče je zelo resno zboleti, če se preveč zadržujemo v lastnem stanovanju. Snovi, ki onesnažujejo zrak, benzol in formaldehid, pa tudi kancerogene snovi so obilno navzoče v vseh

prebivališčih. Formaldehid je v lepilih, politurah, barvah, kozmetiki in čistilih. Nič čudnega, če so to snovi našli v vseh 60 stanovanjih, ki so jih pregledali v raziskavi. Da ta snov ne bi škodila, njegova koncentracija ne bi smela presežati 10 mikrogramov na kubični meter. Toda povsod je koncentracija višja in dosega povprečno vrednost 17 mikrogramov. Čeprav je uporaba benzola strogo omejena, je bil odkrit v vsakem tretjem pregledanem stanovanju. Njegovemu delovanju so najbolj podvrženi ljudje, ki imajo poleg hiše garažo, tisti, ki delajo z barvami, in tisti, ki radi kaj popravijo sami. Da bi se izognili bolehnem, ki iz tega sledijo, je treba pogosto zračiti prostore oziroma čim več časa preživeti na svežem zraku.

Mignews

Evropejci

Kitajski in francoski arheologi so v eni največjih puščav na svetu, Takli Makanu na severozahodu Kitajske, odkrili štiri mumije predstavnikov evropeidne rase kavkazcev, ki so v teh krajih živeli pred več kot 2000 leti. Pre-

mer skrivnostnega starega mesta znaša 995 metrov, višina sten, ki so se ohranile do danes, je med tremi in štirimi metri. Francoski arheologi so s pomočjo sodobnih tehnologij ugotovili, da je mestece živelo pred približno 2200 leti. Med razvalinami so odkrili več kot dvajset pokopov, v treh so našli štiri prej omenjene mumije. Mreža kanalov, skladišča za žito, kamnite žrmlje in druge najdbe pričajo o tem, da so pred 2200 leti v tej puščavi živeli belci. Pasli so živino, namakali polja, izdelovali obleke iz ovčje in kamelje dlake ter kož, ki so jih barvali rdeče in rumeno. Izdelovali so leseno pohištvo.

INTERVJU

Mag. Tadej Tufek

Lanska izguba ni bila kritična

Denis Vengust, foto: Gregor Pohleven

Mag. Tadej Tufek je predsednik uprave Adrie Airways. Po diplomu na Ekonomski fakulteti v Ljubljani se je zaposlil kot pripravnik analitik v borzni hiši Medvešek Pušnik. Zatem je postal vodja analitskega oddelka v borzni hiši Abanke. Potem je postal namestnik direktorja Slovenske odškodninske družbe (SOD), kjer je bil odgovoren za upravljanje s premoženjem SOD. Ukvarjal se je z aktivnim upravljanjem podjetij in bil član več nadzornih svetov. V začetku lanskega novembra je v Adrii Airways postal član uprave za finance, 8. maja letos pa predsednik uprave nacionalnega letalskega prevoznika.

Kakšno stanje ste prevzeli v Adrii?

Nekatere priložnosti so bile v preteklosti vsekakor zamujene, vendar ocenjujem, da je pred nami veliko novih priložnosti, ki jih bo treba izkoristiti. Sprejeli smo novo strategijo. Imamo zelo jasne cilje in voljo zaposlenih za njihovo uresničitev. Eden bistvenih elementov strategije je prestrukturiranje letalske flote. Adriina flota je sestavljena iz 50-sedežnih canadairjev in 160-sedežnih airbusov. Na mnogih letih se pojavi problem, ko imamo prijavljenih od 70 do 90 potnikov. V takih primerih smo pred dilemo, ali naj prepeljemo samo 50 potnikov z manjšim letalom ali pa vse potnike v na pol praznem večjem letalu. Zaradi tega je bila pred spremembami v floti naša zasedenost letov v povprečju precej nizka, stroški letov pa previsoki, kar se pozna tako pri cenah kot pri uspešnosti prodaje in pri poslovnem izidu. Za regionalne prevoznike, kot je Adria, so primerna tudi 90- do 110-sedežna letala. Struktura flote se vedno načrtuje vsaj za pol leta do leta dni vnaprej. Najeli smo dva 110-sedežna boeinga 737-500. Eno je iz Ukrajine, drugo iz Nemčije. Letali smo najeli skupaj s posadko, z vzdrževanjem in zavarovanjem. Nekaj je bilo vprašanj in dvomov o ustreznosti najema ukrajinskega letala. Zato želim poudariti, da Adria vedno, preden gre v takšno operacijo, opravi skrben pregled pri potencialnem partnerju in preveri, ali so vsi standardi enaki kot pri nas. Poleg tega je pomembno poudariti, da ima ukrajinski nacionalni prevoznik Ukraine

International varnostni certifikat IOSA, ki ga je treba obnavljati na dve leti. To je najvišji varnostni certifikat, za njegovo pridobitev in ohranitev pa se preverja vse od organiziranosti letalske družbe in vzdrževanja do spoštovanja varnostnih predpisov. Za zdaj ga imajo le redke letalske družbe. Naj povem še, da je tudi ukrajinska posadka zelo profesionalna. Nasploh so bili naši ocenjevalci zelo pozitivno presenečeni, ko so obiskali sedež letalske družbe v Ukrajini. Države, ki še niso v EU, se pogosto precej bolj trudijo upoštevati vse standarde in predpise kot članice. Povprečna zasedenost letal pri Adrii je bila prej okoli 55-odstotna, z najemom dveh boeingov in oddajo enega airbusa pa se je precej povečala. S tem so se znižali povprečni stroški na potniški sedež. Poleg tega veliko prihranimo še pri operativnih stroških, saj je precej naših stroškov, kot so na primer pristajalne takse, vezanih na težo letal, ta pa je sedaj manjša. Prihranek pri oddaji airbusa in nadomestilu za najemom boeinga znaša okoli 3 milijone evrov. Načrtujemo, da bomo oddali še en airbus po enakem načelu, kot smo najeli oba boeinga, torej skupaj s posadko, z vzdrževanjem in zavarovanjem.

Načrtujete še najem dodatnih letal?

Število potnikov raste, zato bomo morali v prihodnosti najemati dodatna letala. Naša flota je bila sestavljena iz desetih letal – sedmih canadairjev in treh airbusov. Kot sem že omenil, smo najeli dva boeinga, načrtujemo pa še vpeljavo dveh saabov. Ti dve letali bomo uporabljali za tovorni promet. Imamo namreč nekaj zanimivih pogodb z velikimi tujimi poštarnimi podjetji. Pokrivamo povezave celotnega Balkana s Frankfurtom in Liègem, ki sta med najpomembnejšimi središči tovarnega letalskega prometa v Evropi.

Kaj je razlog za 9,5 milijona evrov izgube v lanskem letu in za že 4 milijone evrov izgube v prvem četrtletju letos?

Prvo četrtletje je vedno slabo, saj takrat na severni polobli ni sezona za letalske družbe, ker leti veliko manj potnikov kot v toplejšem delu leta. Podobno kot druge evropske

letalske družbe Adria tradicionalno posluje z dobičkom šele v sezoni, ki se začne nekje aprila ali maja in traja do oktobra. V sezoni je treba ustvariti dovolj dobička, da se pokrije zunajsezonska izguba in da ga ostane še dovolj ob koncu leta.

Devet in pol milijona evrov izgube v lanskem letu se sliši strašno. Če pa vse skupaj podrobneje pogledamo, vidimo, da razmere še zdaleč niso kritične. Za milijon evrov izgube so krive negativne tečajne razlike, saj Adria ni imela nobenega zavarovanja proti spremembam deviznih tečajev. 1,4 milijona evrov izgube izhaja iz naslova prestrukturiranja posojil. Predčasno smo poplačali okoli 80 odstotkov vseh posojil v višini približno 50 milijonov evrov in jih znova najeli po ugodnejši obrestni meri. Stroški teh finančnih operacij so nam poslabšali lanski poslovni izid, vendar bomo zaradi nižjih stroškov obresti precej več pridobili pri poslovnem izidu prihajajočih obdobjih. Obrestne mere so sedaj približno za polovico nižje, s čimer na letni ravni prihranimo vsaj milijon evrov. Poleg tega so posojila sedaj v evrih, medtem ko jih je bila prej večina v dolarjih. S tem smo izločili valutno tveganje pri njihovem odplačevanju. Pomemben del pretekle izgube je namreč nastal zaradi rasti tečaja dolarja glede na evro in s tem tudi na tolar, zaradi česar so se povečale obveznosti do naših posojilodajalcev. Poleg tega je bil iz meni neznanih razlogov velik del starih posojil najet na Kanalskih otokih, ki so t. i. off shore območje – davčna oaza z anonimnostjo lastništva podjetij. Zaradi tega smo morali naši davčni upravi plačevati še 25-odstotni pribitek na obresti. S prestrukturiranjem posojil je odpadel tudi ta strošek, ki je prej znašal okoli pol milijona dolarjev letno. Če odštejemo vse to, bi realna izguba znašala nekje od 5,5 do 6 milijonov evrov.

Velik del izgube so povzročile višje cene nafte. Gorivo, ki predstavlja kar okoli 16 odstotkov naših stroškov, se je namreč precej podražilo, Adria pa tega ni načrtovala in proti temu niti ni bila zavarovana. Podvojitve cen kerozina se je zato močno odrazila na rezultatih. Sedaj se tako kot velika večina naše konkurence zavarujemo tudi proti ►

► nevarnosti rasti cen kerozina. Zaradi večje konkurence in posledičnega padca cen (za 4 odstotke) smo dosegli nižji prihodek na potniški sedež.

Kakšni so drugi vaši načrti za sanacijo?

Začeli smo tudi aktivno prilagajati ceno voznic cenam naših konkurentov, čemur prej nihče ni posvečal dovolj pozornosti, tako da je cena naših voznic v prvih mesecih letošnjega leta precej padla.

Začeli smo z racionalizacijo svoje prodajne mreže. Predstavnštva v posameznih državah smo začeli združevati pod okrilje regionalnih predstavništev. Na novo smo jim določili pogoje poslovanja in znižali stroške. Predstavnštva bomo obdržali samo na strateško pomembnih trgih. Druge trge bomo pokrivali regijsko iz Slovenije. Stroške prodajne mreže bomo občutno znižali.

Preučili in prilagodili smo pogodbe z vsemi letališči, kjer vzletamo in pristajamo. Pri preskrbi letal na letališčih smo tako dosegli prihranke v višini 1,4 milijona evrov letno. Nov dogovor smo dosegli tudi z Aerodromom Ljubljana.

Zelo pomembno je, da smo sklenili sedemletno pogodbo o vzdrževanju motorjev za letala airbus. Pogodbo smo sklenili z IAE, izdelovalcem naših motorjev za A 320. Na ta način svoja letala servisira več kot dvajset letalskih družb in zaradi ekonomije obsega so stroški toliko nižji. S sklenitvijo te pogodbe bomo v sedmih letih prihranili dodatnih deset milijonov dolarjev.

Pri že omenjenem prestrukturiranju posojil je pomembno še, da smo podaljšali tudi ročnost posojil. Prej so vsa posojila zapadla v petih letih, kar je z vidika Adrie neustrezno. Sedaj smo rok odplačevanja raztegnili na deset let, pri čemer smo se dogovorili tudi za dveletni moratorij na odplačilo glavnice. S tem smo pridobili čas in denar za izvedbo prestrukturiranja.

Dober milijon evrov na letni ravni smo prihranili tudi pri cateringu – preskrbi z obroki za potnike. Namesto avstrijskega Airesta, ki nam je poprej pripravljala obroke tako za ekonomski kot za poslovni razred, smo obroke za ekonomski razred začeli pripravljati sami v sodelovanju z večinoma domačimi dobavitelji. Očitali so nam, da smo namerno favorizirali domače dobavitelje. Vendar ni tako. Domači dobavitelji so videli priložnost v oglaševanju pri milijonu potnikov na leto, medtem ko tujci tega niso prepoznali kot priložnost.

Kako se bo sanacija odrazila na številu zaposlenih in na plačah?

Prenovili smo sistematizacijo delovnih mest za 200 od 550 zaposlenih. Znižali smo fiksne plače in uvedli variabilni del, ki zajema 10 do 20 odstotkov plače. Ta del plače bo povezan s cilji, ki smo si jih zastavili za letošnje

leto. Če bodo cilji doseženi, bodo zaposleni dobili enako plačo kot doslej; če bodo preseženi, bodo njihove plače višje. Kolikor cilji ne bodo doseženi, bodo plače nižje. Vendar je doseganje in preseganje zastavljenih ciljev v interesu nas vseh.

Uvajamo tudi štiri profitne centre – redni promet, čarterski promet, tovorni promet in tehniko. Stimulativni del plače zaposlenih v profitnih centrih bo vezan na poslovanje njihovega profitnega centra.

Kolikor bo obseg prometa naraščal po enaki stopnji kot doslej, bomo v Adrii vsekakor še zaposlovali – predvsem pilote oziroma kabinsko osebje.

Slišati je, da načrtujete odprtje podjetja na Slovaškem, s čimer bi zmanjšali davčno obremenitev.

Za zdaj ne. O tem smo sicer razmišljali, a se doslej nismo odločili za nič konkretnega, temveč je ostalo bolj pri razmišljanju in idejah.

Doslej sva govorila predvsem o zmanjševanju stroškov. Kaj pa rast obsega poslovanja?

Za letošnje leto načrtujemo približno za 10 do 12 odstotkov višji obseg prihodkov kot v preteklem letu. Marsikdo nam ni verjel, vendar trendi in izidi poslovanja za prvih pet mesecev kažejo, da dosegamo in celo presegamo napovedi. Rast števila potnikov v prvih petih mesecih letos je več kot 15-odstotna. Lani

smo imeli okoli 940.000 prepeljanih potnikov, medtem ko bomo letos prvič v samostojni Sloveniji presegli magično mejo milijon prepeljanih potnikov.

Iz česa raste število prepeljanih potnikov? Gre za rast na obstoječih linijah ali že za učinke novih linij, ki Ljubljano povezujejo z Rimom, Tirano in Barcelono?

Gre za učinke obstoječih linij, saj smo nove povezave šele uvedli. Vendar tudi nove linije delujejo v skladu z načrti. Zaradi rasti števila potnikov se je še dodatno povečala izkoriščenost potniške kabine, kar je glede na velik delež fiksnih stroškov v celotnih stroških zelo pomembno za končni poslovni izid. Približujemo se 70-odstotni zasedenosti, ki je povprečje pri večini tradicionalnih prevoznikov.

Število potnikov raste tudi zaradi same rasti trga, saj ljudje čedalje več potujejo z letali. Čas je namreč čedalje dragocenejši, medtem ko so cene voznic vse bolj sprejemljive. Ocenjujemo, da se bo rast trga še nadaljevala. Del rasti obsega poslovanja izvira tudi iz naših marketinških akcij. Prav tako se veliko posvečamo usklajevanju linij s tujimi letalskimi družbami, tako da imajo potniki, ki z nami priletijo na določeno destinacijo, takoj naprej čim bolj prilagojene vse notranje in zunanje lete.

Zelo veliko delamo in načrtujemo tudi na področju t. i. incominga, to je, da tuje goste pripeljemo v Slovenijo. Na tako majhnem

Večina evropskih letalskih prevoznikov, ki ima v svoji floti canadairje, recimo Lufthansa in Austrian Airlines, jih servisira pri nas.

trgu, kot je slovenski, namreč ne moreš vsega poslovanja opirati samo na prevoze domačih potnikov v tujino in iz nje. Z nekaj slovenskimi t. i. touroperaterji že sodelujemo na tem področju, na primer s Kompasom in Globtourjem, in vsako leto pripeljemo večje število tujih gostov v Slovenijo. Z Aerodromom Ljubljana in s Hoteli Morje iz Portoroža smo partnerji v zelo pomembnem projektu, kjer želimo po zgledu Irske pri tujih gostih propagirati preživljanje počitnic v Sloveniji. Za zdaj so naše skupne marketinške aktivnosti osredotočene na štiri območja – na Pariz, Benelux, Frankfurt in London. Tam bomo imeli svoje ljudi, ki se bodo ukvarjali z neposrednim trženjem – obiskovali bodo agencije in podjetja ter prodajali skupno storitev Hotelov Morje, Aerodroma Ljubljana in Adrie Airways.

Kolikšni so pritiski na cene vozovnic? Kako občutite konkurenco nizkocenovnih prevoznikov?

Glede na zdajšnje cene goriv so cene vozovnic na spodnjih nivojih in je malo verjetno, da bi se lahko še znižale. Tudi drugi prevozniki ne bodo mogli še naprej poslovati z izgubo; Alitalia je imela recimo v prvem četrtletju 155 milijonov evrov izgube, Austrian Airlines okoli 100 milijonov evrov, tudi Easy Jet je zabredel v rdeče številke.

Tradicionalni prevozniki, kot je Adria Airways, uporabljamo drugačen cenovni model kot t. i. nizkocenovne letalske družbe. Pri slednjih se je treba zavedati, da po najnižjih cenah, ki jih oglašujejo, dejansko prodajo le manjši del vozovnic, vse druge prodajo po višjih cenah. Poleg tega je pri nas večina stvari vključena v ceno. Na drugi strani nizkocenovniki nadgrajujejo osnovno ceno, saj je vrsto stvari treba doplačati. Zaračunajo vam dodatne pristojbine, vsak dodaten kilogram prtljage itd. Ne smemo zanemariti niti časovnega vidika. Z nami letite na glavno letališče, z nizkocenovnimi prevozniki pa na sekundarna letališča, ki so bolj oddaljena od ciljnih mest. Nekdo, ki leti z nami v Barcelono, bo prihranil precej časa in dodatnih stroškov v primerjavi s poletom z nizkocenovnikom, ki leti recimo iz Benetk. Upoštevati je namreč treba čas in stroške prevoza iz Slovenije v Benetke in pri vrnitvi še v obratni smeri, poleg tega še čakanje na meji. Pri nizkocenovnem prevozniku je treba upoštevati tudi dodatne stroške na cilju in čas, potreben za prevoz z letališča do kraja namestitve in pri povratnem letu še nazaj. Mi namreč letimo na osrednje letališče v Barceloni, medtem ko nizkocenovnik leti na letališče, oddaljeno 90 kilometrov. Pomembno je upoštevati tudi čas odhoda in povratkov. Naši leti so navadno prilagojeni tako, da imamo zgodnje odhode iz Ljubljane in pozne povratke, kar omogoča maksimalni izkoristek časa na destinaciji, nizkocenovni prevozniki pa imajo navadno zakupljene manj

Velik del starih posojil je bil najet v davčni oazi na Kanalskih otokih, zaradi česar smo morali naši davčni upravi plačevati še 25-odstotni pribitek davka na obresti.

privlačne termine, ki so na letališčih tudi cenejši. Nizkocenovni prevozniki so torej konkurenca, vendar ne neposredna, saj ciljajo na drug del trga oziroma potnikov.

Kakšni so sedaj odnosi v kolektivu? Zaznati je bilo mogoče ostra nesoglasja med nadzornim svetom in sindikatom.

Nekatera nesoglasja so obstajala predvsem zato, ker ni bilo ustreznega pretoka informacij. Komuniciranje v podjetju preprosto ni obstajalo. Posledično je bilo veliko napačnih interpretacij. Marsikdo si je marsikaj predstavljal napačno. To je bil problem. Pri uvajanju velikih sprememb, povezanih s sanacijo, je komunikacija pomembna. Zadeve se sedaj urejajo.

Vaš predhodnik g. Lučovnik je poudarjal pomen Adrie kot regionalnega servisierja canadairjev. Kako je sedaj s tem?

Adria je pooblaščen servisier tako za canadairje kot airbuse, s tem da smo za prve edini v Evropi, kar je prav gotovo zelo pomembno. Večina letalskih prevoznikov, ki imajo v svoji floti canadairje, recimo Lufthansa in Austrian Airlines, jih servisira pri nas.

Lani smo začeli s servisiranjem airbusov tudi za tuje naročnike. Servisiramo letala več evropskih prevoznikov, letos pa smo tudi prvič sami izvedli 16-letni pregled na lastnem letalu tipa A 320. Tehnika je kakovostna, to priznavajo tudi drugi. Zato ima v Adrii zagotovo zelo lepo prihodnost.

Imate kakšne načrte za polete z mariborskega letališča?

O Mariboru vsekakor razmišljamo. V prvi fazi imamo v mislih morebitne čarterske lete. Dvomim namreč, da je dovolj potnikov za redne linije. Potrebna bi bila povezava z lokalnimi skupnostmi in podjetji, predvsem turističnimi, ki bi bila zainteresirana za spodbujanje linije. Kolikor bi Adria začela s poletji, bi morala del tveganja glede zasedenosti letal prevzeti tudi zainteresirana lokalna podjetja. Šlo bi namreč za prevažanje tujih turističnih gostov v Slovenijo.

Veliko se govori o močnih pritiskih s strani Slovenske ljudske stranke in nekaterih njenih vidnih posameznikov pri prevzemanju nekaterih poslov v Adrii Airways.

Po mojih ocenah je bilo v teh govoricah veliko pretiravanja. Uprava je že po zakonu o gospodarskih družbah pri svojih poslovnih odločitvah samostojna in pri tem

tudi vztrajamo. Imamo jasno strategijo, ki jo je nadzorni svet potrdil. Slednji nadzoruje poslovanje, ne more pa prevzeti vodstva družbe.

So predvidene kakšne strateške povezave, ki bi lahko zrasle iz članstva v mreži letalskih družb Star Alliance? V preteklosti se je omenjala možnost prevzema s strani Lufthanse, ki je glavni člen te mreže.

Če želi biti letalska družba pomemben igralec med tradicionalnimi letalskimi prevozniki, mora vsekakor biti članica neke skupine, da lahko svojim potnikom omogoči dobro mrežo nadaljnjih letalskih povezav. Za članstvo v Star Alliance je treba izpolniti zelo visoke zahteve. Poleg tega mora letalsko družbo v članstvo nekdo povabiti.

V prvi fazi si bomo vsekakor prizadevali za poslovno sodelovanje, tako v okviru Star Alliancea kot tudi z drugimi partnerji. Na dolgi rok menim, da bi bila zelo smiselna strateška povezava s katero izmed večjih letalskih družb, v prvi fazi prek četrtinskega lastniškega deleža v Adrii. Panoga se združuje in zato so povezave smiselne. Ko bomo končali sanacijo in se bo poslovanje ustalilo, bo smiselno poiskati strateškega partnerja.

Kakšen poslovni izid pričakujete ob koncu leta?

V plan za leto 2006 smo zapisali, da načrtujemo dobiček iz poslovanja, celoten poslovni izid pa naj bi bil minimalno pozitiven. ▣

Partizani 30. maja 1945 peljejo vrnjene domobrance in civiliste skozi Kranj — v smrt.

Slovenija 1945

V. M., foto: arhiv Muzej novejšje zgodovine, Gregor Pohleven

Pod naslovom *Slovenija 1945* je izšla še ena knjiga, ki prikazuje poveljno tragedijo domobrancev. Avtorja sta dva Angleža.

Najprej je knjiga, ki nosi podnaslov *Smrt in preživetje po drugi svetovni vojni*, izšla v angleščini v Veliki Britaniji, saj sta avtorja Angleža John Corsellis in Marcus Ferrar. Corsellis je bil britanski kveker in pacifist, ki je med drugo svetovno vojno pod okriljem britanske 8. armade zagotavljal humanitarno pomoč beguncem. Bil je v Vetrinju, ko so maja 1945 tja prispeli slovenski begunci, in bil je priča repatriaciji domobrancev. Dve leti je skrbel za Slovence, ki so ostali v begunskih taboriščih na Koroškem. Pozneje je v Angliji vodil jezikovno šolo. Živi v Cambridgeu. Marcus Ferrar je bil med hladno vojno dopisnik Reutersa iz Vzhodne Evrope. Pozneje je pri Reutersu delal kot višji menedžer. Poročen je s Slovenko in živi v Švici. Prav njegova žena Evelina je knjigo iz angleščine prevedla v slovenščino in zdaj jo je Založba Mladinska knjiga izdala v zbirki *Premiki*.

Prevarani, pomorjeni ... Avtorja sta pripoved razdelila na štirinajst

poglavij. V prvem *Čez Ljubelj* opisujeta apokaliptično pot domobrancev in njihovih civilnih soročnikov čez Ljubelj na avstrijsko Koroško. V drugem poglavju *Šahovske figure* sta na kratko orisala razmere v Sloveniji med drugo svetovno vojno in okupacijo, ki so jo komunisti izkoristili za izvedbo boljšeistične revolucije. Kljub skrivanju svojega zločinskega pro-

jekta za uporom proti okupatorju je bila njihova revolucionarna morija tako silovita in sistematična, da je nihče ni mogel prezreti in je že sredi leta 1942 povzročila protirevolucionarni upor.

Pretresljivo je tretje poglavje *Prevarani*, v katerem opisujeta vračanje domobrancev v roke partizanom. Jasno sta izpostavila odgovornost angleške vojske, ki je za vračanje

uporabila laž, da jih premeščajo v Italijo. Še bolj pretresljivo je poglavje *Pomorjeni*, ki govori o pomorih domobranske vojske. Sledijo poglavja o preživetju tistih, ki se jim je uspelo izogniti veliki angleško-komunistični prevari in smrti v poveljni pomorih (*Razseljene osebe, Pojdite domov, Tema pred zoro*). V tem delu knjiga opisuje čudovito zgodbo o preživetju v begunskih taboriščih v Avstriji, v kateri je prav John Corsellis odigral pomembno vlogo. Sledijo poglavja, v katerih sta se avtorja lotila nadaljevanja begunske epopeje: njihove poti čez ocean na obe ameriški celini (*Perónovo vabilo, V talilni lonec*). V zadnjih poglavjih (*Nemirna vest, Ukvarjanje z zgodovino, Zbogom, Argentina?, Dolga pot do sprave, Še ni konec*), knjiga obravnava slovenski preživetveni čudež ter težavno pot do resnice in sprave. Avtorja sta svojo pripoved naslonila na številna pričevanja; poleg objavljenih je Marcus Ferrar intervjuval številne poznavalce tega dogajanja.

Izziv – razumeti To, da sta avtorja knjige tujca, ima kar nekaj prednosti. Ker nista čustveno vključena v slovenski mnenjski »spopad« o slovenski polpretekli zgodovini, sta lažje videla nekatere značilnosti in ključne elemente te slovenske zgodbe. Enega od njih je Marcus Ferrar navedel v uvodniku, ko je zapisal: »Pred mano je bil ogromen izziv – razumeti.« Ja, razumeti! Videti je, da se tujec lažje zaveda tega pomembnega pristopa k nekemu pojavu kot pa Slovenci, ki se v razpravo vključujemo z mnogimi predsodki, ki nam jih je vcepila indoktrinacija v preteklih desetletjih. Če bi se tisti Slovenci, ki mislijo, da o našem medvojnem in poveljnem dogajanju »vse vedo« ali vsaj toliko, da lahko izražajo sodbe o prav in narobe, pri svojem razmišljanju o naši polpretekli zgodovini zavedali enega bistvenih intelektualnih vprašanj – poskušati razumeti, potem bi bile njihove ugotovitve zagotovo bližje resnici. Samo primer. Lahko smo osupli, s kakšno lahkoto dajejo mnogi Slovenci izjave o škofu Rožmanu oziroma o njegovi medvojni vlogi (dopisi italijanskemu okupatorju in njegova navzočnost pri

Zgodba o preživelih

»Ko je druga svetovna vojna končno izdihnila, se je po cesti proti Ljubelju gnetlo Slovencev. Zapustili so domove in bežali v Avstrijo. Zemljevid Evrope je bil spremenjen in po celotnem ozemlju so pešale ogromne množice moških, žensk in otrok. Vključevali so se v največjo selitev, kar jih je ta kontinent doživel. Slovenci niso vedeli, da jih bo večina tistih, ki so se mukoma vzpenjali po makadamski cesti proti prelazu, nekaj tednov pozneje končala v množičnih pobojih v globinah gozdov. Nekaterim je bilo prizaneseno dobesedno v zadnjem trenutku.

To je zgodba o preživelih – njihovih dilemah, izdajstvu, prikrajšanosti in zapostavljenosti – ter o njihovi odločenosti, da si tisoče kilometrov stran ustvarijo nova življenja. Pri tem so si solidarno pomagali.«

(Začetek prologa v knjigi *Slovenija 1945*)

paradi ali prisegi), pri čemer jih prav nič ne moti hitrost izreka (ob)sodb in dvomljivo moraliziranje. Škof Rožman namreč prav ničesar od tega ni počel zato, da bi Slovencem škodil, ampak zato, da bi v skrajno težavnih situacijah – v razmerah komunistične propagande in revolucionarnega terorja – s svojo besedo ali navzočnostjo pomagal in tolažil.

Drugo takšno sporočilo tujca Slovencem je zapisano na strani 16: »Tistim, ki druge hitro presojajo, ta zgodba nalaga ponižnost.« S tem sta avtorja izrekla nekaj zelo pomembnega. Zgodba v knjigi namreč govori o izjemnem številu usod, stisk in tragedij, ob katerih velja zapisati še eno sporočilo. Še danes se namreč nekateri sprašujejo, kako to, da so bili domobranci tako naivni: naivni med vojno, naivni v vetrinjskem taborišču in naivni celo na poti v smrt. Seveda se lahko takšnim vprašanjem nekdo, ki poskuša razumeti, samo čudi in ga žalostijo. Spraševalci se namreč niso sposobni ali se nočejo poglobiti v okoliščine in razmere, v katerih so se te medvojne in povojne zgodbe dogajale. Nekateri si kljub mnogim podatkom, ki so danes v Sloveniji vsesplošno objavljeni in znani, še vedno pred njimi zatiskajo oči in se vdajajo lahkotnosti (ob)sodb.

Lahkotnost (ob)sodb Seveda je tudi v tej knjigi nekaj pomanjkljivosti in netočnosti, kar je za tujega avtorja opravičljivo. Prav presenetljivo in osupljivo pa je, kako globoko do realne podobe sta avtorja prodrla v tej naši dokaj zapleteni

zgodbi. Morda sta še največjo krivico naredila generalu Krenerju, ki sta ga – skozi nekatere precej neodgovorne izjave intervjuvancev – prikazala v zelo slabi luči. Prav gotovo sta mu naredila krivico, saj je bil tudi general Krener žrtev mnogih tako rekoč brezizhodnih situacij – najhujše seveda v Vetrinju ob vračanju domobrancev. General Krener je bil odgovoren za svojo vojsko in je ni mogel kar takoj, ob prvih govorih (!) razpustiti. Za nazaj, potem ko poznamo ves potek dogodkov, je vedno lahko govoriti, presojati in moralizirati. Nedopustno pa je ne upoštevati takratne situacije in takratnega vedenja. Tako sta avtorja uporabila tudi izjavo Milči Lekan, da »so vsi vedeli, da gredo v smrt«, kar je njuna napaka, saj nam zdrava pamet kaže, da je takšna izjava pretirana, neresnična in krivična.

Vračanje v smrt Naj v nadaljevanju navedemo nekaj odlomkov iz tistega dela knjige, kjer avtorja pišeta o vračanju domobrancev v roke Titovim partizanom.

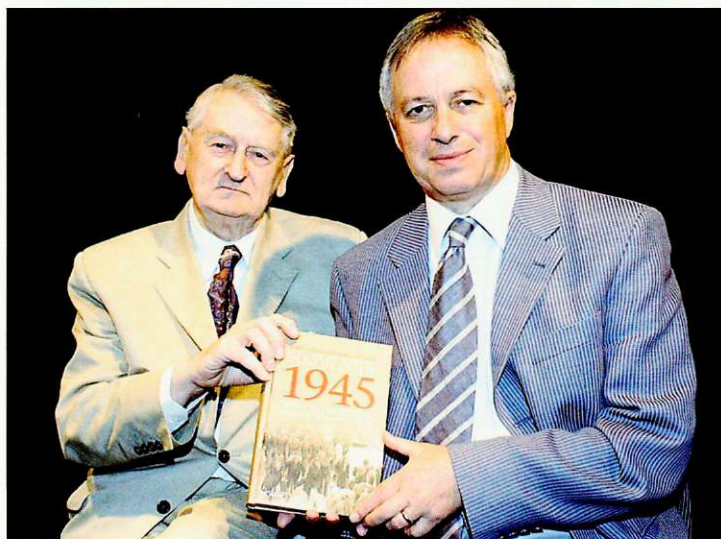
»Pet dni pozneje, 27. maja, so Britanci med plohami, ki so taborišče spremenile v močvirje, začeli pošiljati domobrince nazaj v Jugoslavijo, smrti naproti. Vračanje je bilo del večje operacije. Skoraj istčasno je britanska armada v Avstriji poslala 45.000 predanih Kozakov sovjetski Rdeči armadi, 14.000 Srbov in Hrvatov pa Titu. Pri Kozakih so morali uporabiti silo, saj so ti vedeli, da jih ob vrnitvi čakajo smrtonosni povračilni ukrepi. Operacija se je sprevrgla v nasilje, ubijanje, samomore in obup.«

Tu sta avtorja prezrla, da se angleška zavrnitev okoli 200.000 Hrvatov na pliberškem polju ni prav nič razlikovala od drugih vrnitev. Angleži so Hrvate zavrtni in jih s tem prepustili na milost in nemilost partizanom, potem ko so se s partizani o tem pogodili. Ob tem velja omeniti, da je malo verjetno, da pri vračanju beguncev nazaj v Jugoslavijo ni šlo za kupčijo med Angleži in partizani, kot trdita avtorja knjige (str. 68). Če pogledamo datume, kdaj so se partizani umaknili s Koroškega in kdaj so Angleži začeli vračati begunce, potem je prav malo verjetno, da bi šlo za naključje, še posebej ker so partizani južno Koroško načrtno

John Corsellis

»Direktor jezikovne šole v Britaniji je 30 let odtraval spomin na grozne dogodke, ki jim je bil kot humanitarni delavec priča ob koncu druge svetovne vojne. Tedaj, sredi sedemdesetih let, je v njegovo pisarno stopil študent in za vedno spremenil njegovo življenje. Šlo je za nedolžno vprašanje glede delovnega dovoljenja. John Corsellis je pogledal potni list in se zdrznil. Pred njim je stal argentinski Slovenec. John je vedel, zakaj živi v Argentini. Zelo dobro je vedel. V preteklosti, leta 1945, je bil priča prevari, ki je odvedla v smrt 12.000 ljudi, in odigral svojo vlogo pri reševanju preostalih 6.000, ki so dobili zatočišče v begunskem taborišču.«

(Iz uvoda v knjigo *Slovenija 1945*)

John Corsellis in Marcus Ferrar

zasedli, potem pa so se kar nenedoma in organizirano iz nje povsem umaknili. Komunistom je pač revolucija pomenila veliko več kot npr. narod ali demokracija – narod so prevarali (predvsem z nasiljem) in 45 let vladali z diktaturo.

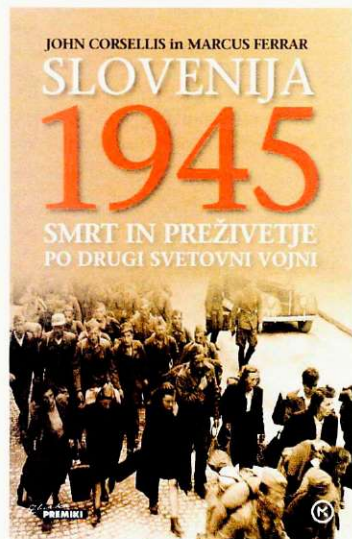
Britanska prevara »Pri Srbih, Hrvatih in Slovencih se je britanska vojska zatekla k prevari, da bi zagotovila njihov mirni odhod usodi naproti. Razširili so vest, da jih pošiljajo v boljše opremljeno taborišče v Palmanovi v Italiji, zahodno od Trsta. To je bila laž.«

V nadaljevanju sta avtorja navedla dve usodni vojaški povelji. »14. maja je general sir Brian Robertson, glavni upravni častnik v vrhovnem zavezniškem poveljstvu za Mediteran, poslal 8. armadi sporočilo: 'Vse predano osebje jugoslovanske nacionalnosti, ki je služilo v nemških silah, je treba razorožiti in izročiti lokalnim jugoslovanskim silam.' To je vključevalo Slovence, ki so tudi bili jugoslovani.

Brigadir Toby Low, pozneje lord Aldington in minister britanske vlade, je 17. maja kot načelnik štaba 5. korpusa izdal drugo povelje: 'Vsi Jugoslovani, ki so trenutno na območju korpusa, bodo čim prej predani Titovim silam. Te sile je treba takoj razorožiti in jim NE povedati cilja preselitve.' /Poudarek v izvorniku./ Tudi tukaj so bili zajeti vsi Jugoslovani in ne samo Hrvati. Vključeni bi lahko bili tudi civilisti, ne samo tisti, ki so nosili orožje.

Že nekaj ur pozneje je prišlo še eno povelje od Alexandra, da je treba 'vse četnike in jugoslovanske disidente premestiti v Distone južno od reke Pad v Italiji'. Poveljstvu 8. armade in 5. korpusa tega nista upoštevali in sta namesto tega izvajali Robertsonov ukaz s 14. maja. Osemnajstega maja je 5. korpus začel Hrvate in Srbe pošiljati nazaj v Jugoslavijo.«

Kot prej nacisti Med opisi vračanja sta avtorja navedla tudi naslednje: »Veselo razpoloženje ▶

► se je v trenutku spremenilo, ko so jih začeli s silo trpati na vlake. Nicolsona, ki je bil priča tem transportom in je vedel, kaj se dogaja, je prizor spominjal na deportacije ujetnikov v nemško koncentracijsko taborišče: 'Ko so bili živinski vagoni polni, so naši gardisti povlekli vrata skupaj in jih zaklenili s ključavnico. Zaklenili so tudi vrata potniških vagonov. Ko je bilo vse varno, so se umaknili, njihovo mesto pa so takoj prevzeli Titovi partizani, ki so se bili skrivali v grmovju in stavbah postaje. Vagoni so bili stari in skozi razpoke opaža so lahko /domobranci/ natančno videli, kaj se dogaja. Začeli so tolči po stenah vagonov in kriče preklinjati, ampak ne partizanov, temveč nas, ki smo jih prevarali, jim lagali in vsaj moške poslali v gotovo smrt. Ta prizor se je ponavljal dan za dnem, dvakrat na dan. To je bila moja najbolj strahotna izkušnja v življenju.'

Preživeli se spominjajo, da so britanski vojaki kričali nanje, vane usmerjali puške in tu pa tam ustrelili.«

Za slovensko literaturo in film vetrinjska epopeja ne obstaja.

Krotko v smrt?! Začudenje zbuja naivna formulacija v knjigi (str. 72): »Čez čas ukana Britancev skoraj ni bila več potrebna. Večina domobrancev je šla krotko v smrt, tudi ko je že postalo jasno, kaj se dogaja.«

Prav gotovo večina domobrancev ni »šla krotko v smrt«, kot se je zapisalo avtorjema. Šlo je za druge stvari, ne pa za to, da je nekdo šel »krotko v smrt«. Slovenska protirevolucija je od leta 1942 do maja 1945 imela za seboj celo serijo izjemno težavnih situacij, ob katerih nekateri zelo radi moralizirajo, ne da bi upoštevali številne dejavnike, ki so vplivali na to, da se je nekdo obnašal tako, kot se je, in ne drugače. Tudi zato je navedena izjava Malči Lekan, da »so vsi vedeli, da gredo v smrt« (str. 73), toliko kričnejša, a tudi povsem napačna.

Tudi izjava Jožeta Lekana, ki jo avtorja navajata na strani 76, ne more opravičiti teh lahkotnih trditvev: »Večina je bila tako razočarana, tako pretresena, da se enostavno niso premaknili. Podrli so šotore, sedli nanje in čakali na transport. Šel sem navzdol k praznim britanskim tovornjakom, kjer so lepo čakali v vrsti, da jih vkrcajo.

Stopali so gor, na da bi trenili z očesom. Nihče ni počel nič drugega razen vkrcavanja na tovornjake. Britancem ni bilo treba nikogar siliti. V zadnjem trenutku sem enega od prijateljev potegnil iz vrste in mu rekel: 'Če ostaneš živ, lahko iz svojega življenja še kaj narediš. Če pa umreš, si mrtev in je vsega konec.' Zapustil je četo, ko pa so odhajali zadnji transporti, si je nenadoma premislil in skočil na poslednji tovornjak in se odpeljal.«

Tudi ta izjava je precej zavajajoča, saj je dana dolgo po dogodkih, potem ko se je vedelo za vso zgodbo, in ne upošteva mnogih okoliščin: trenutne situacije vojaka, ki je vojak iz nekega razloga, predvsem pa ne upošteva večletne predzgodovine tega vojaka; ta je dobesečno nabita s tragiko, ki je bila mogočen mobilizator. Tudi nekatere druge v knjigi navedene izjave ne upoštevajo vsega tega (npr. izjava Marjana Lobode, str. 78).

Gesta obžalovanja Avtorja omenjata tudi izjavo že omenjenega Jožeta Lekana, ki je menda 55 let pozneje v Clevelandu v svakovi sobi, polni slik slovenskih pokra-

jin, izjavil: »Britance sovražim z dna duše. Še vedno sem tako besen, da bi streljal nanje, če bi imel možnost.« Na koncu knjige, v sklepni besedi, Marcus Ferrar zapiše, kako sta s Corsellisom po izidu angleške knjige pisala britanskemu ministrskemu predsedniku Tonyju Blairu in ga pozvala h gesti obžalovanja, da so Britanci leta 1945 poslali slovenske domobrince v smrt. Odgovoril jima je minister za zunanje zadeve Jack Straw, vendar izmikajoče. Po tem so v angleškem parlamentu začeli podpisovati peticijo za sprožitev razprave o vlogi (krivdi) Angležev pri vračanju domobrancev in njihovem pomoru. Doslej jo je podpisalo petdeset članov parlamenta in nekatere druge pomembne osebnosti angleške politike.

Slovenska izdaja knjige *Slovenija 1945*, ki vsebuje tudi spretno besedo Draga Jančarja, je vsekakor vredna pozornosti tudi slovenskega bralca, čeprav je angleška izdaja (že v ponatisu) še pomembnejša, saj z veliko zgodbo naše zgodovine seznanja tudi angleško govoreči svet. **D**

TEBI, SLOVENIJA!

Koncert ob 15-letnici Republike Slovenije

Poletno gledališče Studenec pri Domžalah
petek, 16. junija, ob 21h
 (javna generalka ob 17.30)

Z nami bodo:

Orkester slovenske policije

Pia Brodnik, sopranistka, Andreja Zakonjšek, sopranistka, Marko Kobal, baritonist

Slovenski oktet, Vokalna skupina Gloria

Nuša Derenda, Alenka Godec, Irena Vrčkovnik, Majda Petan, Oto Pestner, New Swing Quartet, Perpetuum Jazzile

Ansambel Franca Miheliča, Ansambel Špica

Voditelja:

Jure Sešek in Bernarda Žarn

Gostje - voditelji:

Janez Dolinar, Ida Baš, Danica Godec

Pridite tudi vi!
Čestitajmo naši Sloveniji
za 15. rojstni dan.

RADIO OGNJIŠČE

Najbrž ni treba dokazovati, da so dvojezični slovarji, še posebej kadar gre za jezike sosednjih narodov, temeljna in za spoznavanje ter jezikovno, kulturno in materialno menjavo nujna in nenadomestljiva dela. Za italijanščino sta se kar nekaj desetletij v Sloveniji uporabljala predvsem dva slovarska pripomočka, ki sta v času nastanka pomenila pomemben prispevek k slovenskemu dvojezičnemu slovaropisju, vendar so se od takrat temeljito spremenile jezikovne in družbene razmere, posledično pa tudi načini uporabe sodobnih jezikov, zato je povsem naravno, da se novi jezi-

Trstu. Maturiral je na realni gimnaziji v Postojni. Dela svetovnih klasikov je bral v italijanščini. Po maturi se je vpisal na filozofsko fakulteto, oddelek za romanistiko. Po diplomu leta 1957 je bil lektor italijanskega jezika na Univerzah v Beogradu (1961–1973) in Ljubljani (1973–1990). Italijanščino je poučeval na srednjih šolah in univerzi. Po sklenjenem pedagoškem obdobju se je zakopal v delo na slovarju.

Uresničitev sanj »Ko sem sredi aprila dobil v roke prvi izvod *Velikega slovensko-italijanskega slovarja*, sem, ne da bi pretiraval, začutil, da so se mi vendarle uresničile sanje. Izpeljal sem načrt, ki sem si ga dokaj skromno in neobgljeno zastavil sredi osemdesetih let 20. stoletja,« komentira prof. Šlenc ta svoj in tudi nacionalni veliki dogodek. »S svojim *Velikim italijansko-slovenskim* in *Velikim slovensko-italijanskim slovarjem* sem, tako upam, zapolnil vrzel v slovarski obravnavi slovenščine in italijanščine, ne nazadnje zato, ker so po slovarju nestrpno spraševali rojaki na Koprskem, Tržaškem in Goriškem, prav tako vsi tisti, ki jim je romanistika študijska smer.«

Povezovallec sosednjih nacij

V. M.

Izšel je *Veliki slovensko-italijanski slovar* (založba DZS) avtorja prof. Sergija Šlenc. Na 1.539 straneh prinaša 90.000 gesel.

kovni priročnik trudi ujeti korak s časom in hkrati prikazati tudi širše bogastvo obeh jezikov.

Več kot 90.000 gesel Leta 1997 je izšel *Veliki italijansko-slovenski slovar*, ki ga je napisal prof. Sergij Šlenc. Zdaj mu je prof. Šlenc pridružil še dvojnika: *Veliki slovensko-italijanski slovar*. Najobsežnejši slovensko-italijanski slovar je primeren za vse uporabnike vseh vrst in zahtevnosti, saj poleg gesel iz splošnega jezika vključuje tudi strokovno in znanstveno izrazje, lastna imena, številne primere rabe in ustaljene besedne zveze. Več kot 90.000 gesel je sestavljenih tako, da zlahka

najdemo različne pomeni, ki pripadajo neki besedi.

Zapolnjena velika vrzel Prof. Šlenc iz Ilirske Bistrice je jezikovno gradivo začel računalniško zbirati leta 1986. Do takrat si je besede zapisoval na kartice. Garaško delo je obrodilo sad, dva velika slovarja, s katerima je avtor dokončno zapolnil veliko vrzel in Slovenci imajo oba velika slovarja z italijanščino. Že za *Veliki italijansko-slovenski slovar* je dobil pomembna italijanska priznanja (poleg velike nagrade »za italijanska književna in znanstvena dela, ki so bila prevedena v slovenski jezik«, je leta 2004 dobil visoko

italijansko odlikovanje red zvezde italijanske solidarnosti, ki jo podeljuje italijanski predsednik).

Doma v italijanščini Italijanski jezik je bil za prof. Šlenc jezik otroštva in mladosti, saj se je šolal v Ilirski Bistrici, na Reki in v

Klasične oblike in vsebine Šlenc čeva velika slovarja sta klasične oblike in vsebine. »V mojem slovarju ni nič posebno izvirnega, lahko povem le to, da sem se zgledoval po velikih, zlasti italijanskih slovarjih, uporabljajoč jezikovno znanje, ki sem si ga na nabral v letih študija, poučevanja in prevajanja.«

Slovar je temeljno sredstvo, ki ga mora vsak narod do skrajnih možnosti urediti, sicer nekoristno sanja o včlenitvi v družbo evropskih narodov. Razvitega naroda pa ni brez velikih slovarjev, v katerih se pomerijo zmogljivosti jezikov med seboj. ■

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Brežice

Petra Janša Foto: vir STO/ S. Rožman

Viteška dvorana

Brežice (162 m) so obmejno mesto ob reki Savi, ki so na levem bregu svoje struge narekovoale pozidavo starega mestnega naselja in mu tako določile tudi ime, kar nam potrjuje tudi **mestni grb**, v katerem so nakazani trije grički, brežci, pod njimi pa je s tremi modrimi valovnicami na beli podlagi upodobljena voda. Z obzidjem utrjeno mesto je zraslo ob mogočnem gradu, ob katerem sta se v srednjem veku razvijala trgovina in obrt. Danes v gradu deluje Posavski muzej z bogatimi zbirkami kulturne dediščine Posavja.

Naselje z imenom Rein Brežiška kotlina je bila poseljena ob koncu bronaste dobe. Tu so prebivali najprej Iliri, kasneje Kelti, ki so s seboj prinesli nove življenjske navade. Uvedli so sežiganje pokojnikov, lončarsko vreteno in umetelno kovaštvo, o čemer pričajo predmeti, ki so jih našli.

V dobi Rimljanov je bil svet okoli Brežic del provinc Panonije. Najmočnejše središče je bilo Neviudunum, današnje Drnovo, skozi katerega je vodila cesta Emona–Siscia (Sisak), na Hrvaškem s pomembno pristanišče v starem savskem rokavu.

Naši slovanski predniki so se tu naselili ob koncu 6. stoletja in utrjene postojanke poimenovali **gradišča**. Eno takih je povezano z začetkom Brežic. Te so nastale okoli leta 1200 severno od grajskega kompleksa na jezičastem pomolu nad nekdanjo savsko strugo. Naselje Brežice se prvič omenja leta 1241 z imenom **Rein** (Rain= **breg**) in je že tedaj upravna, gospodarska in strateška postojanka. Leta 1309 se omenjajo kot trg, 1322 pa kot mesto z lastno mitnico in upravo. Leta 1353 so Brežice dobile mestne pravice, o čemer priča urbar solnograške nadškofije iz leta 1323, ki je shranjen v Deželnem arhivu v Gradcu.

Brežice so imele najbrž že v 13. stoletju svoj magistrat in od leta 1268, če ne že od leta 1178, svoje sodstvo in kovnico denarja.

Srednjeveška podoba mesta Ob nastanku mestne naselbine je bil grad najpomembnejša stavba v naselju. Prvotno je bil to verjetno samo **obrambni stolp** iz začetka 12. stoletja, nato pa je bil vključen v mestno obzidje in je tvoril njegov južni del. V prvi polovici 14. stoletja srečamo že mestno obzidje, katerega sledovi so vidni še danes. Brežice so bile kot srednjeveška naselbina vključene v okvir visokega mestnega obzidja z obrambnimi stolpi in z globokim jarkom. Na vzhodnem delu obzidja so zgrajene pritlične hiše, danes **ulica Stare pravde**, in **vodovodni stolp**. V sedanji ulici Pod obzidjem je bil nekoč mestni jarek. Tudi severni zid je še deloma ohranjen v Levstikovi ulici. V 16. stoletju je mesto zaradi strateške in prometne lege doživelo gradbeni razvoj.

Najprej je nastal nov grad kot mejna utrdba, ker so prvotnega leta 1515 uporni kmetje z mestom vred požgali. V začetku 17. stoletja so trdnjavo s prezidavo spremenili v graščinske namene, saj je mesto zaradi premaknitve turške meje na vzhod izgubilo svojo strateško veljavo.

18. stoletje pomeni za Brežice močan gospodarski vzpon. Mesto je po letu 1718 živelo predvsem od trgovine, ki je potekala po reki Savi. Bogate družine so si na nekdanjem obrežju gradile meščanske hiše in uporabljale podzemna, v živo skalo vklesana skladišča. Posebno živahna dejavnost je potekala okoli sejmov in trga.

V 19. stoletju se je razvijala obrt, industrije pa v mesto ni pripeljala niti leta 1862 zgrajena **železnica**. Leta 1870 je bila Sava odrinjena od mesta, tako so osušili savski rokav pod mestom in preusmerili strugo reke proti zahodu. Okoli leta 1880 je imelo mesto že kamnite pločnike in ulično razsvetljavo. Značilnost tistega časa pa je bil tudi cestni jarek, ki je potekal po sredini ulice, ob njem pa so stali štirje vodnjaki. Mesto je dobilo elektriko med prvo svetovno vojno in je imelo svojo lastno elektrarno. Vodovod so gradili med letoma 1914 in

Brežice

1917. Vodo dobiva iz izvira v Brezini, ki je speljana po cevovodu do rezervoarja, 46 metrov visokega vodovodnega stolpa, ki še danes ustvarja mestno silhueto. Podoben stolp v Sloveniji najdemo le še v Kranju. Posebnost brziškega je z gledovanje po historičnih oblikah nemških mest, saj zunanji plašč pod stožčasto streho spominja na srednjeveški obrambni stolp.

Grajski kompleks Brežiški grad je dominantna mesta na pomolu nad levim bregom Save. Grad je bil v virih prvič omenjen leta 1249. Po kmečkem uporu leta 1515 so ga stavbeniki družine Del Allio ob koncu 16. stoletja prenovili. Renesnančno trdnjasko zasnovo sestavljajo štirje trakti, ki obrobajo notranje dvorišče. Del traktov ima arkade. Zunanji vogali so utrjeni z valjastimi stolpi s poševninami v spodnjih delih. Dvonadstropna stavba končuje glavno cestno os mesta, ki se izteka v kamnit glavni portal, zavarovan še z mostom nad jarkom. Notranjost gradu je že dolgo razkošna baročna rezidenca. Le delno ohranjeno opremo in detajle je grad dobil v času Attemsov. Baročno predelavo s konca 17. in začetka 18. stoletja je nadgradila razkošna interpretacija iluzionistične in mitološke poslikave s številnimi antičnimi božanstvi ter idealnimi krajinami, posebej v največji posvetni baročni dvorani z zrcalnim stropom pri nas (Frančišek Karel Remb, 1699). V dvorani so razbrali podobe iz Ovidovih Metamorfoz in sorodne prizore. Okrašena dvorana z ohranjenimi dvojnimi stopnišči ob straneh je najbolj kakovostno poslikan ohranjen posvetni baročni prostor v Sloveniji. S freskami sta okrašena še dvoramno stopnišče (Herkulova zgodba) in kapela (Povelicanje križa). Avtor slikarij je

Gimnazija Brežice

Prireditev Festivala Brežice

Vodovodni steber

Brežiški grad

Grajski atrij

Franz Ignac Flurer (1721–1727). Oltar v kapeli je iz delavnice Luke Misleja iz okoli leta 1718. V gradu je od leta 1949 lokalni muzej z različnimi zbirkami (arheologija, etnologija, kmečki upori, Galerija Frana Stiplovska). Razširili so ga leta 1960 in zbirke kontinuirano dopolnjevali. V Viteški dvorani prireja **Festival Brežice** številne koncerte najuglednejših umetnikov svetovnega slovesa in svetovno znanih izvajalcev srednjeveške glasbe.

Sakralni spomeniki Današnja **romarska cerkev sv. Roka** je že tretja na istem kraju. Verjetno je bila kuga, ki je v Brežicah in okolici morila med letoma 1646 in 1652, vzrok, da so postavili cerkev, posvečeno sv. Roku. Današnja cerkev so zgradili leta 1740. Nad lesenim oltarjem s kipom sv. Roka je freska Marijinega vnebovzvetja s konca 18. st., delo grajskega slikarja Matije Schifferja. Od leta 1983 je bila cerkev deležna temeljite prenove. **Župnijska cerkev sv. Lovrenca**, grajena leta 1782, stoji namesto nekdanje iz leta 1354, ki so jo zaradi poplave morali podreti. Poplava leta 1781 je bila velika katastrofa za Brežice in okolico. Sava je tako narasla, da je spremeni-

Župnijska cerkev sv. Lovrenca

Romarska cerkev sv. Roka

la svojo strugo, odnesla celo vas Zasavje v bližini in cerkev sv. Florjana v Brežicah. Takrat so mestu na pomoč priskočili cistercijanci iz Kostanjevice in leto kasneje sezidali današnja stavbo v romanskem slogu. Cerkev bi po načrtih morala segati prav do roba ceste, ker pa je zmanjkalo denarja, so jo skrajšali in ima sedaj podobo grškega križa. Notranjost je poslikana s freskami Tomaža Fantonija in Jakoba Brolla iz sredine 19. stoletja ter Staneta Kregarja iz leta 1966.

Frančiškanski samostan je nastal zunaj mestnega obzidja sredi 17. stoletja. Leta 1917 je potres močno prizadel samostansko poslopje in po prvi svetovni vojni so zgradili nov samostan, ki pa ni bil več tako zanimiv kot prejšnji. Od leta 1941 ima v preurejenem samostanu prostore novoustanovljena brežiška gimnazija. **D**

Vir: www.slovenia-tourism.si (Slovenska turistična organizacija), www.brezice.si, www.visitbrezice.com

Kultura in vrednota

Študentska založba

Ludwig Wittgenstein (1889–1951) se je rodil v družini bogatega judovskega industrialca, ki je sprejela katolištvo. Velja za enega najpomembnejših filozofov 20. stoletja in je močno vplival na razvoj filozofije jezika in teorije dejanja, predvsem v krogih analitične filozofije. V knjigi *Kultura in vrednota*, ki je izšla v zbirki *Claritas*, so objavljeni njegovi zapiski, ki segajo od leta 1914 do zadnjih dni filozofove smrti leta 1951 v Cambridgeu. Odlikuje jih globina in lucidnost avtorja, hkrati pa dobro izražajo raznoterost področij, po katerih je iskala njegova misel: od glasbe, judovstva, arhitekture do premišljanja o religiji, v katerih se sklicuje na Tolstoja, Kierkegarda ... Knjigo dopolnjuje spremna beseda *Opombe o filozofiji o(b) branju Wittgensteina* avtorja dr. Bojana Žalca.

Boj za sveti zakon

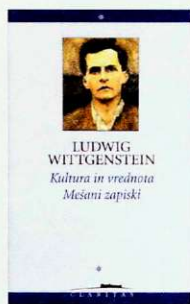
Zveza zgodovinskih društev

V zbirki *Zgodovinskega časopisa* je izšla raziskava z naslovom *Boj za sveti zakon*, v kateri je zgodovinar dr. Janez Cvirn prikazal prizadevanja za reformo poročnega prava od konca 18. stoletja do druge svetovne vojne. Čeprav sta si država in Cerkev ves predmarčni čas prizadevali zgladiti spore, je Rimskokatoliški cerkvi uspelo znova vzpostaviti popoln nadzor nad institutom zakonske zveze šele s konkordatno pogodbo leta 1855. Na ogorčen odpor Cerkve so nato naleteli majski zakoni iz leta 1868, ki so inštitut zakonske zveze znova podredili državi. Toda katoliške zakonske zveze so bile še naprej nerazvezljive (katoličani so se lahko ločili od mize in postelje, ne pa tudi razvezali in znova poročili). Prizadevanja za obvezno civilno poroko in možnost razveze zakona so v avstrijskem delu monarhije vztrajala vse do konca monarhije, nadaljevala pa so se tudi v prvi Jugoslaviji.

Pot do učenosti

Založba Sanje

Pot do učenosti je druga knjiga avtobiografije pisatelja Vladimirja Bartola (1903–1967) *Mladost pri Svetem Ivanu*, avtorja, ki je najbolj znan po svojem romanu *Alamut*. Naslov prve knjige je bil *Svet pravljic in čarovnije*, tretja pa bo naslovljena *Romantika in platonika sredi vojne*. Vse Bartolove književne postavke, priljubljene posebnosti, čustvovanja, misli, molki in pogledi so strnjeni v tisočih straneh treh zajetnih knjig mladostnih spominov iz rodnega Svetega Ivana pri Trstu, je v spremni besedi zapisal Dušan Jelinič. Po njegovem

1.

2.

3.

4.

mnenju je Bartol najbolj prepoznaven prav pri pisanju spominov, ker je vanje vključil vse svoje običajne teme, sloge iz vseh svojih knjig pa tudi različne književne zvrsti. V tem je pravi predhodnik postmodernistov, saj je pionirsko uvedel »palimpsestno preigravanje žanrov« oziroma postmodernistično meta-fikcijo daleč pred uradnim rojstvom te pri Slovencih dalj časa tako priljubljene smeri.

Dve domovini

Založba ZRC

Znanstvena revija *Dve domovini*, ki jo izdaja Inštitut za narodnostna vprašanja ZRC SAZU, v 22. zvezku prinaša naslednje prispevke: *Književnost priseljencev v Sloveniji – njene značilnosti in položaj v slovenski literaturi* (Lidija Dimkvska), *Slovenski prevodi literarnih del priseljenih avtorjev po letu 1990* (Maruša Mugerli), *Slovenski selitveni tokovi v Nemčijo in spreminjanje vloge slovenščine* (Saška Štumberger), *Umetniška ustvarjalnost migrantov: primer Slovencev v Nemčiji* (Kristina Toplak), *Migracijska situacija v Evropi po drugi svetovni vojni in postopna (politična) usklajevanja med članicami EZ* (Marina Lukšič - Hacin), *Meje multikulturne komunikacije: etnično-simbolne reprezentacije v avstralskem prostoru* (Maša Mikola), *Subjektivna realnost migracijskih procesov: brati, poslušati in razumeti migrantske izkušnje* (Mirjam Milharčič-Hladnik), *Slovenski izobraženci iz Praga na Hrvaško* (Irena Gantar Godina).

Ljudske šege

Celjska Mohorjeva družba

Knjižica *Od florjanovega do velikega šmarna* je četrta knjiga etnologije dr. Zmage Kumer, v kateri obravnava ljudske šege skozi cerkveno leto. Kumrova v njej na prijazen način prikazuje: florjanovo, ledene svetnike, urbanovo, medardovo, vidovo, kres, petrovo, jakobovo, veliki šmaren in medmašni čas. Zbirka ni želela biti strokovna, marveč po mohorski tra-

diciji namenjena tistim Slovencem, ki še niso povsem svetovljanski in jih še zanima, kako so živeli njihovi predniki. Nekatere od starih šeg so se ponekod ohranile do danes. Če kdaj, je danes čas, da se zavemo svoje pristne slovenskosti, nas poziva avtorica.

Zverinice iz Rezije

Aristej, Maribor

V zbirki *Lutkovni oder*, v kateri založba Aristej objavlja dramska dela za otroke in mladino, so izšle *Zverinice iz Rezije*. Dramaturg Blaž Lukan je iz zbirke živalskih pravljic, ki jih je v dolini Rezije nabral in v knjižni jezik preli akademik dr. Milko Matičetov, izbral štiri in jih dramatiziral. Igrice govorijo o zvitosti in poštenosti, strahu in pogumu, lenobi in pridnosti, neumnosti in bistrosti, kjer pa so pozitivne lastnosti pogosto tudi ogrožene in negotove. Songi so opremljeni z notnim zapisom, nasvete za lutkovno uprizoritev in ilustracije je prispevala Breda Varl.

Erich Fromm

Založba Mladinska knjiga

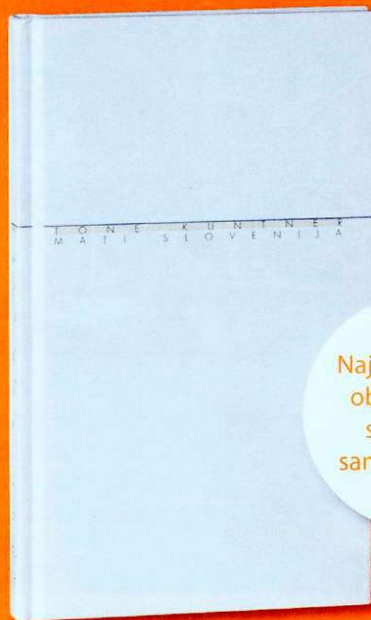
Erich Fromm (1900–1980) morda ni tako slaven, kakor sta Marx in Freud, vendar ju kot njun učenec v mnogočem presega. Svoj nauk je razvil iz najboljših izročil budizma, starogrške filozofije, krščanstva, renesanse in razsvetljenstva, ki jih je obogatil z dolgoletnimi izkušnjami iz psihoanalize. V knjigi *Umetnost ljubezni in življenja* sta združena ponatisa dveh njegovih del. Za vse Frommovo delo je značilna družbena in politična rahločutnost, podkrepljena z dognanji humanistične filozofije in psihologije. Neutrudno raziskuje koncepte, kot so ljubezen, odgovornost in dostojanstvo, uničevalnost in zlo, izvorni greh človeštva in svoboda pri odločanju. Najbolj pa ga zanimata človekova narava in vloga v sodobnem potrošniškem svetu, iskanje smisla in cilja, kar Fromm strne v svoje osrednje vprašanje, ali je pomembnejše »biti« ali »imeti«.

KNJIGA MESECA JUNIJA

PESNIŠKA ZBIRKA

Mati Slovenija**Avtor: Tone Kuntner.***Obseg: 72 strani. Format: 13,5x22,5 cm. Trda vezava.*

Tone Kuntner, pesnik slovenske pomladi, je pesmi za zbirko *Mati Slovenija* napisal ob deseti obletnici slovenske samostojnosti in državnosti, posvetil jih je slovenski pomladi in vsem, ki ji ostajajo zvesti. Tudi zato je ta pesniška zbirka pravi brevir za omenjene. Kuntnerjeve pesmi krasi izjemen patriotizem: Pozdravljena Slovenija, / v nikoli strtem upu! / Pozdravljena, pozdravljena / včeraj, danes jutri! Odlikuje jih širina: Vse vas poznam, / vse vas priznam, / vse vas imam za svoje. V pesmih opeva pogumne: Smrtno nevarno življenje živiš, / ki živiš po resnici. Zapostavljenim daje zadoščenje: Čas je za čast, / ki sta jo mraz in veter pregnala / kot zbegano ptico / iz naših krajev. Kuntner je pesnik pomladi in vizionar: Vrne se pomlad! / Ni vzela slovesa za zmeraj, / le odcvetela v poletje, / le dozorela v jesen ...

Najlepše darilo
ob 15-letnici
slovenske
samostojnosti!

Redna cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR

Pri nakupu knjige meseca marca
vam priznamo **40% POPUST**,
zato boste zanjo odšteli le 1.320,00 SIT / 5,50 EUR.

Naročniki tednika Demokracija pa
boste deležni **50% POPUSTA**,
zato boste za knjigo odšteli le 1.100,00 SIT / 4,59 EUR.

Akcijska ponudba velja do 30. junija 2006 oziroma do razprodaje zalog. Obvestilo potrošnikom: Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

 Naročam knjigo *Mati Slovenija*

Število izvodov: _____

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE DA ID za DDV: _____Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov: **Demokracija, p.p. 4315, 1000 Ljubljana ali na faks 01 230 06 61.**Naročila sprejemamo tudi po **e-pošti knjigarna@demokracija.si ali po telefonu 01 230 06 66.***Poštino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.*

Kulturni center Janeza Trdine se uvršča med tiste območne kulturne centre, ki jim vedno uspe pripraviti kakovosten kulturni program za krajane.

V centru se ne želijo prilagajati trenutnemu trendu in podcenjevati občinstva s cenenimi izvedbami, ki ponujajo le kratkotrajno zabavo.

Kultura v mestu ob Krki

Lucija Horvat, foto: KC Janez Trdina

Novomeški Kulturni center Janeza Trdine je v iztekajoči se sezoni 2005/2006 pripravil bogat program abonmajskih in zunajabonmajskih gledaliških predstav za odrasle in otroke, glasbenih dogodkov ter izbran kulturnovzgojni program.

V sezoni 2005/2006 so uprizorili dvanajst abonmajskih in šest zunajabonmajskih gledaliških predstav, šest glasbenih abonmajskih in pet zunajabonmajskih predstav, osem abonmajskih in tri zunajabonmajške otroške predstave. Poleg tega so pripravili poseben program predstav za učence in dijake osnovnih in srednjih šol. S takšnim programom se Kulturni center Janeza Trdine uvršča med tiste območne kulturne centre, ki jim vedno uspe pripraviti kakovosten kulturni program za krajane.

Izbrano za vse »V našem gledališkem abonmajskem programu so praviloma predstave profesionalnih gledališč – izbiramo jih na podlagi referenc: nagrad, kritik, posvetov in mnenj ustvarjalcev ter osebne presoje, ki si jo ustvarimo ob ogledu. Ljudem

pokažemo različne zvrsti umetnosti, različne režijske in izvedbene pristope, izbiramo besedila iz zgodovinsko različnih obdobji in vedno izberemo tudi sodobne avtorje, tudi slovenske,« je dejal Janez Pezelj, direktor KC Janeza Trdine. Poudaril je, da se v centru ne želijo prilagajati trenutnemu trendu in podcenjevati občinstva s cenenimi izvedbami, ki ponujajo le kratkotrajno zabavo in so v zadnjih letih preplavile Slovenijo. Vseeno pa ljudem omogočajo tudi ogled te zvrsti umetnosti, in sicer v svojem zunajabonmajskem programu. Da bi ljudem približali izbrano umetnost, je vsako leto organiziran tudi ogled gledališke predstave v Ljubljani, Mariboru ali Trstu. Za prihodnjo sezono je v načrtu prav tako poln gledališki in glasbeni program. Sicer pa letošnji kulturni program, ki ga je do tega trenutka

obiskalo več kot 26.500 gledalk in gledalcev, še ni čisto pri koncu, saj jih 16. junija čaka še nastop okteta Adoramus.

Novomeško poletje ... Zelo kmalu, prvega julija, se bodo v organizaciji Kulturnega centra Janeza Trdine začeli Novomeški poletni večeri, ki jih bo odprl nastop orkestra Mandolina iz Ljubljane, potem pa bodo prireditve potekale po ustaljenem načrtu. Tako bodo na primer ob torkih prišli na svoj račun ljubitelji tujih kultur, ob sredah ljubitelji slovenske folklorne, četrtki bodo dnevi za koncerte. Petki bodo programsko najbolj raznoliki, saj bodo prišli na vrsto ples, razstave in ulične predstave, enako bogate bodo julija in avgusta novomeške sobote s Trubadurji in z Izštekanimi. Sredi avgusta bo na Noči na Krki nastopila skupina Šukar. Seveda bodo tudi

poleti prišli na svoj račun otroci: ob nedeljah bodo lahko uživali v delavnicah in v urah pravljič.

... in jesen S koncem poletja pa kulturnih prireditev v Novem mestu ne bo konec, ampak bodo v Kulturnem centru Janeza Trdine pripravili obširno razstavo del znanega slovenskega ilustratorja in filmskega animatorja Marjana Mančka. Na ogled bodo njegove risbe, karikature, knjižne opreme in knjige, v načrtu pa so tudi projekcije filmov Po delu počitek, Ljubo doma, Hribci in drugih. Na ogled bo fotografska razstava uveljavljenega novomeškega fotografa Zvoneta Pelka, ki bo predstavila ohranjene slovenske sončne ure. Jeseni bosta predstavljena vsaj dve knjigi: Mavrica izza duše poklicnega diplomata dr. Milana Jazbeca in Socialno podjetništvo Igorja Pavla. **D**

Sklad Nazareška hišica

Škofijska Karitas Koper bo letošnja, XII. mednarodno likovno kolonijo Umetniki za Karitas na Sinjem Vrhu posvetila družinam. Kolonija bo potekala pod geslom: Naredite iz svojega doma in svoje družine drugi Nazaret, kjer vlada jo ljubezen, mir, veselje in edinost, kajti ljubezen se začne doma. Z izkupičkom prodanih likovnih del bodo ustanovili sklad Nazareška hišica, ki bo pomagal mladim družinam pri reševanju stanovanjske problematike. Kolonija bo potekala med 14. do 18. avgustom, sodelovalo pa bo 8 znanih likovnikov iz Slovenije in dva iz Avstrije. Škofijska Karitas Koper že sedaj materialno in finančno pomaga več kot tisoč družinam na Primorskem, poleg tega pa razvija tudi druge programe vzgojne in svetovalne pomoči. Čedalje več prošelj za

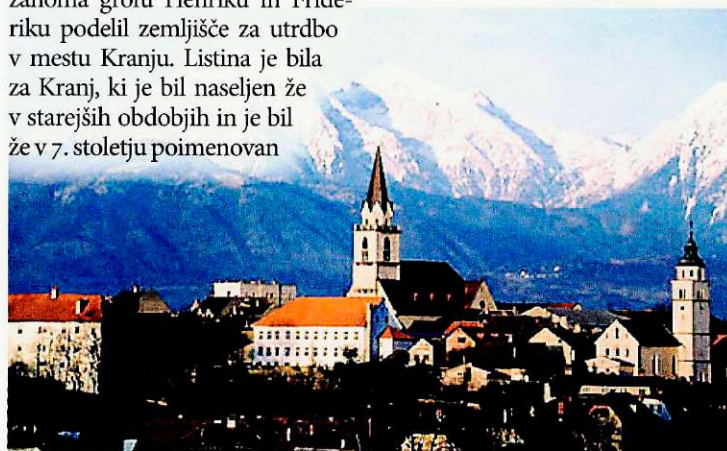
Nazareška hišica

pomoč, predvsem mladih družin, pri reševanju stanovanjske problematike je narekvalo potrebo po ustanovitvi sklada. Pri Karitas so prepričani, da se bodo zgledu umetnikov pridružili tudi drugi darovalci in bo sklad Nazareška hišica sposoben ponuditi pomoč družinam, ki jo resnično potrebujejo. Svoj dar lahko nakažete na Škofijsko Karitas Koper, TRR 24500-9004155438, s pripisom *Nazareška hišica*. M. M.

Gorenjska prestolnica

Ob letošnjem praznovanju gorenjske prestolnice, ki je bila pred 750 leti prvič omenjena kot mesto, je Gorenjski muzej prejšnji teden v Mestni hiši v Kranju odprl razstavo z naslovom »In civitate Chreinburch – 750 let prve omembe mesta Kranja«. Osrednjo letošnjo muzejsko razstavo v Kranju sta odprla direktor direktorata za kulturno dediščino RS Damjan Prelovšek in podžupan kranjske mestne občine Štefan Kadoič. Koroški vojvoda Ulrik III. Španheimski je 18. junija 1256 z listino, ki jo danes hrani državni arhiv na Dunaju, Ortenburžanoma grofu Henriku in Frideriku podelil zemljišče za utrdbo v mestu Kranju. Listina je bila za Kranj, ki je bil naseljen že v starejših obdobjih in je bil že v 7. stoletju poimenovan

Carnium, eden izmed zgodovinskih mejnikov. V njej je bil Kranj prvič pisno omenjen kot mesto (civitate Chreinburch), čeprav je bil že pred tem mestna naselbina, saj se njegovi prebivalci kot meščani omenjajo že leta 1221. Na razstavi, ki sta jo pripravili višji kustodinji Monika Rogelj in Marjana Žibert, bodo prikazani glavni dejavniki, ki so zaznamovali razvoj mesta in mu v posameznih dobah dajali svoj pečat. Tako bo pregledna razstava obiskovalce popeljala skozi čas od leta 1256 do današnjih dni. L. H.

Kranj

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 1. 6.

20.30 Križanke: Mojmir Novaković & Kries (Hrvaška), Eliza Carthy & The Rat Catchers (Velika Britanija), Susana Baca (Peru)

20.00 Cankarjev dom: Bloet vzw in Kaaitheater (Belgija): Bog & nemirni duhovi – gledališko-plesna predstava. Igra Bog & nemirni duhovi je zasnovana kot vizija nasilnih smrti, ki zbuja premisleke o veljavnosti zahodnjaške metafizike, dobrega in zla, umiranja in bivanja.

19.30 Slovenska filharmonija: Ansambel 4Saxess – klasična glasba

PETEK, 2. 6.

21.00 Križanke: Desert Blues (Mali): Habib Koite, Tartit, Afel Bocoum. Projekt Desert Blues je posvečen obujanju dediščine letos preminulega velikana sodobne afriške glasbe Alija Farke Toureja.

20.00 Trubarjeva domačija na Raščici pri Velikih Laščah: Gost 20. kulturnega večera Na Trubarjevini – v čast domovini bo dramatik, prozaist, dramaturg in politik Tone Partljič.

19.30 Dvorana Media Park: Bazar – festival plesov Orienta. Od 2. do 4. 6. Na festivalu se bodo predstavile najboljše orientalske plesalke iz Slovenije in gostje iz tujine, namenjen pa bo tudi učenju orientalskih plesov.

SOBOTA, 3. 6.

12.00 Mestni muzej Ljubljana: Beñat Achiary (Francija/Španija). Baskovski pevec Beñat Achiary je eden največjih vokalnih interpretov današnjega časa.

20.30 Križanke: Caminoigra (Slovenija), Beñat Achiary Trio (Francija/Španija), Dupain (Francija), DJ Boris 51 (Francija)

19.30 SNG Drama: L. N. Tolstoj: Ana Karenina

NEDELJA, 4. 6.

20.00 Grand Hotel Union Executive: Alenka Maier Popov (Slovenija), violina, Natalija Popov Vesel (Slovenija), violina in Ilija Popov (Slovenija), viola – klasična

glasba. Večer ob 40-letnici umetniškega delovanja Alenke Maier Popov.

20.30 Ljubljanski grad: Iskra Ignis: Kolumbovo jajce

19.30 Dvorana Media Park: Bazar – festival plesov Orienta. Delavnice pod vodstvom znanih orientalskih plesalk Sabuhe Shahnaz (Nemčija) in Seme Yildiz (Turčija).

PONEDELJEK, 5. 6.

20.30 Ljubljanski grad: J. Jenull, V. C. Bren, M. Bratuš: Kaj ti je, deklica? Izvaja Šentjakobsko gledališče Ljubljana.

21.00 Križanke: Apocalyptica (Finska) – metal. Apocalyptica je zasedba treh klasično izobraženih čelistov, ki so svoj svojevrstni akustični pristop k metalglasbi prvič predstavili leta 1996 z albumom Apocalyptica Plays Metallica By Four Cellos.

20.00 MGL: W. Shakespeare: Hamlet

20.00 SNG Drama: P. Handke: Podzemni bluz

TOREK, 6. 6.

20.00 Frančiškanski samostan in cerkev Marijinega oznanjenja: Slovenski oktet – ljudske in umetne pesmi

20.00 SNG Drama: P. Handke: Podzemni bluz

20.30 Ljubljanski grad: J. Jenull, V. C. Bren, M. Bratuš: Kaj ti je, deklica? Izvaja Šentjakobsko gledališče Ljubljana.

SREDA, 7. 6.

20.00 SNG Drama: C. McPherson: Jez

20.00 MGL: W. Shakespeare: Hamlet

20.30 Ljubljanski grad: J. Jenull, V. C. Bren, M. Bratuš: Kaj ti je, deklica? Izvaja Šentjakobsko gledališče Ljubljana.

21.00 Križanke: Novi fosili (Hrvaška) – pop. Na prostoru nekdanje Jugoslavije nekoč zelo priljubljena skupina Novi fosili se je znova zbrala v stari zasedbi.

Pustolovščina na kolesih

Monika Maljevič

Očka, ne ga srat! je svojevrstna komedija o najrazličnejših zapletih in težavah popotovanja z avtodomom.

V glavni vlogi nas bo zabaval Robin Williams kot Bob Munro, neodločni pisarniški uradnik, ki se mora udeležiti poslovnega sestanka v Koloradu. Bob je družini obljubil počitnice na Havajih, zato jih le stežka prepriča, da se z avtodomom podajo na dolgo pot. Na njej kmalu naletijo na številne težave in zaplete. Še huje je, da na enem od postajališč spoznajo nadležnega Gornicka, igra ga Jeff Daniels, in njegovo družino, ki jim z nenavadnim izkazovanjem prijateljstva dodatno zagreni preostanek poti.

Zgarani Bob Munro, njegova žena Jamie (Cheryl Hines), njuna petnajstletna hči Cassie (Joanna) »JoJo« Levesque in dvanajstletni sin Carl (Josh Hutcherson) so obupno potrebni časa, ki bi ga preživeli skupaj. Bob družini obljubi družinske počitnice na Havajih, vendar spremeni načrt, ne da bi jim povedal. Namesto tedna v tropskem paradizu bodo z avtodomom prekrizirali Kolorado. Vreščeco in kričečo ženo ter otroka zvleče v avtodom, a Bobov načrt druženja, ki je delno povezan s tem, da ne bi izgubil službe, skoraj takoj naleti na hitrostno oviro.

Vse, kar lahko gre narobe, tudi gre. Bobovi bedni poskusi, da bi vozil nerodno, preveliko vozilo, naletijo na tišino in prezir s strani njegove družine. Življenje v avtodomu še zdaleč ni podobno njihovem udobnemu življenju v Los Angelesu in vsak Bobov poskus, da bi jih spravil v počitniško razpoloženje, jih še bolj spre.

V kampu za avtodome se družina Munro spoprijatelji z družino Gornicke, ki ves čas živi v avtodomu in je tako srečna, da gre človeku že kar na živce. Čim bolj se izogibajo Gornickovim, bolj se zdi, da usoda hoče, da se njihove poti križajo. A težave vedno zbližajo tudi najbolj sprto družino in vsa-

R. V.

Režija: Barry Sonnenfeld

Scenarij: Geoff Rodkey

Produkcija: Bobby Cohen, Lucy Fisher, Douglas Wick

Igrajo: Robin Williams, Jeff Daniels, Cheryl Hines, Kristin Chenoweth, JoJo, Josh Hutcherson, Chloe Sonnenfeld, Paul Anthony

Premiera: 1. 6. 2006

Distribucija: Continental Film

ka ovira, s katero se morajo Munrojevi spopasti, jim pomaga, da znova postanejo prava družina.

Ameriške sanje »Za en dan, za vse življenje« se glasi vabljivo reklamno geslo, ki človeka navdihuje, naj svojo družino popelje na nepozabno pustolovščino in sede za volan razkošnega vozila, s katerim se bo podal po stranskih cestah dobre stare Amerike. Vozilo, ki je veliko bolj osebno od letala, je uresničitev ameriških sanj.

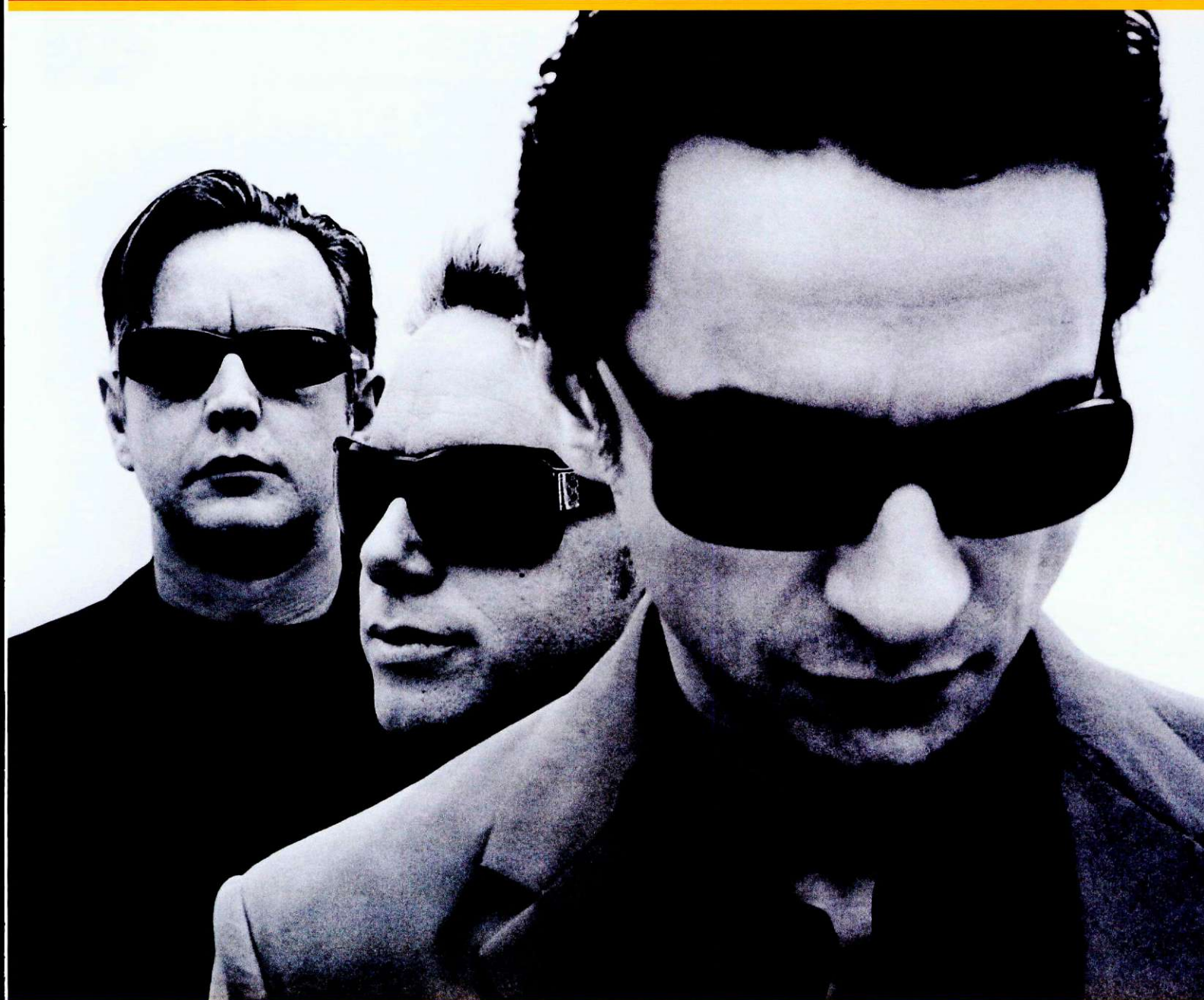
Začetki projekta segajo nekaj let nazaj, ko sta se producenta Lucy Fisher in Douglas Wick sama odpravila na družinsko po-

potovanje z avtodomom. Mož, žena in takrat trije majhni otroci so si želeli preživeti čim več časa skupaj. »Doug zna dobro načrtovati počitnice,« pravi Fisherjeva, »in odločili smo se za potovanje z avtodomom.« Nazadnje se jim je pridružila skupina prijateljev in sorodnikov. Nastala je karavana avtodomov, ki je križarila po glavnih in stranskih cestah in komunicirala prek walkie-talkiejev. Po Wickovih je »življenje v avtodomu precej zabavno, ker se nenadoma vsa družina drenja v eni sobi tako dolgo, dokler traja pot, zato se spozna na povsem drugačen način.« **D**

DEPECHE MODE

+Placebo: Ljubljana, sreda, 14.6.

POSTAJA **CENTER**

WWW.RADIOCENTER.SI

102.4, 103.7 **MHZ**

SAMI SUPER HITI

Razlika je v zadku

Tekst in foto: Matej Mihinjač, SAGA Institute

Audi A3 sport back 1,9 TDI attraction

Čeprav so karavani še vedno v modi in so lahko tudi zelo privlačni, pa je Audi, ki mu na tem področju ne moremo oporekati izkušeni, na cesto postavil še nekaj drugačnega. Manjšega, še vedno uporabnega, na pogled zelo privlačnega, z odličnimi voznimi lastnostmi in pomenljivim imenom – A3 sportback.

Res je, v bistvu gre le za podaljšano različico modela A3, vendar na račun večje prostornosti in dodanega para vrat, hkrati pa tudi za zanimiv model, ki ravno prav odstopa od drugih avtomobilov. Koncept so že načeli pri Mazdi in se je izkazal za zelo zanimivo kombinacijo, zdaj pa navdušuje tudi kupce audijev. Mešanica

da je zelo opazna in prepoznavna, tako da sedaj audiji bolj izstopajo od drugih avtomobilov na cesti, kar je tudi želja marsikaterega kupca. Sploh če si omisli avto z malce višjo ceno.

Cenejši od konkurence K osnovni opremljeni, ki ni najbolj bogata, lahko dokupite še precej dodatne; aluletnice zunaj za 72.000 SIT, odličen radio 'concert' za 165.000 SIT, predvsem pa lita platišča, saj se kolesni pokrovi vseeno ne podajo avtomobilu tega ranga. Kljub visokim cenam pa je sportback še vedno cenejši od najbližje konkurence in še vedno brezhibno izdelan. Obdelava materialov je na pričakovani ravni, o brezhibni sestavi in sami kakovosti pa včasih zbuja dvom kakšen ropot iz ozadja armaturne plošče. Večini bo všeč počutje, ki daje pravi občutek varnosti in dobre izdelave. Volanski obroč je z debelino in usločenostjo za roke in palce odličen, sam servojačevalnik pa med boljšimi, saj kljub elektronicizaciji, ki sicer obljublja nižjo porabo, a v večini primerov po-

dinamičnih kombijevskih in kupejevskih karoserijskih potez, kot jim pravijo pri Audiju, se odraža v ravni strešni liniji in v proti kratkemu zadku dvigajočih se bokih, ki so krivi za slabo preglednost nazaj, ampak nekaj šteje tudi videz. Za športni zadek brez prask si bo pač treba omisliti še parkirni senzor. Prirastek dolžine je v primerjavi s trivratnim A3 68 milimetrov, kar pomeni, da je opazno več prostora za noge potnikov na zadnji klopi, prtljažni prostor pa požre za 20 litrov več prtljage. Na novo obliko maske ste se verjetno že navadili, dejstvo pa je,

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	AUDI A3 SPORTBACK 1,9 TDI
vrsta motorja	štirivaljni, vrstni, turbodizelski, 2 ventilana valj
prostornina v ccm	1896
moč v kW (KM) pri vrt./min	77 (105) pri 4000
največji navor v Nm pri vrt./min	250 pri 1900
menjalnik	ročni, petstopenjski
pogon	na sprednji kolesi
mere (dolžina x širina x višina) v mm	4286 x 1765 x 1423
medosna razdalja v mm	2580
prtljažnik v litrih	370/1120
masa praznega vozila (nosilnost) v kg	1335 (560)
največja hitrost v km/h	187
pospešek 0-100 km/h v s	11,7
poraba (po normah EU) v l/100 km	6,6/4,2/5,1
poraba na testu v l/100 km	7,1
cena vozila v SIT	5.061.360

slabša občutek, voznika dobro zalaga z informacijami. Podvozje se je izkazalo že pri drugih modelih koncerna Volkswagen, saj na njem temelji kopica modelov. S trikotnimi vodili spredaj in štirikotno premo zadaj je vodljivost zelo dobra, lega na cesti pa dolgo nevtralna. Med hitrim menjavanjem smeri lahko sportback kar prehitro zapleše z zadkom, vendar dovolj hitro posreduje ESP, da ne bi koga zaskrbelo. Večini bo malo trše podvozje verjetno všeč, so pa tudi kupci, ki bodo raje doplačali za mehkejšo podvozje.

Športno počutje in uporabnost

Voznik se za volanom odlično znajde, saj sta volanski obroč in sedež izdatno nastavljiva, tako da udobno sedijo tudi višji. Za tiste z občutljivo hrbtenico bo morda premajhna ledvena opora, ki je žal ne moremo nastavljati, sicer pa sedež odlično

objame telo in ga trmasto drži tudi v hitrih ovinkih. Manjši od dveh turbodizelskih agregatov ima že veliko zgodovine in simpatij, tri črke - TDI - pa povedo vse. S tehnologijo vbrizga črpalka-šoba dosega izjemno visok tlak vbrizgavanja goriva direktno v valje, kar pomeni zelo dober izkoristek in dovolj moči ter navora. Sicer je lahko precej glasen in robat, vendar zelo nezahteven s porabo goriva, če je noga lahka. Zadovolji se tudi z manj kot šestimi litri dizla pri upoštevanju običajnih hitrostnih omejitev. Temu motorju z 1,9 litra delovne prostornine in 77 kW (105 KM) pripada le petstopenjski ročni menjalnik. Je sicer odličen, a bi dodatna prestava vseeno prav prišla. Dobro postavljena in vsečna ročica nima predolgih gibov, le-ti pa so natančni in hitri, tako da je delo z njo v veselje. V celoti gledano je takšen audi odličen kompromis športnega počutja in uporabnosti, hkrati pa z imidžem, ki ga znamka ima, zna ugajati svojim lastnikom. **D**

Novice

RANGE ROVER SPORT Pri Land Roverju bodo začeli prodajati 250 primerkov modela range rover, ki bodo razveseljevali potencialne evropske kupce z oblikovalskim paketom Stormer Styling-Pack in nekoliko izboljšano zalogo opreme. Za inspiracijo pri nastajanju tega oblikovskega paketa, ki je zasnovan na osnovi dizelsko gnane izvedbe z oznako 2,7 TD V6 HSE, so uporabili leta 2004 predstavljeno detroitsko študijo range stormer. Vozila iz te serije se od običajnih izvedb ločijo po odbijačih in pragovih ter zadnjem spojlerju v barvi ohišja. Prodajne cene se začnejo pri 72.800 evrih.

VOLKSWAGEN GOLF GTI 'EDITION 30' V nemškem Gelsenkirchenu je pretekli konec tedna potekala avtomobilsko obarvana prireditve Golf Record Day. Ker bo letos junija minilo trideset let od začetka proizvodnje prvega golfa

GTI, so pri Volkswagnu množico svojih oboževalcev in simpatizerjev presenetili s predstavitvijo unikatnega golfa GTI s povečano zalogo moči in dodatno oznako 'Edition 30'. Sad njihovega dela je 230 KM namesto serijskih 200 KM. Jubilant je postavljen na 18-palčnih pnevmatikah, ki so nameščene na črno obarvanih platiščih.

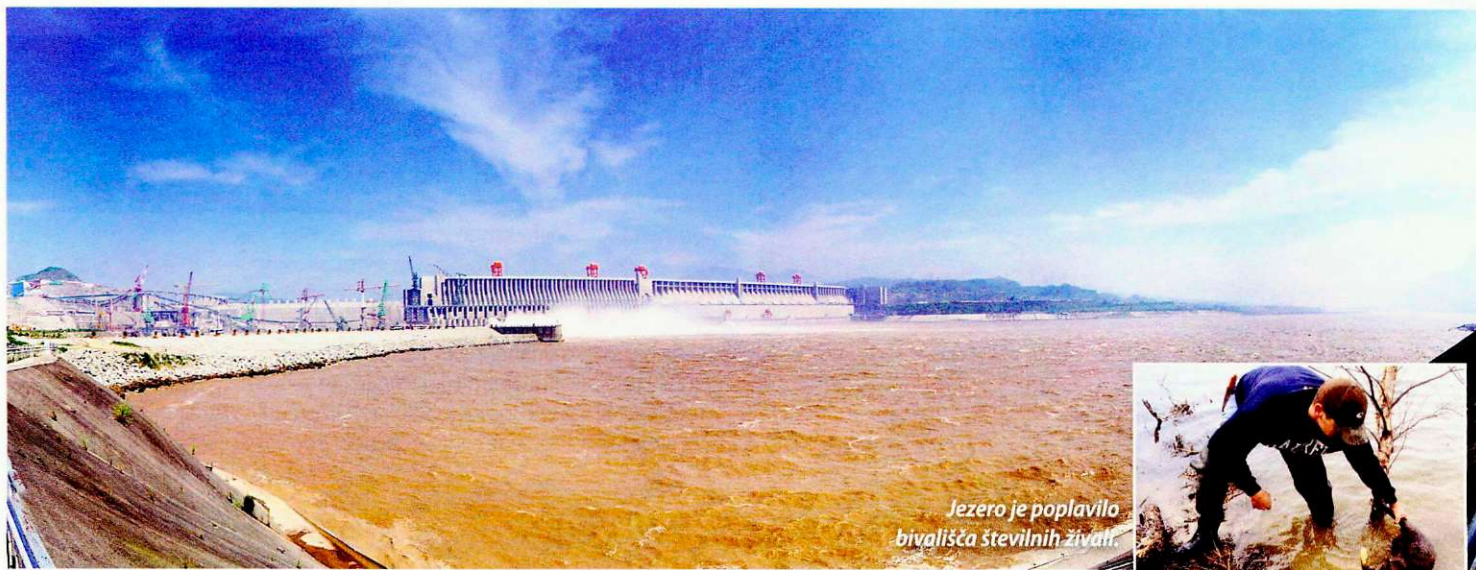
CITROËN C-BUGGY CONCEPT V Madridu so pri Citroënu 25. maja predstavili duhovnega naslednika meharija z oznako C-Buggy. Tudi C-Buggy je opremljen s stalnim štirikolesnim pogonom v povezavi z diferencialom z omejenim zdrsom na zadnji osi. Novinec z medosno razdaljo 2,24 metra, ki je tehnično in stilistično v sorodu s študijo 'C-Airplay', gre v tem primeru po podobnih stopinjah, čeprav je v vseh pogledih veliko bolj opremljen. Za pogon avtomobila z lastno maso 850 kilogramov skrbi 1,6-litrski bencinski motor s 155 KM pri 8000 vrtljajih v minuti v povezavi s 5-stopenjskim ročnim menjalnikom.

STROŠKI PRI UPORABI KLIMATSKE NAPRAVE

Znanemu dejstvu, da uporaba klimatske naprave v sodobnih avtomobilih dviguje porabo goriva, so se pridružili še zanimivi izsledki raziskave, ki so jo po nalogu nemškega zveznega urada za okolje izvedli strokovnjaki nemške organizacije TÜV-Nord. Izsledki raziskave, ki so jo izvedli v švicarskem inštitutu Empa, kažejo, da avtomobil z vklopljeno klimatsko napravo popije od 0,5 do 1,5 litra več goriva na sto prevoženih kilometrov. Rekord v mestnem prometu je fiesta z 1,3-litrskim bencinskim motorjem in 60 KM, ki je ob vklopljeni klimi popila za 62 odstotkov več goriva, ker ima v povezavi s klimo prešibak motor.

Radio Krka
106.6 MHz

Jezero je poplavilo bivaljišča številnih živali.

Jez nasprotij na Kitajskem

Aleš Kocjan

Kitajski gradbeniki so pred kratkim zgradili največji jez na svetu. Oblasti novi jez hvalijo, saj naj bi Kitajski zagotovil dodatnih 10 odstotkov celotne električne energije, varstveniki okolja pa opozarjajo na njegove negativne vplive na okolje.

Ideja o največjem jezju na svetu se je kitajskim oblastem porodila leta 1993, graditi pa so ga začeli dobra štiri leta pozneje. Čeprav je bil projekt megalomanski, jez je namreč visok kar 185 metrov, dolg 2.309 metrov, v njegovo konstrukcijo pa so vlili 28 milijonov kubičnih metrov betona, je bila gradnja končana precej hitro. Zasluga za slednje gre predvsem širokemu zaledju delavcev, ki ga ima Kitajska, saj je lahko jez hkrati gradilo tudi po 10.000 delavcev, in široki politični podpori. Na Kitajskem, kjer še vedno vlada diktatorski režim, namreč vse takšne projekte jemljejo kot idealno priložnost, da lahko svetu predstavijo naprednost svojega režima, prav tako pa jim pridejo prav v domači javnosti, pred katero se lahko pohvalijo s svojo sposobnostjo. Tako je že nekdanji kitajski komunistični voditelj Mao Zedong jez nad vse pesniško opisal kot »velik zid iz kamenja«, zaradi katerega bo »v ozkih soteskah zraslo mirno jezero«.

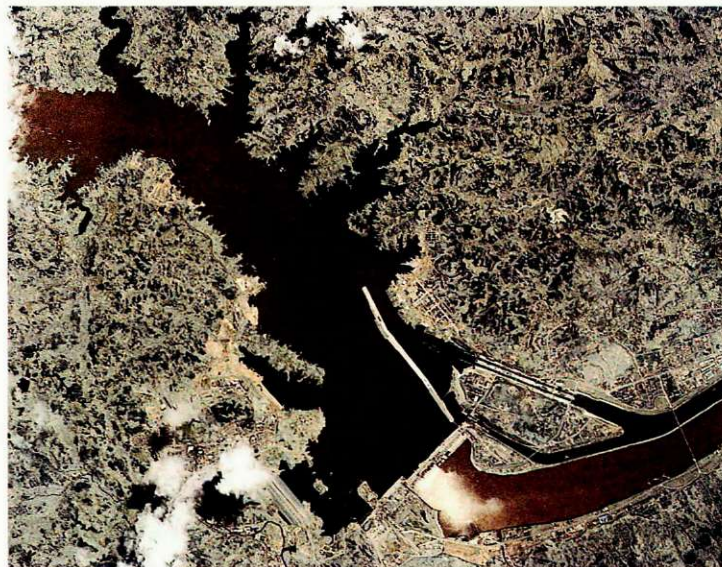
Čeprav je imela graditev veliko podporo pri komunističnih voditeljih, jih pri odprtju (mno-

gi so pogrešali predsednika in premiera), ki je bila 20. maja, ni bilo opaziti prav veliko. Razlog za to je bil, kot so dejali za kitajske medije, da se zavedajo, da bo minilo še precej časa, preden bo jez povsem zaživel. Celoten projekt bo namreč popolnoma končan šele leta 2008, ko bodo inženirji vanj vstavili še zadnjih 12 generatorjev izmed skupno 26, ki bodo

tvorili glavno moč tamkajšnje hidroelektrarne in bodo vsaj delno potešili potrebe hitro rastočega kitajskega gospodarstva.

Prevelik poseg v okolje Čeprav kitajske oblasti celoten projekt razumljivo hvalijo, saj naj bi poleg ugodnih učinkov, ki naj bi jih imel na kitajsko gospodarstvo, končal tudi številne poplave, ki

že desetletja pestijo prebivalce ob Jangcekjangu, s strani okoljevarstvenih organizacij na jez letijo številne kritike. Najbolj jih moti dejstvo, da so gradbinci, ko so ga gradili, poplavili kar 632 kvadratnih kilometrov ozemlja, pri čemer niso poskrbeli za preselitev številnih živalskih in rastlinskih vrst. Moti jih, da je akumulacijsko jezero poplavilo

Pogled na jez iz satelita

Kanal za ladje

stičišče treh sotesk, ki so veljale za pravo naravno čudo, opozarjajo na škodo, ki bo nastala s povečanim pritokom industrijskih in drugih strupenih odpadkov ter smeti iz kitajskih mest v akumulacijsko jezero. No, kitajske oblasti si za zdaj s kritikami ne belijo glave. Najprej napredek, potem pa vse drugo! **D**

www.demokracija.si/knjigarna

Iz arhivov slovenske politične policije

Komunistične tajne službe od njihovega nastanka do leta 1950, vključno z imeni njihovih vodilnih članov. **Avtor uvodnika: dr. Jože Pučnik.** Obseg: 512 strani. Format: 17x22,5 cm. Trda vezava. **Cena: 5.000,00 SIT/20,86 EUR**

Mati Slovenija

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot. **Avtor: Tone Kuntner.** Obseg: 72 strani. Format: 13,5x22,5 cm. Trda vezava. **Cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR**

Med svobodo in rdečo zvezdo **USPEŠNICA**

Pripoved iz časa druge svetovne vojne in po njej. Dodan seznam sodelavcev Udbe. **Avtor: Dušan S. Lajovic.** Obseg: 347 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava. **Cena: 6.200,00 SIT/25,87 EUR**

100 let socialdemokracije

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja.

Avtor: Milan Zver. Obseg: 125 strani.

Format: 15x21 cm. Brošura.

Cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR

Od osvobodilnega boja do banditizma **USPEŠNICA**

Nekdanji Mačkov pomočnik opisuje svojo razburljivo življenjsko pot. Slikovito predstavlja delovanje Ozne. **Avtor: Albert Svetina.** Obseg: 367 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava. **Cena: 6.700,00 SIT/27,95 EUR**

Okopi **USPEŠNICA**

Politični razvoj slovenske države od leta 1994. Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih! **Avtor: Janez Janša.** Obseg: 309 strani. Format: 16,5x24,5 cm. Trda vezava. **Cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR**

Premiki **USPEŠNICA**

Nastajanje in obramba slovenske države 1988-1992. Prodana v več kot 61.000 izvodih! **Avtor: Janez Janša.** Obseg: 363 strani. Format: 15,5x23,5 cm. Trda vezava. **Cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR**

Ustava Zdrženih držav Amerike s pojasnili

Ustava Zdrženih držav Amerike je najstarejša veljavna pisana ustava v svetu, pa tudi najpomembnejše, najvplivnejše in najbolj študirano pravno besedilo, kar jih je bilo napisanih. Po več kot dveh stoletjih se še danes uporablja v domala nespremenjeni obliki. Neizmeren je tudi njen vpliv na ustavni razvoj v Evropi in drugod po svetu. **Avtorja: mag. Klemen Jaklič in mag. Jurij Toplak.** Obseg: 144 strani. Format: 11x16 cm. Trda vezava. **Cena: 4.990,00 SIT/20,82 EUR**

Državna ureditev Republike Slovenije

Knjiga prinaša aktualen pregled zakonodaje s področja države in ustavne ureditve Republike Slovenije. **Uredniki: prof. dr. Rafael Cijan, mag. Jurij Toplak, Tadej Dubrovnik.** Obseg: 376 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava. **Cena: 8.500,00 SIT/35,46 EUR**

Naslednji cilj Dejana Zavca je uspeti v ZDA!

Plemenita umetnost

Lovro Kastelic, foto: Gregor Pohleven

Ob fantastični zmagi Dejana Zavca nad Kazahstancem Jeskinom so se dobre vile končno spomnile tudi Janeza Galeta. Žal mesec dni prepozno ...

Janez Gale, legendarni učitelj boksa, njegov ljubitelj in zgodovinar, je športu, ki ga je poimenoval »noble art« (plemenita umetnost) zapisal kar pol stoletja svojega življenja. Zanj je boks pomenil najpomembnejšo filozofsko smer, ki bi jo moral vsakdo izkusiti. Z njo je želel empirično dokazati, da boks pri človeku razvija telesno in duševno lepoto. Postavil ga je na piedestal, mu napisal spomenik »Boks – skrivnosti plemenite umetnosti« in ga oznanjal. Z njim si je vse življenje prizadeval rešiti izgubljeno mladino. Kar 8.000

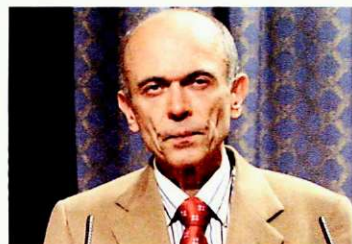
takšnih je šlo skozi njegove roke. V fraku z obveznim metuljčkom in s klobukom na glavi je iz boksa vselej napravil slovesnost. Na gostilniške boksarje je gledal s prezirom, dejal je, to so slabi boksarji; raje je pripravil študij »noble arta« na prostem. Zbrana množica radovednežev je bila tedaj deležna prave gledališke predstave, v kateri so se druga za drugo vrstile skrivnosti boksa. Gale je v svojem slogu govoril glasno in razločno, pomočniki pa so sledili njegovim navodilom. Občinstvu so jasno pokazali najosnovnejše udarce, jih začinili z

delno odigranim »fajtom«, potem pa je na sceno stopil Gale. Najprej jim je natosil nekaj življenjskih, na primer: ne jejmo jedi, ki redijo; boksar naj bo abstinent; boksar se ponavadi giblje v senci, sonči pa naj se le med tekoma ali gibanjem; tudi redna higiena nog in rok je zelo pomembna; priporočam branje in ogled razstave ... Potem je nadaljeval z boksaškimi: pridi malo bliže ... veš, najučinkovitejši boks je sila enostaven ... postavi se v gard ... da, takole ... vidiš – gard je tisti položaj telesa, ki zagotavlja najboljše razmere za uspešen na-

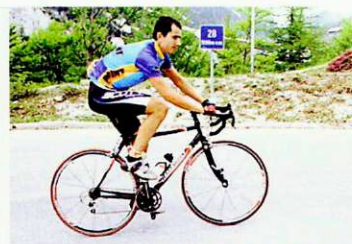
pad ali obrambo in seveda tudi pravilno ravnotežje ... da, odlično, bravo ... osnovni udarec je direkt ... levi je navadno začetni, desni pa najmočnejši ... poskusiva ... Deček nekajkrat zamahne proti Galetovim dlanem, Gale glasno zasopihja in ob vsakem udarcu zatuli: tuf, tuf ... Kasneje mu pokaže še kroše in aperkat ... V klinč boš šel, ko ne boš mogel več, ko pa prideš na trening, ti bom pokazal še nekaj dobrih fint. V boksu jih namreč uporabljamo, da bi nasprotnika presenetili in ga tako prisilili, da bi se odkril. Ali ne bi že zdaj? No, naj ti bo... Pridi sem ... Fintiram levi direkt v telo ... hop... nasprotnik zniža gard ... iiiiii sledi naš desni direkt v glavo ... pok! Nasprotnik je pokončan. Množica se nasmehne, zaploska, Gale se prikloni.

Uresničena želja Žal pa sta bila Janez Gale in njegov »noble art« za časa njegovega življenja bolj kot ne nerazumljena. Boks so podobno kot nogomet politično odrinili, med slovenskimi športnimi funkcionarji in v olimpijskem komiteju pa ni nikoli našel prave podpore. Komunistični sistem je imel Galeta za reakcionarja; njegov entuziazem je namreč mejil na prepovedani profesionalizem, čeprav se je ves čas zavzemal le za popularizacijo boksa v Sloveniji in za vrhunski dvoboj, v katerem bi na koncu zmagal slovenski boksar. Živel je za trenutek, ko bi Slovenci sprejeli boks za svojega. Želja se mu je – mesec dni po njegovi smrti – uresničila.

Pred tednom dni je namreč na Ptuj naš najboljši boksar Dejan Zavec, tipični predstavnik Galetovega odrešilnega boksa, ki je v

Kot kaže, **JANEZ DRNOVŠEK** ne bo gledal SP v nogometu. O navijačih je zapisal: »Ko njihovi ljubljenci zadenejo gol, padejo v ekstazo, ko to napravijo nasprotniki, pa v razočaranje. Njihova sreča ali nesreča je odvisna od napihnjene žoge ...«

Novinar Demokracije **MITJA VOLČANŠEK** je uspešno prestal izjemen kolesarski podvig. V 11 urah in 15 minutah je prevozil kar 318 km dolgo pot iz Izole prek Vršiča do Ljubljane. Več o tem podvigu boste lahko prebrali v naslednji številki.

MARKO MILIČ bo postal član KK Olimpija v prihodnji sezoni. Pogodbo sta že podpisala nadobudna Domen Lorbek in Sandi Čebular, ob staroselcu Ivici Jurkoviću in še nekaterih popolnitvah pa bi Olimpija znova zavladati.

Slovenska judoistična reprezentanca se je z letošnjega EP v Tampereju znova vrnila s kolajno. Niz odličij, ki se je začel na EP v Mariboru 2002, se tako nadaljuje, **LUCIJA POLAVDER** je tokrat za samostojno Slovenijo dobila že deveto medaljo.

otročtvu živel vsepovsod, v internatu, pri teti, le pri starših ne, se želel vsaj z nečim ukvarjati, šel na trening nogometa, pristal pa v boksarski telovadnici, prevzel na svoja pleča Galetov entuziazem in v težki bitki po tehničnem nokavtu razbil medcelinskega prvaka Azije in Pacifika Andreja Jeskina. S tem je ubranil tudi naslov medcelinskega prvaka v velterski kategoriji (do 66,7 kg) združenja WBO. Za nameček je lastnik naslova tudi v najbolj cenjeni različici IBE.

21. zaporedna zmaga 30-letni Dejan Zavec je ta čas najbolj vroč ptujski športnik. To je kaj kmalu

Odličen boks na Ptuj

ugotovil tudi komentator Eurosporta, ki se je lahko ob nabito polni dvorani Center, v ne prevelikem prostoru se je nagnetlo prek 2.000 odlično razpoloženih navijačev, le še čudil huronskemu vpiju in na vsa usta hvalil in propagiral Ptuj. Zavecova navijaška skupina iz bližnjega Leskovca je medtem sklenila, da bo dihala s svojim junakom

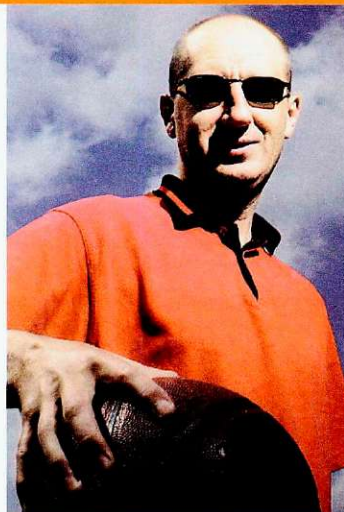
52. dirko na ozkih ulicah Monaka si bomo zapomnili po kazni za **MICHAELA SCHUMACHERJA**, ki je moral zaradi predrznosti (v ovinku Rascasse naj bi se bil namenoma ustavil ob varovalni ogradi) na kvalifikacijah v nedeljo startati iz boksov.

»DO SMRTI«. Ko pa je slednjič prestopila prag dvorane tudi že zunaj razigrana harmonika, se je začel nepozaben večer. Toliko pozitivnega patriotizma že dolgo ni bilo čutiti, Štajerci pa so še enkrat dokazali, da daleč naokrog ni bolj srčnih in iskrenih ljudi.

Preostali dvoboji so bili v senci našega junaka in Jeskina, ki je ob zvokih U2 pritekel v dvorano. Vse je bilo sicer že vnaprej pripravljeno za končno zmagoslavje Slovenca. »Zaj pa dosti s tem,« je zavpil brkati mož s čepico, ki se je ob nestrpnem čakanju le še s težavo brzdal. »Mirko, kdaj se tae začne?« je pobaral soseda. Živčno sta pogledovala proti vhodu in slednjič ugledala Zavca, ki se je komajda znebil zaplinjene kulise. Dvorana je vstala, slovenske zastave so zaplapolale. »Dejan, Dejan, Dejan ...« je ves čas odmevalo. Napovedovalec je napovedal: »Modri kot Jeskin, rdeči kot Zavec!« Boks se je začel. »Sekat bo treba fantje, ker tale ma rokco,« se je po prvi rundi nekoliko umiril naš Mirko, ki pa se je že v naslednjem trenutku, ko je hostesa s številko 2 na tabli želela zapustiti ring in je nekoliko nerodno klecnila čez vrh, zakrohotal na ves glas: »Tale ni še nikdar prek kola stopla!« Jeskin je začel že kmalu po tem krvaveti, a se je vseeno junaško branil. »Daj, vužgi ga, Dejan, no!« je odzvanjalo z ene strani, z druge pa: »V pljučnico ga focni, pa bo!« Ko pa je nekdo pripomnil: »Nea ga božaj, lepo te prosim!« nas je Zavec vendarle uslišal. Naposled je v 10. rundi še trinajstič v poklicni karieri nokavtiral nasprotnika in dokazal premoč, ki mu jo je priznal tudi Jeskin. Dvorana je ponorela! »Dejan, Dejan, Dejan ...« **D**

Na 4. redni seji volilne skupščine Rokometne zveze Slovenije je bil za predsednika soglasno potrjen **ZIGA DEBELTJAK**. Tako se je končala kalvarija, ki je trajala skoraj pol leta, RZS pa je bila v tem času brez predsednika in treh članov predsedstva.

Vroč zvezda

Esad Babačić

Ob gledanju Dwayna Wadea sem se spomnil legendarnih bekov Detroit Pistons Isiaha Thomasa in Joea Dumarsa.

Zazdelo se mi je, da se je novi zvezdnik Miamijsa učil prav pri teh dveh košarkarjih. Njegov smisel za preigravanje ima nekaj tistega »šmeka« iz osemdesetih let prejšnjega stoletja.

Osupnilo me je, kako zelo premišljen in odmerjen je v svojih napadih, ki ne gredo na škodo preostanka moštva. Težko bi trdil, da je boljši od Bryanta, gotovo pa je bolj prilagodljiv in zaradi tega uporabnejši za kolektiv. Sposoben je popolnoma pozabiti na nasprotnikov koš, se podrediti moštvu in obrambi ter praktično iz nič spet zablesteti v napadu. Nobenih znakov nenasitnosti kot pri Iversonu, ki lahko svojemu moštvu naredi vsaj toliko škode kot koristi. Njegovo delo nog je res neverjetno, tako da po tej plati spominja na Jordana. Ena na ena ga je praktično nemogoče ustaviti in zdi se, da lahko skoraj vedno doseže koš. Tudi odlična obramba moštva Pistons je bila proti njemu bolj ali manj nebojgljena in nič čudnega ni bilo, da so se nekdanji prvaki vdali še pred sodnikovim žvižgom. Wade je dvignil košarko NBA na višjo raven, saj ji je spet vdihnil nekaj duha iz preteklosti. Divjanje in zabijanje se je vsaj na kratko umaknilo kombinaciji bistrosti in učinkovitosti. Da je psihološka priprava moštva še vedno na prvem mestu, kadar gre za velike tekme, smo bili priče tudi na prvih dveh tekmah velikega finala državnega prvenstva, kjer sta oba tekmecka pokleknila na domačem terenu. Velika želja je spodbrezala krila predvsem mlajšim igralcem, ki so delali začetniške napake. Ko se je zdelo, da bodo prvaki tudi v drugo izkoristili zmedenost Slovana, so se vloge zamenjale. Kar nenadoma so bili zmaji tisti, ki so pozabili osnove košarke in pokleknili pod pritiskom lastnih pričakovanj. Seveda je takšen razplet zelo dober za slovensko košarko, ki potrebuje napet finale, v katerem se vse do konca ne ve, kdo bo osvojil naslov. Ustvarjanje domače Olimpije se je že začelo in samo upamo lahko, da ne bo šlo na škodo Slovana, brez katerega bi prvenstvo izgubilo svoj smisel. Samozadostnosti v domači košarki res ne potrebujemo, še posebej zato ne, ker je imamo dovolj v krovni košarkarski organizaciji. Bliža se svetovno prvenstvo, na katerem se je treba prebiti v drugi krog, od tam pa morda še više, zato mora biti klima v naši košarki precej boljša, kot je sedaj. Notranja trenja ne bodo pomagala k boljšemu počutju naših reprezentantov, ki se počasi vračajo na domačo grudo.

Pogosto lovišče torbičarjev

Zlikovci so pogosto tudi mehanizirani.

Iščejo le nemočne žrtve

Bogdan Sajovic, foto: arhiv Demokracije

Torbičarji si praviloma izbirajo nemočne žrtve. Ne ustavijo se niti pred invalidi. Pogum jim daje dejstvo, da jih redkokdaj ujamejo, če pa že, so obsodbe navadno mile.

Pritleha celo za torbičarje je bila drzna tatvina pred nekaj dnevi v ljubljanskem nakupovalnem središču. Po njem se je z vozičkom vozil sedemindvajsetletni invalid. V žepu na zadnji strani vozička je bila njegova torbica z denarjem in dokumenti. Nekje v gneči v trgovini se mu je približal za sedaj še neznan nepridiprav in mu ukradel torbico. Škode je za debelih osemdeset tisočakov. Na žalost okradeni tatu ni videl, zato jo bo zlikovec verjetno odnesel brez kazni.

Torbičarska sezona je v polnem teku. Lepo vreme je pognalo množice državljanov na kolesa. Vrečke in torbice z blagom, denarnicami, dokumenti obešajo na kolesa, še raje pa nameščajo v košare, obešene tako na prednji kot tudi na zadnji strani kolesa. Tako so lahek plen za zlikovce, ki si praviloma

izberejo ne prav močne žrtve. Največkrat so žrtve torbičarjev ženske, še posebej starejše. Tudi ko pridejo k sebi od šoka, če zlikovca sploh opazijo, navadno niso dovolj hitre in močne, da bi ga zasledovale ali celo pridobile svojo lastnino nazaj. Pa tudi zlikovci so dostikrat opremljeni s kolesi, in glede na to, da so mlajši, jim navadno uspe pobegniti. Pa ne vsem. Pred dnevi je v Ljubljani trojica mimoidočih skočila za zlikovcem na kolesu, ga dohitela in zadržala. Upajmo, da so mu pripeljali tudi kakšno gorko, medtem ko so čakali policijo.

Izrekati bi bilo treba višje kazni

A vendarle ne gre podpirati civilne »vendete«¹ proti tovrstnim zločincem. Prav tako ne gre terjati spremembe kazenskega zakonika. Za drzno tatvino, kar torbičarstvo je, je predpisana kazen

od enega do desetih let zapora! Zadosti bi bilo, če bi pri izreku sodbe sodniki posegli po malce višjih kaznih. Navadno jo namreč tovrstni zlikovci na sodiščih odnesejo precej poceni. Običajna je kazen nekaj mesecev zapora, odvisno od olajševalnih okoliščin, nekateri pa dobijo le pogojno kazen, odvisno od »stiske«, ki jih je vodila k tatvinam.

Zlikovci seveda to precej dobro vedo, zato niti ne pomišljajo, da bi nehali »delovati«. Tveganja skorajda ni, dobiček

pa je navadno zagotovljen. Celozelo visok kot pred časom, ko je zlikovec občanki sunil vrečko, v kateri je imela reci in piši petnajst milijonov tolarjev v gotovini. Najprej raztresena žrtev tatu niti ne opazi, če pa ga, je ta pač močnejši in hitrejši, zato zlahka pobegne oziroma se ji iztrga. Če ga po naključju le primejo, navadno traja mesece, celo leta, preden zadeva pride pred sodišče. Nazadnje pa jo tat odnese z milo, največkrat pogojno kaznijo. Kdo, ki ima v sebi vsaj malo kriminalnega nagona, bi pod takšnimi pogoji nehali s svojo dejavnostjo?

Če pa bi barabo na sodišču, »stiska«² gor ali dol, obsodili na pošteno, nekajletno zaporno kazen, bi ga torbičarstvo prav hitro minilo. Vedeti je treba, da gredo kriminalci vedno po poti najmanjšega odpora in si redkokdaj upajo tvegati. **D**

Razstavljala tuje avtomobile

Kamniška najstnika sta kradla avtodele z vozil v kranjski garaži. Izkazalo se je, da to ni edina njuna tatvina.

Kranjski policisti so v garažah na Trgu Prešernove brigade zalotili dva hudo delavna mladca. Čudno se jim je zdelo, da tako garata ob pol četrti uri zjutraj, čeprav Kamničana v kranjski garaži nista imela niti najmanjšega opravlja.

Fanta, eden od njiju je star devetnajst let, drugi pa leto dni mlajši, sta v trenutku, ko so ju zgrabili, že pošteno razstavila megana. Snela sta žaromete, odbijač, pokrov motorja in še nekaj delov ter jih ravno nameravala naložiti v svoj avto. A to ni bilo vse, saj sta dele pobrala tudi z golfa in punta, parkiranih v isti garaži.

Očitno jima je bilo vseeno, s kakšnega tipa avta kradeta, pa tudi plen je bil mešan: od žarometov prek smernikov, odbijačev, zračnih vreč, pokrovov mo-

torja do okrasnih letov. Pri tem pa sta napravila še dodatno škodo lastnikom vozil. Pri vlamljanju sta namreč polomila ključavnice in razbila stranska stekla na avtomobilih.

Hišne preiskave so navrgle še nov kup avtomobilskih delov. Pri preiskavi so tudi odkrili, da je starejši od prijetih tatov avtodelov skupaj s še tretjim znancom, dvajsetletnikom, nekaj dni prej podložil dva avtomobila in potem odnesel kolesa z njih.

Policisti zdaj prosijo vse, ki so jim v zadnjem času nepridipravi z avtomobilov odmontirali kak del, da se oglasijo na kranjski policijski postaji in prepoznajo morebitne dele svojih vozil. Tatinska trojica Kamničanov pa se bo čez čas srečala s sodnikom. B. S.

PONAREJAL JE Leta 2004 je na več okencih tehničnih pregledov v Ljubljani neznanec poskušal registrirati mercedes benz C 220 coupé. Zaposlenim se je zdel nekoliko sumljiv in so registracijo zavrnili, obvestili pa so tudi policijo. Kar dve leti je trajalo, da so prijeli 52-letnega Ljubljana, ki se je med postopkom registracije izkazoval z lažnimi dokumenti. Odkrili so tudi, da je poskušal Ljubljana avto registrirati tudi z italijanskim prometnim dovoljenjem in računi, ki jih je prav tako ponaredil. Poleg ponarejanja listin bo obtožen tudi prikrikanja, saj je bil mercedes ukraden leta 2004 v Italiji.

POŠTENO JE POKALO Prebivalce blokov na Glinškovi ploščadi v Ljubljani je sredi noči zbudilo strahovito treskanje. Izkazalo se je, da je malo pred tem izpred obratov Ljubljanskih mlekarn na Slovenčevi odpeljal hladilniški tovornjak, ki ga je vozil tridesetletnik iz Kranja. Po nekaj sto metrih vožnje je zapeljal naravnost v vrsto ob cesti parkiranih vozil. Voznik je zatrjeval, naj bi mu bil nasproti po cesti, ki je na tistem delu ozka, predvsem pa zaparkirana, pripeljal avtomobil. Poskušal se mu je izogniti in potem je počilo. Dva avtomobila je tovornjak skoraj v celoti zmlel, pet pa jih je hudo razdejal. Škode je za nekaj milijonov tolarjev.

Obesil se je v zaporu

Po skoraj sedemindvajsetih letih za rešetkami se je najboljši razvpit slovenski zapornik Metod Trobec obesil.

Najbolj znan slovenski zapornik, osemindvajsetletni Metod Trobec, ki bi kazen oslužil šele avgusta 2014, je napravil samomor. Pazniki zapora Dob pri Mirni, ki so v torek zjutraj poskušali odpreti njegovo celico, so naleteli na zabarikadirana vrata. Trobca so našli obešenega na zanki, ki si jo je naredil iz rjuhe. Samomor naj bi bil storil okoli četrte ure zjutraj.

Trobec, ki je imel sicer že v mladosti manjše težave z zakonom, se je za rešetkami znašel avgusta daljnjega leta 1979. Najprej zaradi napada na avstrijskega turista, ki ga je pretepel in oropal. A preiskava je pokazala precej hušje zločine, kot je bil roparski napad. Pri preiskavi Trobčevega prebivališča so našli predmete, ki so pripa-

dali več ženskam, ki so nenadoma izginile. Nadaljnja preiskava osamljene kmetije, ki je bila tudi Trobčeva last, je pripeljala do odkritja ostankov človeških trupel, ki so bila sežgana v krušni peči. Trobec je bil spoznan za krivega, da je v drugi polovici sedemdesetih let pet žen-

sk različnih starosti, potem ko jih je srečal naključno po ljubljanskih lokalih, odpeljal na osamljeno kmetijo in tam po spolnem odnosu umoril in trupla sežgal. Trobec

je bil kot zadnji v Sloveniji obsojen na smrt, a so mu kazen spremenili v dvajset let zapora. Kazen za umore je odsedel leta 1999, vendar so mu pozneje sodili še za dva poskusa umora sojetnikov. Obsojen je bil na novih petnajst let zapora, ki bi jih odslužil avgusta 2014. B. S.

RADIO ŠTAJERSKI VAL

RADIO JE UHO, S KATERIM SLIŠIMO SVET!

prijateljstvo

bližina

domišljija

ELEKTROPROM

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.

Loke pri Zagozju 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488

www.elektroprom.si

- elektroinstalacije
- centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- kabelsko komunikacijski sistemi
- trgovina EVJ CENTER
- lokalna televizija ETV
- tiskana vezja
- grafitne ščetke
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar SEDMICA

Madonnino križanje

Popzvezdnica Madonna je razburila krščanski svet, saj je na prvi večer svoje turneje Confessions v Los Angelesu poskrbela za poseben šok. Med pesmijo Live to Tell se je namreč pojavila na 6-metrskem bleščečem križu. Britanska cerkev je že izrazila svoje ogorčenje in Madonno obtožila, da zlorablja verske simbole. Predstavniki Anglikanske cerkve se v izjavi za javnost sprašujejo, zakaj se mora Madonna uveljavljati tako, da žali toliko ljudi. Evangeliki so pevko obtožili vsiljive neobčutljivosti in

pravijo, da zvezdnica zlorablja krščanske podobe, kar naj bi bilo nevarno. Pozvali so jo, naj opusti ta del nastopa, hkrati pa menijo, da morajo ljudje izraziti svoje nestrinjanje. Z dejanjem se je verjetno zamerila milijonom vernikov po svetu. »Zakaj bi nekdo, ki ima toliko talenta, mislil, da se mora predstavljati na način, s katerim užali toliko ljudi?« se je spraševala ena od verskih predstavnic. Madonna pa se je že postavila v bran pred tistimi, ki jih je njen nastop vznemiril. Za neki ameriški časopis je dejala, da je simbolično križanje del spodbujanja občinstva k darovanju denarja za boj proti aidsu. Misli, da Jezus ne bi bil jezen nanjo in na sporočilo, ki ga s tem pošilja, saj je učil, da je treba ljubiti bližnjega. Gospa Ritchiejeva je krščanski svet močno vznemirila že leta 1989, ko je v videospotu Like a Prayer zapeljala črnega svetnika in plesala pred gorečimi križi. Najbrž je pojasnila tudi to ...

Madonna je spet povzročila nemir med katoličani.

Auer v politiko

Nekdanji televizijski voditelj Stojan Auer, ki je javnosti zadnje čase bolj znan zaradi davčne utaje in obsodbe na zaporno kazen, je v Mariboru predstavil Listo za pravičnost in razvoj.

Estradnik Stojan Auer

Ustanovil jo je zaradi velike podpore, ki so mu jo izražali Mariborčani, ko je prestajal, kot meni sam, neupravičeno zaporno kazen. Auer je ob predstavitvi poudaril, da jim ne gre za moč in denar, temveč za zavest. Prav tako verjamejo v nujnost reševanja problemov na drugačen način. O tem, ali bo lista imela kandidata na županskih volitvah v Mariboru, Auer ni želel govoriti, vsekakor pa bo zanimivo videti, kdo izmed znanih Mariborčanov se ji bo pridružil. Ob koncu omenimo še nenavadno podobnost imena liste z imenom gibanja, ki ga je pred kratkim ustanovil predsednik države Janez Drnovšek (Gibanje za pravičnost in razvoj). Auer očitno računa na volilne glasove tistih, ki bi sicer glasovali za Drnovškovo gibanje, zaradi podobnega imena pa bi na volitvah obkrožili njegovo listo.

način. O tem, ali bo lista imela kandidata na županskih volitvah v Mariboru, Auer ni želel govoriti, vsekakor pa bo zanimivo videti, kdo izmed znanih Mariborčanov se ji bo pridružil. Ob koncu omenimo še nenavadno podobnost imena liste z imenom gibanja, ki ga je pred kratkim ustanovil predsednik države Janez Drnovšek (Gibanje za pravičnost in razvoj). Auer očitno računa na volilne glasove tistih, ki bi sicer glasovali za Drnovškovo gibanje, zaradi podobnega imena pa bi na volitvah obkrožili njegovo listo.

Znova skupaj?

Ugibanja, namigovanja, natolcevanja ... se v tem času nanašajo na par, ki so ga nekoč močno opravljali – zakonca Cavazza. Oriana in Boris Ca-

Privid ali resničnost?

vazza sta bila nedavno na počitnicah na Mljetu, poleg tega pa ju je pogosto videti skupaj. Ker nekateri trdijo, da sta skupaj videti nadvse srečna in zadovoljna, se sprašujemo, ali nista nemara prebrodila zakonske krize in sta znova ljubeča mož in žena.

»Jaz sem za ...« MMS

Pred kratkim so na tiskovni konferenci sporočili imena polfinalistov letošnjega 29. festivala Melodije morja in sonca 2006. Med tokratnimi rekordnimi 111 prijavi so izbrali 28 pesmi in izvajalcev, ki se bodo za finalni večer pomerili v dveh polfinalih (festival bo potekal med 13. in 15. julijem v portoroškem Avditoriju). Med njimi se je znašla tudi turbofolk skupina Turbo Angels, ki je pred kratkim izdala svoj prvenec Mi smo za ...; pesem, izbrana za MMS, ima zelo podoben naslov – Jaz sem za. Avtor glasbe je tokrat Dušan Erbus, aranžma je prispeval Raay, besedilo, navihano in nagajivo, pa je delo Natalije Kolšek, mojstrice zabavnih besedil. Turbo Angels so, še preden so bili izbrani med polfinaliste, razmišljali o tem na-

stopu, saj želijo pripraviti nekaj posebnega – predstavo, ki se bo ujemala z besedilom in bila čim bolj primerna za največji glasbeni dogodek poletja. Vse je že pripravljeno, sedaj so na vrsti vaje, koreografija, pevske in plesne priprave, tako da bodo ob vsem delu, ki ga imajo ob izidu debitantskega albuma, sedaj še bolj zaposleni. Pesem Jaz sem za je turboposkočnica z modernimi ritmi, slišali pa jo bomo šele v začetku junija na radijskih postajah, ki sodelujejo s festivalom MMS.

Nastopili bodo na Melodijah morja in sonca.

vsak četrtek **FILMSKI VEČER**

Sigourney
WEAVER

Jeff
DANIELS

Emile
HIRSCH

Michelle
WILLIAMS

Kip
PARDUE

*Ljudje
niso taki
kot se zdi.*

NAMIŠLJENI JUNAKI

**IMAGINARY
HEROES**

"Zabavna in duhovita črna komedija.
Hirsch v življenjski vlogi. Weaverjeva in Daniels
pa nista bila nikoli boljša."

-Peter Keough, Boston Phoenix

V ČETRTEK, 1. 6.,
PRI PRODAJALCIH
ČASOPISOV
OB NAKUPU VEČERA

**DVD-FILM NAMIŠLJENI JUNAKI
ZA SAMO 999 SIT**

DARILO ZA NAROČNIKE VEČERA OB NAKUPU ZBRIKE: FILM PO IZBIRI (CONTROL ALI VSE ZA LJUBEZEN)

Naročniki Večera lahko zbirko ali posamezne filme naročite ob delovnih dneh po telefonu **02 23 53 326**, **02 23 53 322** ali **02 23 53 500**, e-pošti knjiga@vecer.com, ali po pošti na naslov **ČZP Večer, 2504 Maribor**. DVD-je vam bo prinesel raznašalec. Zaloge so omejene. Vsi filmi imajo slovenske podnapise.

VEČER
 www.vecer.com/trgovina

Hri-baru v slovo

Magična gledalka

Hri-bar se do jeseni poslavlja. V soboto zvečer je bil zadnjič. Znova ogleda in omembe vreden.

Čeprav vem, da so ljudje, ki ob besedi Hri-bar zamahnejo z roko in za Hri-barjev humor niti slišati nočejo, bom oddajo pohvalila. Iz več razlogov. V slovenskem prostoru nobena oblika humorja ni obstala. Nanj se očitno vsi spoznajo, ga vsi kritizirajo in nazadnje uničijo. Tako je bilo recimo s serijo TV-poper, Vinko Šimek oziroma Jaka Šraufciger in Košnikov ata sta tudi z leti izginila; pravzaprav se nič od poskusov ustvarjanja kakovostnega humorja na televiziji ni obdržalo razen Hri-bara.

Ste morda opazili, da Hri-barjev humor nikoli ni žaljiv? Je afirmativen. Če nisi lik v Hri-baru, v slovenskem prostoru nisi vreden počenega groša. Te skratka ni. V zadnjih letih je Hri-barju najprej na Radiu Ga-ga uspelo ustvariti serijo likov, od politikov, kulturnikov, estradnikov do klerikov, v zadnji oddaji v soboto zvečer pa jih je v celoti, v svežnju predstavil še TV-gledalcem.

Očarani od vrste animatorjev, katerih imen (razen Saša Hribarja) niti ne poznamo, smo jih v družbi voditeljev Lada Ambrožiča in Aleksandra Čolnika spoznali celo paletu. In da ne pozabimo; skupinica je ustvarila animacijske like za Georgea Busha, Ropa, Janšo, Kacina, Slivnika, Drnovška, Kučana, Pečeta, Jankovića, Katanca, Sagadina, Blagnetovo, Makarovičovo, Erjavca, Rupla, Rodeta, Predina, Pozsončovo, Bajuka, Karića, Bučarja ... a to so le najvidnejši.

Liki so izvrstni, z opaznimi osebnimi značilnostmi in takoj prepoznavni. Kdor misli, da je to delo mačji kašelj, naj poskusi. Naj poskuša animirati svojega soseda. Ne gre? Seveda ne! Kajti navidezno preproste in zabavne stvari so,

če so narejene profesionalno, silno zapletena in naporna reč. In zato danes hvalim Hribarja. To, kar počne, počne vsak teden. Sveže ideje, novi gostje. No, priznam, pri gostih včasih udari mimo in predvsem ženske se v oddajah običajno sploh ne znajdejo. Svojevrstni uspeh je bil nastop predsednika Drnovška v eni od oddaj. Ozadja sicer ne vemo, a dejstvo, da pride predsednik v tovrstno oddajo in odnese takšno kožo, kot jo je Drnovšek, je zanimanja vredno. Za moj okus sicer »oče naroda« nima kaj iskati v tovrstni oddaji, a to je Drnovškov problem in ne Hribarjev, saj mu taki gostje gotovo prinašajo veliko gledanost. Oddaja ima dober termin, dobro ekipo, odlične pevke. Mimogrede, to je ena redkih, če ne celo edina oddaja na TV, v kateri pevke nastopajo v živo in ne na t. i. play back. Očitno so uvožene, a to niti ni pomembno. Pika na i so seveda sošolci iz 5. a. Blamaže so očitne in predvidljive, a da politiki in drugi v tej rubriki sploh sodelujejo, je treba zbrati pogum.

Seveda so tudi nerodnosti, napake, nerazpoloženi gostje, občasno se vmes prikrade tudi primitivizem, recimo lik v kletki ni domišljen. Včasih je, včasih ni. Včasih Hribar teži, da ga bodo zamenjali, da ne ve, ali bo še ali ne, pri čemer mu

je povsem jasno, da ni junaka, ki bi si drznil to oddajo odpraviti ali vanjo posegati, ker preprosto – kljub kakšni nerodnosti – slovenski medijski prostor boljšega ne premore. Ne na nacionalki, na komercialkah pa še manj. Pa tudi politični eliti očitno godi. Doslej še nisem zasledila pripombe ali nestrinjanja. In prav je tako. Narodu brez satire in dobrega humorja namreč nekaj manjka.

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

Vaše navdušenje ima zagotovo vpliv na zunanji svet. Zdelo se vam bo, da vas vsi gledajo in občudujejo, vendar se ne prevzemite. Vse bo potekalo po načrtih in med svojimi kolegi se boste zelo dobro počutili.

Bik
21.4.-21.5.

Najbolje je, da si poiščete najprimernejšo obleko kar v najbližji trgovini. Najmanj vas bo stalo in najmanj časa vam bo vzelo. Na priveditvi tako ali tako ne bo zelo pomembnih ljudi. Ne bodite tako samovšečni.

Dvojčka
22.5.-21.6

Kar koli že čutite to sredo – v tem niste sami. Zagotovo lahko navdušeno zaupate svoje mnenje in občutke vsem, ki vas obkrožajo. Najboljši dan za komunikacijo bo sobota, ko boste imeli tudi največ ljudi okoli sebe.

Rak
22.6.-21.7

Majhen namig bo dovolj in že boste skoraj skočili iz kože. Spet se boste znašli v vrtincu preteklih zamer in prevar. Najbolje bo, da se čim prej začnete ukvarjati s kakšno drugo, privlačnejšo zadevo in čim prej pozabite na peripetije.

Lev
22.7.-21.8.

Zelo dobro bo, če se boste potrudili srečati človeka, ki vam dela toliko preglavic. Morda ga boste tako laže obvladali. Sprostitev po napornem delu vam bo prinesla zanimive ljudi na pot, saj boste odšli nekam, kamor navadno ne hodite.

Devica
22.8.-21.9.

Morali se boste malce omejiti v svojih nakupih, saj vam pretiravanje po nepotrebnem prazni denarnico. Raje si zadajte kakšen bolj dolgoročen cilj in poskušajte uživati v delu, ki ga opravljate. Telefonirajte kakšnemu prijatelju.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Kar koli se zgodi, vedno se lahko zanesete na določeno osebo, ki vam sicer ni kdo ve kako blizu, je pa zelo zanesljiva. Prepričani bodite, da boste vse uredili tako, kot je treba, in tudi drugi bodo bolj prepričani v vas.

Škorpion
23.10.-21.11.

Izogibanje konfliktom je eden od načinov, kako si zagotovite varnost. Služba, ki jo opravljate, ni zelo težka, zato lahko vzamete na svoje rame še kakšno odgovornost več. Odnosi med sodelavci bodo zato veliko manj napeti.

Strelec
22.11.-20.12

V petek vas čaka pravo tekmovalje s seboj, saj se vam bo pri nekem opravilu zelo mudilo. Skrivnost, ki jo nekdo skrbno varuje, bo kljub prizadevanjem prišla na dan in nihče ne bo preveč zadovoljen s tem.

Kozorog
21.12.-19.1.

V naslednjih nekaj dneh boste imeli ves čas v mislih svojo družino in prijatelje – vse tiste, ki vam v življenju pomenijo največ, saj se pripravljate na izjemno pomemben dogodek v svojem življenju. Vsi vam bodo stali ob strani.

Vodnar
20.1.-18.2

Zdi se, da imate do življenja popolnoma drugačen pristop, kot ste ga imeli do nedavnega. To je morda posledica branja ali pa vaših življenjskih izkušenj. Kmalu se vam bo zgodilo nekaj nepopisno lepega, kar vas bo presenetilo.

Ribi
19.2.-20.3

Nikakor se ne boste mogli priklopiti do ideje, ki bi bila v tem trenutku koristna. Delo, ki se vam odpira, za vas pomeni veliko možnost in priložnost, zato je prav, da se za to tudi čemu odpoveste. Splačalo se vam bo.

Da ne bi bili moteni:
(tako in drugače)

28 založb in skoraj 400 knjižnih naslovov

KNJIŽNI KLUB
Samorog

*Velike misli,
dogodki in osebnosti preteklosti,
žive teme sedanjosti,
literarni junaki in njihove zgodbe,
pesniške širine duha in
pravljíčna obzorja sveta.*

Kot član kluba nimate nobenih obveznosti v klubu

Knjižni klub Samorog, Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, telefon: 01 433 43 06,
e-pošta: knjizni.klub@samorog.com, splet: www.samorog.com

DEMOKRACIJA	ODLOG PLAČILA	IZOBRA- ŽENOST	ČREVESNA MEZGOVNICA	GLAVNO MESTO DEPARTMAJA ASINE	ALEŠ ČEH	NIZOZEMSKI SLIKAR OTTO VAN	POVEDNI NAKLON	JAN NERUDA	NEKDANJI KOŽAŠKI POVELJNIK	DEL LETALA	NOGOMETAŠ BOKSIČ	UREJANJE OBRAZA Z LICILI	DEMOKRACIJA	
								REKA V LAOSU						NADJA ZGONIK
POKRAJINA NA HRVAŠKEM														NEMŠKI INKVIZITOR (JOHANES)
LASTNOST, STANJE OMRAČENEGA														
GRAFIK DEBENJAK					ŽENSKO IME									
AFRIŠKA JEZIKOVNA SKUPINA					KEMIJSKI ZNAK ZA NIKELJ			ROBERT REDFORD						
DEL, DELEZ				PAPIRNATO POKRIVALO	POVPREČJE KRIŽANKE: 4,90 ČRKE	GRŠKI FILOZOF, PLAČONOV UCITELJ								
SLOVENSKI PESNIK (FRANCE)						REPUBLIKA V AFRIKI PEVKA SRŠENOVA								
RT NA PORTU- GALSKEM					LATINSKI VEZNIK			ANEMIČEN CLOVER						
SLOVENSKA PLAVALKA (SARA)										SUMERSKA BOGINJA PLODNOSTI				
JANEZ TRDINA			TROPSKA RASTLINA											

Rešitev prejšnje križanke

GUSAR, OROŽAR,
RADIAN, EGEJ, NALA,
UJNA, ZS, SESTAVINA,
VAAL, ESKALATOR, KEMI,
AMILAZA, ABADAN, DES,
ALAVA, AZA, RAKA, IVAR,
AV, RANAR, JANA, ENO,
ILIR, AAL, KAROS, EDNA,
SNIČAVOST, LAAS, KITARIST

Nagrajenci 20. številke

- 1. nagrada:** NEVENKA ŠKRAJNAR,
Stara Loka 31, 4220 Škofja Loka
- 2. nagrada:** FRANCKA TROBEVŠEK,
Zikova 4, 1241 Kamnik
- 3. nagrada:** SLAVKO ŠIRCA,
Ledine 143, 5000 Nova Gorica

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

Nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite
in najpozneje do 8. 6. 2006
pošljite na naš naslov:

Demokracija, p.p. 4315,
1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

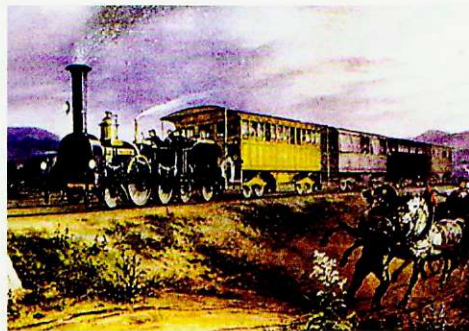
VČERAJ, DANES, JUTRI ...

- › **29.5.1830** se je v Mengšu rodil pisatelj Janez Trdina (Bajke in povesti o Gorjancih).
- › **29.5.1850** se je v Begunjah na Gorenjskem rodil škof in politik Anton Bonaventura Jeglič.
- › **29.5.1917** se je rodil predsednik ZDA John Fitzgerald Kennedy. Rekel je: »Poenostavljati zapletene stvari je sposobnost genijev, preproste stvari zaplesti pa sposobnost norcev.«
- › **29.5.1941** je bil ustanovni sestanek Slovenske legije, ilegalne vojaške organizacije SLS, ki je delovala v letih 1941–1943.
- › **30.5.1862** se je v Dolenčicah v bližini Poljan nad Škofjo Loko rodil slikar Anton Ažbe.
- › **30.5.1909** se je rodil ameriški glasbenik Benny Goodman.
- › **30.5.1917** je dr. Anton Korošec v dunajskem parlamentu prebral majniško deklaracijo.
- › **30.5.1944** so Nemci v Brkinih požgali osem vasi in pobili 69 ljudi.
- › **31.5.1945** je bila odpravljena slovenska partizanska vojska. Vojske so uvrstili v enote KNOJ in dve diviziji v sestavi III. in IV. armade JLA.
- › **31.5.1988** so slovenski varnostni organi aretirali Janeza Janšo, Ivana Borštnerja in Davida Tasića. Aretirane so izročili preiskovalnim in sodnim organom JLA.
- › **1.6.1863** so odprli železniško progo Maribor–Prevalje–Celovec.
- › **1.6.1926** se je rodila ameriška filmska zvezda Marilyn Monroe.
- › **2.7.455** so Vandali zasedli Rim in ga sistematično opleni.
- › **2.6.1835** se je rodil papež Pij X. Sicilijanski škof ga je zaprosil za blagoslov, da bi si pozdravil malarijo. Papež je naročil: »Škofu podelite moj blagoslov, recite pa mu tudi, da naj vzame penicilin, ker je uspešnejši od blagoslova.«
- › **2.6.1891** se je v Novem mestu rodila slovenska pisateljica Ilka Vašte.
- › **2.6.1924** so v ZDA priznali Indijancem ameriško državljanstvo.
- › **2.6.1944** so Nemci požgali vas Cesta pri Ajdovščini, vaščane pa izgnali v Nemčijo.
- › **3.6.1906** se je rodila ameriška pevka in plesalka Josephine Baker.
- › **3.6.1999** sta srbski parlament in jugoslovansko predsedstvo po 72 dneh napadov zveze Nato na ZRJ odobrila mirovni načrt za Kosovo.
- › **4.6.1907** se je rodil slovenski skladatelj, glasbeni pedagog in publicist Marjan Kozina.

POGLED NAZAJ (OD 29. 5. DO 5. 6.)

»Železna cesta«

V Slovenijo je pripeljal prvi vlak, in sicer iz Gradca v Maribor. Železniško progo Gradec–Šentilj–Maribor–Celje so odprli za javni

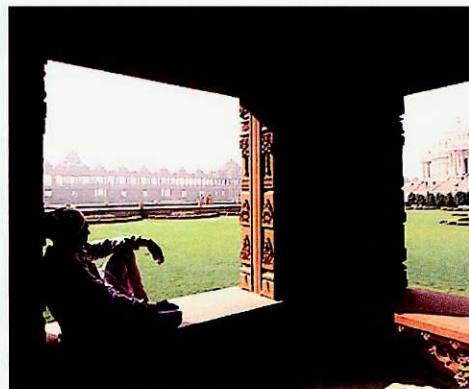
promet na binkoštno nedeljo, **2. junija 1846**. Takrat sta opoldne na celjsko železniško postajo pripeljali slavnostno okrašeni lokomotivi Ausee in Strassengel in vlekli kompozicijo, iz katere se je veselo oglašala godba štajerskega regimenta Piret. Z vlakom je prišlo tudi veliko gospode z Dunaja, iz Gradca in Maribora. Gostom so domačini pripravili slavnostno kosilo, na katerem so veselo nazdravljali cesarju in cesarski družini, potem pa so se obiskovalci odpravili nazaj proti Gradcu. Slovesnost ob prihodu železnice v Celje je bila menda veličastna. Celjani so se očitno dobro zavedali pomena »železne ceste«, ki je v njihovo mesto pripeljala napredek in blaginjo.

Ko so progo podaljšali do Ljubljane, je pripeljal leta 1849 prvi vlak tudi v današnje glavno mesto Slovenije.

Kasta nedotakljivih

Indijski parlament je tri mesece pred izglasovanjem neodvisnosti, **29. maja 1947**, preklical zastopavljanje kaste »nedotakljivih«.

Hinduizem je v Indiji najstarejša in najbolj razširjena religija. V njem se je skozi stoletja

izoblikovala nepregledna vrsta kast. Verska pravila določajo prebivalcem način življenja, zaposlovanje, poročanje in umiranje. Hindujski verjamejo v vnovično rojstvo (reinkarnacijo). Duša se po smrti še enkrat rodi in se z vsakim novim življenjem povzpne v kasto višje, a seveda le, če človek živi po božjih postavah. Končni cilj vsakega hindujca je nič, nirvana. Ko jo doseže, se ne rojeva več. Najnižja kasta so pariji ali nedotakljivi, to so »enkrat rojeni« pripadniki hinduizma, ki so komaj prestopili mejo med najvišjo živalsko in najnižjo človeško obliko življenja in ki se morajo brez ugovorov vdati v usodo. Že vnaprej jim je določeno, da smejo izbirati le med omejenim številom poklicev. Zaničevanje nedotakljivih je edina nesprenemljiva značilnost indijskega kastnega ustroja, ki je uganka celo za nekatere Indijce.

Varstvo človekovih pravic

Na pobudo Igorja Bavčarja so **3. junija 1988** ustanovili Odbor za varstvo pravic Janeza Janše, ki se je kasneje preimenoval v Odbor za varstvo človekovih pravic in postal najmočnejša organizacija civilne družbe. Vanj je vstopilo več sto tisoč individualnih članov in več kot

tisoč različnih organizacij. Njegovo delovanje je doseglo vrh z zborovanjem 21. junija 1988 na Trgu osvoboditve v Ljubljani. Aretacija Janeza Janše je sprožila val protestov in veliko vznemirjenje javnosti, saj se je zdelo, da je vojaški vrh začel zapirati kritike JLA in nasilno posegati v slovensko politično življenje.

Odbor je poskušal navezati stik z Janšo, vendar se mu to ni posrečilo, saj mu je vojska odrekla civilnega zagovornika in zapornike z izgovorom, da preiskava »še teče«, povsem osamila. Vojaški organi so sporočili le to, da sta Janša in Borštner osumljena izdaje vojaške skrivnosti in sta v preiskovalnem postopku, ki ga vodijo vojaški preiskovalci. Tudi od vodilnih slovenskih politikov niso mogli izvedeti, za kakšno skrivnost gre in kakšen je resnični cilj aretacij. Iz Beograda so začele prihajati v Ljubljano različne komisije, da bi ugotovile, ali se v Sloveniji res širi »protirevolucija«...

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridruže pravico do krajšanja pism, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali krašnsko koli drugo prepričanje.

št. 16/34

Brez državne pomoči Lipica ne bi preživela (1)

Odgovor na navedbe predsednika sveta Kobilarne Lipica v intervjuju v Demokraciji 20. aprila 2006. Ker me g. Brejc v citiranem intervjuju blati, sem svoje ime prisiljen braniti s pričujočim odgovorom. Evroposlanec v intervjuju najprej omenja možnosti za pridobivanje evropskega denarja in slab izkoristek. »Kdo pa bi se trudil, če dobi plačo, pa če dela ali ne. Lani smo začeli z intenzivnejšim delom na evropskih virih in prvi rezultati so tu,« pravi v nadaljevanju. Kljub grobi diskvalifikaciji našega dela pa je treba pojasniti, da je bila prijava na razpis za obnovo igrišča za golf vložena že leta 2004, torej še v času prejšnje vlade. Sredstva za obnovo igrišča za golf so bila odobrena na podlagi prijave na omenjeni razpis, ki sem jo v imenu Kobilarne Lipica pripravil prav jaz.

Takoj zatem se g. Brejc spusti še nižje: »Žalostno je, da pomočnik strokovnega vodje za naravno in kulturno dediščino stvari ne pozna. Ta predel, kjer je danes golf, je bil v preteklosti gozd, gmajna.« V posebni izdaji Gozdarskega vestnika iz leta 1954, posvečeni obnovi gozda na slovenskem krasu, je inž. Vladislav Beltram objavil fotografijo, ki izpričuje, da se je na lokaciji današnjega igrišča za golf razprostiral najboljši travnik Lipice. Beltramov dragoceni dokaz hrani uredništvo.

Za nameček pa so iz domala vseh kraških vrtač znotraj zavarovanega

območja Kobilarne Lipica izropali tudi zemljo, ki so jo potrebovali za omenjeno igrišče. Kraške vrtače so ostale nesanimirane vse do danes in so še vedno priča devastacije kultivirane kraške krajine, ki ji zakon o KL namenja posebno varstvo. Evroposlanec tudi zmotno trdi, da se znotraj zavarovanega in s kraškim suhozidom ograjenega območja konji niso pasli in da je del spomeniške celote za konje neprimeren. »Tavčarjeve trditve so brez podlage, ne držijo in so čisto zavajanje javnosti,« pribije. Iz prispevka inž. Beltrama iz leta 1954 izhaja, da je bilo tedaj posestvo Lipica zaokrožena celota v obsegu 311 ha, namenjeno izključno konjereji. Nerodovitnega je bilo le 3 ha površin, ki so jih zavzemale stavbe, dvorišča in ceste. Inž. Beltram v svojem prispevku posebej poudarja značilnost, da na vsem posestvu ni nikakršne nerodovite površine. Sam le dodajam: čigave trditve so torej brez podlage in kdo resnično zavaja javnost?

Vendar evroposlancu to še ni dovolj in se spusti še na raven osebne diskvalifikacije: »Gospod Tavčar se ne more pohvaliti s svojim delom.« Zdaj že nekdanji direktor mi je zaupal, da moram na evroposlančev zahtevo edini od dvesto zaposlenih o svojem delu pisno poročati po mesecih natančno. S tem mi je naredil pravzaprav uslugo, saj si lahko na podlagi poročila vsak sam ustvari predstavo o mojem delu. Tudi poročilo namreč hrani uredništvo.

Neupravičenih očitkov v intervjuju pa še ni konec: »Ko se je bilo treba lani prijaviti za omenjeni projekt za 1,5 milijona evrov, je sodelovanje odklonil, čeprav to sodi v njegovo pristojnost ...« Resnica je povsem nasprotna. Ne samo da nikoli nisem odklonil sodelovanja, pripravil sem program prenove graščine in muzeja, ki je bil podlaga za prijavo. Tudi to dokazno dokumentacijo hrani uredništvo. Iz meni nerazumljivih razlogov pa je bil iz prijave izključen predlog dokončanja del v okviru obnove graščine, kar je nedvomno velika škoda. V obnovo graščine že vložena javna sredstva ostajajo torej mrtev kapital.

Neupravičen očitke pa evroposlanec še podkrepi z neresnico: »... državni sekretarki dr. Pirkovičevi pa je celo poslal sporočilo, da pri

tem projektu ne bo sodeloval.« Hudo za evropskega poslanca.

Težke diskvalifikacije ima evropski poslanec še na zalogi: »Tudi v projektu za obnovo pašnikov je samo formalno zapisano njegovo ime, delo pa so opravili drugi.« Projekt obnove pašnikov sem v okviru projekta Kobilarna Lipica – izjemna kulturna krajina zasnoval in izvedel povsem sam. Projekt sem v imenu KL uspešno prijavil na razpis Program pobude Skupnosti INTERREG IIIA in ga kasneje tudi v celoti izvedel. To je hkrati edini uspešno končan projekt od odobrenih projektov znotraj omenjenega Programa Interreg IIIA, kar lahko potrди tudi pristojno ministrstvo. Projekt je obsegal tudi izvedbo urbanistične delavnice in izdajo brošure, ki sem jo tudi poslal uredništvu.

Evroposlanec Brejc si v intervjuju privoščiti tudi takšen cvet: »Ves čas je bil seznanjen z nameravnimi spremembami glede igrišča za golf, vendar svojega mnenja ni sporočil direktorju ali svetu KL.« Resnica pa je na moč drugačna. Svoje odklonilno stališče do širitve golfa sem vselej dosledno zagovarjal in velikokrat, ob domala vsaki priložnosti poročal direktorju in njegovemu pomočniku. Žal povsem neuspešno. Krivde za neuspeh seveda ni mogoče naprtili meni. Še več, kot pomočnika strokovnega vodje so me povsem ignorirali; tako nisem bil niti član kolegija niti nisem bil povabljen na nobeno sejo sveta KL. V stiski sem zato poslal sporočilo evroposlancu Brejcu, ki je tudi predsednik sveta KL, v katerem sem mu pisno ponudil sodelovanje. Tudi v tem primeru brez uspeha. In tudi ta dokaz hrani uredništvo. Ker so bile s tem vse možnosti izčrpane, sem sprejel povabilo tednika Mladina in o ogroženosti kulturnega spomenika, izjemnega pomena za RS, spregovoril v intervjuju.

V bogati beri osebnih diskvalifikacij si evropski poslanec Brejc privoščiti še tole: »Ko pa so v KL zaradi izgube začeli pripravljati reorganizacijo, se je nenadoma zavedel, da je njegovo mesto ogroženo, in v javnosti je nastopil kot veliki skrbnik naravne in kulturne dediščine.« Tudi na tem mestu moram povedati, da nikoli nisem povezoval svojega mesta s poslovno izgubo. Moje delo ni take narave, da bi lahko imelo s tem kakšno zvezo. Tako se tudi nisem mogel zavedati tovrstne ogroženosti. Slehernemu, ki premore vsaj trohico kulture, je povsem jasno, da si kulturni spomenik evropskega in svetovnega formata česa takega ne more privoščiti. S ponosom sem vselej deloval kot skrbnik naravne in kulturne dediščine in tako bo seveda tudi poslej.

Etbil Tavčar, pomočnik strokovnega vodje za urejanje naravne in kulturne dediščine, Kobilarna Lipica

št. 19/42

Kamnik (1)

V 19. številki Demokracije ste 11. maja letos na strani 42 objavili reportažo v rubriki »Naši kraji«, ki jo prilagam.

Žal je odstavek »Odkar ljudje pomnijo ... v kamniškem grbu ... pod mestnimi vrati leži ženska s kačjim repom« NAPAČEN. Kot dokaz prilagam tudi prejšnji kamniški mestni grb, ki je bil v veljavi do druge svetovne vojne s sv. Marjeto nad mestnimi vrati, zavetnico kamniške župnije. Njen kip še sedaj stoji na strehi župnijske cerkve na Šutni.

► Povojne oblasti so sv. Marjeto nadomestile v kamniškem grbu s pravljično Veroniko. Uzakonile so nov mestni grb, kar je morda edini primer v Sloveniji.

Marijan Ogrinec, Kamnik

št. 21./64

Žalitive lastne države (2)

Gospod generalni konzul RS v Trstu Jože Šušmelj mi v Demokraciji (25. 5. 2006 – Odzivi in mnenja) pisno očita, da sem napisal »neresnico, laž«. Dobesedno pravi med drugim, da sem napisal: »... da na zborovanju partizanskih učiteljev Primorske, ki je bilo v soboto, 13. maja, pod pokroviteljstvom slovenske občine Zgonik, ni bilo nikjer slovenske državne zastave in da je navzoči slovenski generalni konzul to mirno požrl.«

Spoštovani gospod generalni konzul RS Jože Šušmelj! Navajate eklatantno neresnico o moji domnevni »neresnici! To je nedostojno za predstavnika RS v tujini, predvsem če nepreverjeno zagotavlja verodostojnost svojih izjav v javnosti.

1. Moj sestavek se je nanašal na članek Primorskega dnevnika z dne 9. maja 2006 na str. 8 (lahko preverljivo) in ne na »nedeljo«, 13. 5. 2006, na prvi strani, kot omenjate.

2. Nikjer nisem omenjal zborovanja partizanskih učiteljev Primorske, ker o tem preprosto nisem bil obveščen in ni bil moja argumentacija.

RADIO
96,4 MHz *Ta pravi!*
Slovenske gorice

Trg osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

3. Občina Zgonik ni uradno slovenska občina (to je sicer drugi argument), ampak italijanska z možnostjo uporabe dvojezičnosti (do kakšne mere ne vem), in to bi moral generalni konzul RS vedeti ali biti o tej jurisdikcijski resnici vsaj obveščen.

4. Fotografija v Primorskem dnevniku v »nedeljo«, 13. maja (kot navajate, v svojih trditvah, izjemno »točnih« za diplomata), nima nobene zveze s fotografijo, na katero se moje razmišljanje nanaša, ker je časovni razmak med nastankom fotografij vsaj nekaj dni (oglejte si, prosim, fotografijo trga v Zgoniku, objavljeno 8. maja 2006, in tudi zastavo z madežem, o kateri pišem).

5. V članku Primorskega dnevnika, na katerega sem se skliceval v rubriki Pogledi (Demokracija, 20/10), je nazorno napisano Vaše ime pri opisovanju pozdrava udeležencem, to se torej zagotovo ni dogajalo v virtualni prihodnosti 13. maja (lahko upoštevam tudi možnost, da Primorski dnevnik laže in Vas tam ni bilo).

Ta svoj legitimni protest končujem (saj Vaše zavajanje škodi moji verodostojnosti in ugledu) z bolečo ugotovitvijo, kar ni prvič, da se naši diplomatski predstavniki v Trstu obnašajo kot predstavniki

Titoslavije, ne pa samostojne Republike Slovenije. V tem je zagotovo žalitev lastne države.

Pavel Ferluga, Komen

Ustavite sovražnike Slovenije!

Dolgo že prebiram sovražne članke Neve Miklavčič Predan, predsednice Helsinškega monitorja Slovenije (HMS), in njene kolaborantke iz Hrvaške Semine Lončar, menda predsednice Centra za razvoj demokracije (CERD). Prosil pa bi, da mi nekdo iz HMS odgovori na vsaj nekaj vprašanj:

1. Kdo je postavil Predanovo za predsednico HMS? Od kdaj deluje na tem področju?
2. Kdo je na vrhu evropskega HM? Kje ima sedež?
3. Ali predsednik HM ne ve, kaj se je dogajalo v Sloveniji med osamosvajanjem, da dopušča tako sovražno delovanje proti naši državi?
4. Kdo in zakaj plačuje Predanovo za njene laži, natolcevanja, obrekovanja, sramotenje osamosvojiteljev Slovenije?
5. Ali mora Slovenija prispevati MHS kakšna sredstva in zakaj? Ne moremo razumeti, da je tako početje Predanove in njenih kolaborantov dopustno.

Ali je Predanova prešela vse izstreljene naboje, ki so jih izstrelili vojaki JLA, tudi tiste is topov in letal, ki so med drugim rušili cerkve in vse drugo? Verjamem, da Predanova sploh ne ve, koliko nabojev lahko izstreli avtomatska puška v eni minuti! Seveda Predanove to, koliko nabojev je izstrelila in koliko ljudi je pobila JLA, ne zanima. Mi pa vemo, da ne bi bil potreben niti en strel, če ne bi Slovenije napadla JLA! Odkrivanje »novih zločinov«, ki naj bi jih zakrivali pripadniki teritorialne obrambe, je nesramno početje Predanove in njenih kolaborantov, ker tega preprosto ni bilo! Naša država naj bi sedaj skrbela za sovražnike in napadalce Slovenije (ki si med drugim sedaj izmišljujejo, kaj vse so tedaj doživeli), kar je norija Predanove ipd. Tisti, ki sedaj živijo v drugih državah (BiH, Hrvaška), naj malo pogledajo, kaj so počeli v krvavi vojni na Hrvaškem in v BiH, a to seveda nima povezanosti s slovensko vojno. Zakaj Predanova misli, da bi morala Slovenija plačevati norosti JLA? Zakaj ne zahteva odškodnin od napadalca, torej JLA? Kakšno sprenevedanje nevedne ženske, kaj nevedne, hudobne in lažnive, ki nas blati po Evropi! Kdo ji to dovoljuje, je to HMS? Nikoli nisem slišal, da bi teritorialci uporabljali naboje dum-dum; če bi jih, kdo jim jih je dal? Ali Predanova ve, da je bilo vse orožje, ki so ga imeli, nekdanja last JLA? Nikomur, najmanj teritorialcem, ni bilo treba streljati v hrbet, to so pač počeli v BiH, celo sami so posneli tako ostudna dejanja. Predlagam, da gresta obe predstavnici, ki bi radi dokazali nekaj, česar v Sloveniji ni bilo, raziskovat zločine v BiH in na Hrvaško. Vojaki JLA ob napadu na Slovenijo niso

RADIO DMEV
97.2, 99.5, 103.7, 106.2 MHz
UKV, STEREO, RDS

88,3 & 105,1 MHz
ALPSKI VAL
Radio Alpski val
www.alpskival.net
† 05 38 11 886
f 05 38 11 674

RADIO BREŽICE
na 88,9 in 95,9 MHz

bili stari 18 ali 19 let, ampak 20 ali 21 let! Med njimi so bili npr. tudi niški prostovoljci, ki so bili stari več kot 25 let. Kolikor pa so bili ti mladci brez streliva, je bila to slabost JLA! Predanova verjetno ne ve ali noče vedeti, da so bili vsi ti mladci prisiljeni služiti v JLA. Na koncu naj omenim še nesramne trditve Predanove, ki pravi, da so bili »zločini« sistem osamosvajanja Slovenije. Take izjave so prav gotovo sovražne, brez podlage, nemoralne, polne hudobije in kot take zahtevajo kaznovanje tistih, ki jih izrekajo, in tistih, ki jih pri tem podpirajo.

Silvan Štokelj, Ljubljana

Zakaj je bila sreda črna in ne sončna?

Vse kaže, da študentski voditelji izgublajo nadzor nad dogajanjem. Sedaj se jasno vidi, da se je razprava omejila na študentsko delo, ki je hočeš nočeš konkurenca mladim diplomantom in ljudem, ki bi s svojo zaposlitvijo, delavnostjo in vizijo prinesli visoko dodano vrednost h gospodarski rasti Slovenije. Pomeni pa tudi velik zaslužek izbranih servisov, ki prek svojih lobistov močno vplivajo na to, kdo bo dobil velik delež in denar pretil v manjša podjetja, ki so vezana na servise. Kdo v teh podjetjih pristavi svoj lonec, pa je jasno.

Koliko so predstavniki Študentske organizacije Slovenije povezani s sindikati, se je videlo na protestu. Koliko se je govorilo o kakovosti študija, pa ni slišal nihče. Maloštevilčen in vsebinsko slabo pripravljen protest je bil pravzaprav poraz ŠOS. Prišlo je tudi do trenutka, ko so se zbegani vodje ustrašili skupinice študentov, ki mislijo s svojo glavo in so opozorili na svoj vidik gledanja celotne problematike. Študentje so pripravljeni na spremembe bolj kot vsi drugi segmenti družbe, saj so vendar mladi in vedo, da spremembe, ki jim je vrata odprl nacionalni sveženj reform, prinašajo možnost kakovostnega študija, štipendije, rešitve bivanjske problematike, delovna mesta, več možnosti za mlade družine in posledično razvoj njihove generacije, ki bi lahko naredila preobrat v demografskih trendih. Prav ta in prihodnje generacije so lahko tako

imenovane baby boom generacije, ki bodo s svojim uspehom zapisane v zgodovino slovenstva.

Tudi ŠOS je do slovenstva pokazala svoj odnos, če temu sploh lahko tako rečemo. Zgodba o črni sredi, ki je ob ravnanju ŠOS res črna, je zdaj skoraj tako črna kot luknja, v katero se stekajo ogromni denarji, ki jih študenti iz revnih družin pošteno zaslužijo z delom ob študiju. Prešernov spomenik je bil okrašen kot novoletna jelka, Rudolf Maister pa je na svoje junaske prsi dobil plakat »stop šolnine«, o katerih so bila pogajanja končana v korist vseh študentov. ŠOS je s takimi neokusnimi dejanji sramotno izdal slovenstvo.

Ko sem govoril, kaj si želijo mladi študentje, si ne morem kaj, da ne bi rekel, da njihovi »legitimni« predstavniki niso več tako rosno mladi.

Kot mlad človek imam precej raje domovino sonca kot dežja, ki ga je bilo v sredo obilo.

Marko Šiška, Ljubljana

Tone Krkovič

Nekje od zgoraj je v soju poletnega večera lila svetloba, podobna slapu, ki drvi po skalah navzdol z nepopisno močjo. »Mirno!« se je glasilo povelje. Vzravnan postava z dvignjeno sabljo pred seboj je v vojaškem jeziku poročala takratnemu predsedniku države, da je častna četa postrojena. Tone Krkovič! Mož, ki se je tisti večer kot poveljnik brigade Moris vpisal v zlato knjigo slovenske samostojnosti, junak, ki ni okleval, ko je šlo za obrambo domovine, za življenje vsakogar izmed nas. Slavje, ki se je z nočjo prevesilo v krvavo jutro, je prešlo, Tonetova sablja pa je ostala dvignjena do današnjih dni. Vsa Slovenija ga pozna, njegovo ime je povezano z dogodki, ki jih zgodovina ne bo mogla nikoli izbrisati, in naj bo vihar okoli njega tak ali drugačen, njegove zasluge so trajne.

Obujam spomine. Morda mi bo kdo očital sentimentalnost, drugi norost ali zagledanost v večer, ko »so bile sanje dovoljene«. Ni mi mar pomislekov ne očitkov, kajti sanje so še vedno dovoljene, le da nekaterim vzbujajo slabo vest in nelagodje, ker se iz njih nočejo prebuditi v čas, ki ga namerno

Pa še to!

Marija Vodišek

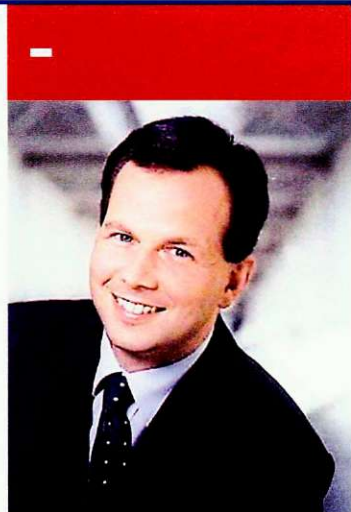
Časnik Delo ima na zadnji strani rubriko »Pa še to«. Skoraj vedno duhovito, včasih pa zajedljivo, in ker je kratka, jo preberejo tudi tisti, ki sicer ne berejo nič. V ponedeljek, 22. maja, je nosila naslov Nekoč in danes in se spotaknila ob »evropski vlak«, ki je v soboto pripeljal iz Maribora in naslednji dan naprej v Koper. Vlak je bil poslikan s slovensko in evropsko zastavo in prelepimi kraji iz vse Slovenije. V njem so se peljali evropski poslanci raznih narodnosti. Vedno se pritožujemo, da je Slovenija slabo znana, ko pa SDS organizira skupaj z evropskim parlamentom duhovito predstavitev naše domovine, vlak v omenjeni rubriki primerjajo z nekdanjim »modrim vlakom« maršala Tita. Pisec je pozabil ali pa ne ve, da je Titov modri vlak imel vedno izvidnico »za vsak primer«. SIC. Ista rubrika 23. maja pa je odlična in na kratko opiše, kaj so resnične težave vrlih študentov. Te so čim več neobdavljenega zaslužka. Seveda so novinarji tudi zaslužni, vendar ne le v pozitivnem, temveč mnogokrat v negativnem smislu. In ne kritizira jih le premier Janez Janša, kot očita rubrika 19. maja. Pred tem so se v Popovih Trešnjah 11. maja prav novinarji in filozofi vseh zvrsti med seboj dobesečno raztrgali in dokazovali vsak svoj prav. Po tej oddaji se Slovincem nivo inteligence ni dvignil. Kaj je prava svoboda govora, je za mnoge med njimi španska vas in tega se nikoli ne bodo naučili. Toliko o naših »nedotakljivih«. V Sloveniji imamo mnogo žgočih zadev in predvsem podtikanj vseh mogočih opozicijskih veličin, ki v kar dolgi dobi svojega »vladanja« niso storili tistega, kar bi morali: niso uredili sodstva, ki se začne s kaznovanjem kriminala, predvsem kriminala »belih ovratnikov«. Ta je bil v eldeesovi eri ne le zaščiten, temveč podprt s samega vrha. Danes pa je vik in krik, če katerega njihovih spretno nastavljenih nadzornikov zamenjajo. Kaj misli sodstvo ukreniti v zvezi z Nevo Miklavčič-Predan, ki v nekaterih republikah nekdanje Jugoslavije tudi s podporo nekaterih medijev kriminalizira ne le posameznike, temveč državo Slovenijo in jo prikazuje kot vojno zločinko? Proti njej je vložena obtožnica, zakaj in kje je obstala? Čigavo varstvo uživa in kdo jo plačuje? To imamo državljani Slovenije pravico zvedeti. V Franciji so generala P. Rondota, proti njegovi volji vrženega v afero Cleastream, v kateri pa so sodelovali tako Jacques Chirac kot premier Dominique de Villepin, imenovan DDV, in obrambna ministrica Alliot-Marie, naperjena pa je bila proti notranjemu ministru Nicolasu Sarkozyju, zaprli. V naši samostojni Sloveniji pa celo v Slovenski vojski posamezniki, izšolani in nekakšni vojaški šoli JLA, nikoli nikjer priznani, klevetajo in sramotijo osamosvojitelje, ki so pred 16 leti prostovoljno izpostavili svoja življenja za našo skupno svobodo. Prva taka žrtev je brigadir Tone Krkovič, ki je uspešno končal študij na Kraljevi akademiji v Londonu, a bi ga najraje postavili v rang podoficirja. Kaj pa obrambni minister K. Erjavec? Bo branil samo sebe ali tudi zaslužne osamosvojitelje? Pa še to: kaj je vsa leta delala Državna revizijska komisija, da je šele sedaj opazila, da nobena ponudba ni prava. Kaj pa oni? So pravi?

odklanajo. Žalostno je te dni brati nekatere slovenske medije, v katerih si posamezniki prizadevajo, da bi osramotili Krkovičevo ime, hkrati pa se zdi, da nekateri časniki prav tekmujejo med seboj, kdo bo na naslovnici uspešneje umazal njegovo podobo. Sramotiti svoje ljudi, svoje junake je žal postal »krik mode« za posameznike, ki verjetno

sebe štejejo za elito družbe in pisne ustvarjalnosti. A umazanija se ne more zažreti v notranjost, s površja pa jo zlahka odstraniš. Tone ima sabljo in verjamem, da ne bo imel težkega dela – postrgal jo bo in si pri tem morda še brez zadrege zaigral na svojo »frajtonarico«. Srečno, Tone, in hvala Ti za vse!

Vera Ban, Ljubljana

Politični semafor

Besen zaradi neuspehov Horst Pirker, predsednik uprave avstrijske Styrie Medien AG, založnice, ki ima četrtinski delež tudi v Dnevniku, je potožil, da je vpliv politike pri kakršnem koli projektu v Sloveniji neznosen. Ocenjuje, da poslovno okolje v Sloveniji ni pošteno in da politiki čedalje bolj nadzirajo medije. Ob nekaterih ne prav uspešnih projektih v Sloveniji vodilni mož Styrie očitno stresa jezo na vse strani, v zadnjem času na še posebej priljubljeno – politiko.

Jankovičev »advokat« Direktor, odgovorni urednik in glavni urednik vseh edicij časopisa Finance Peter Frankl je napisal uvodno besedo v knjigi Aleša Čerina Najboljše moštvo. Čerin v njej opisuje vzpon in razrešitev Zorana Jankoviča z mesta predsednika uprave Mercatorja. Pravi, da je bil Jankovič politično nastavljen, prav tako pa tudi politično odstavljen. V oči bode predvsem nekakšna vzajemnost med Jankovičem in Franklom.

Korektno do branilca V nasprotju z javno RTV, ki skoraj v nobenem prispevku ni našla prostora, da bi se postavila v bran svetovalca načelnika generalštaba SV Toneta Krkoviča, je novinar komercialne POP TV Vladimir Vodusek vendarle našel toliko poguma, da je enemu izmed najzaslužnejših osamosvojiteljev v vojni za Slovenijo vsaj nekoliko opral dobro ime. Za nekatere je Krkovič očitno še vedno trn v peti. Morebiti za takratne nasprotnike osamosvojitve?

Oda „najboljšemu moštvu“

Aleš Čerin je bil član Mercatorjeve uprave v času, ko je to trgovsko podjetje vodil »zloglasni« Zoran Jankovič. O tem času in predvsem o Jankovičevi razrešitvi z mesta predsednika uprave je napisal knjigo z naslovom Najboljše moštvo, v kateri na dokumentarno-literarni način predstavi svojo plat zgodbe, ki je potekala v ozadju te razrešitve. V zgodbi se prepletajo trije vidiki. Prvi je kronološki razvoj podjetja, druga dva pa dogajanje predstavlja skozi oči namišljenih oseb. Aleš Čerin je deloval sicer tako v politiki kot v gospodarstvu. Bil je denimo generalni sekretar izvršnega sveta skupščine RS v času mandata Dušana Šinigoja med letoma 1986 in 1990 in generalni sekretar vlade RS v času Lojzeta Peterleta med letoma 1990 in 1992. Član uprave Mercatorja je bil med letoma 1997 in 2005. Jankoviča torej dobro pozna in ga večinoma opisuje kot pozitivno osebnost, včasih pa nanj »pogleda« tudi s kritične

distance. Gledano z naše kritične distance je knjiga nekakšna oda Zoranu Jankoviču, brez katerega po mnenju avtorja Mercator nikoli več ne bo to, kar je nekoč bil. Mi pa nestrpno čakamo »knjigo«, ki bo v obliki revizijskega poročila razkrila Jankovičevo in Mercatorjevo poslovanje s podjetjema njegovih sinov. G. B.

NAROČILNICA**NAROČILO** (označite z x):

☐ Iz arhivov slovenske politične policije	5.000,00 SIT / 20,86 EUR
☐ Tone Kuntner: Mati Slovenija	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Dušan S. Lajovic: Med svobodo in rdečo zvezdo	6.200,00 SIT / 25,87 EUR
☐ Milan Zver: 100 let socialdemokracije	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Albert Svetina: Od osvobodilnega boja do banditizma	6.700,00 SIT / 27,95 EUR
☐ Janez Janša: Okopi	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Janez Janša: Premiki	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Jaklič in Toplak: Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili	4.990,00 SIT / 20,82 EUR
☐ Cijan, Toplak, Dubrovnik (ur.): Državna ureditev Republike Slovenije	8.500,00 SIT / 35,46 EUR
☐ Jan F. Triska: Pozabljena fronta prve svetovne vojne	5.500,00 SIT / 22,95 EUR
☐ M. Zajc, F. Kozina, F. Dejak: Ušli so smrti	3.906,00 SIT / 16,29 EUR
☐ Vasja Klavora: Predel 1809	6.727,00 SIT / 28,07 EUR
☐ Tomaž Butkovič: Vzpon Bohinja pred zatonom Avstro-Ogrske	5.500,00 SIT / 22,95 EUR
☐ Jože Dežman: Moč preživetja	6.510,00 SIT / 27,16 EUR
☐ Jože Hubad: Dolga slovenska pot v svobodno Evropo	990,00 SIT / 4,13 EUR
☐ Andrej Capuder, Bogdan Kladnik: Slovenija brez meja	10.850,00 SIT / 45,27 EUR
☐ Jože Dežman, Marjan Linas: Med kljukastim križem in rdečo zvezdo	4.991,00 SIT / 20,82 EUR
☐ Jože Dežman: S spravno ljubeznijo iz rdeče ledene dobe	6.510,00 SIT / 27,16 EUR
☐ A. Elste, M. Koschat, H. Filipič: Nacistična Avstrija na zatožni klopi	5.300,00 SIT / 22,11 EUR
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, I.	1.085,00 SIT / 4,52 EUR
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, II.	1.085,00 SIT / 4,52 EUR
☐ Tamara Griesser-Pečar: Stanislav Lenič, življenjepis iz zapora	4.449,00 SIT / 18,56 EUR
☐ Eiletz: Zgodovina neke kolaboracije: Boljševiki in Nemci 1914-1918	6.696,00 SIT / 27,94 EUR
☐ Andrej Rahten: Pozabljeni slovenski premier	4.232,00 SIT / 17,65 EUR
☐ Dieter Blumenwitz: Okupacija in revolucija v Sloveniji (1941-1946)	3.840,00 SIT / 16,02 EUR
☐ Vasja Klavora: Koraki skozi meglo	6.460,00 SIT / 26,95 EUR
☐ Milan Zver: Demokracija v klasični slovenski politični misli	4.400,00 SIT / 18,36 EUR
☐ Tita Kovač Artemis: Baron Janez Vajkard Valvasor	3.000,00 SIT / 12,51 EUR
☐ Ive A. Stanič: V objemu osvoboditeljev	2.500,00 SIT / 10,43 EUR
☐ Jože Zemljič: Življenje je večna borba	2.000,00 SIT / 8,34 EUR

 Naročam tednik Demokracija

Naročnino želim plačevati:

☐ mesečno*	☐ 4 x letno
(9% popust) | ☐ 2 x letno
(10% popust) | ☐ 1 x letno
(20% popust) |
|-----------------------------------|---|--|--|

* Če želite uveljaviti 8% mesečni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

☐ upokojenec,	☐ invalid,	☐ brezposeln,	☐ študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Datum naročila: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE DA ID za DDV: _____Izpolnjeno naročilnico pošljite
na naslov:**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana****ali na faks 01 230 06 61.**Poštnino po veljavnem ceniku Pošte
Slovenije plača naslovnik ob prevzemu.
Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.Obvestilo potrošnikom:
Informativne cene v evrih so preračunane
iz tolaških cen po centralnem paritetnem
tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.**Ob naročilu**2 (dveh) knjig:
darilo lonček "Demokracija"3 (treh) knjig:
darilo lonček + kapa "Demokracija"4 (štirih) in več knjig:
darilo lonček + kapa "Demokracija" +
knjiga (po našem izboru)

število izvodov: _____

Peter Mankoč

Z VAMI SO VSI VAŠI.

Z UMTS mobiteli, ki vas komaj čakajo v vseh Mobitelovih prodajnih centrih,
so z vami vsi vaši ... filmi, športi, igre in glasba.

Poiščite svoje junake na multimedijem portalu www.planet.si.

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

WWW.MOBITEL.SI

